

Değerli Yoldaşlar,

Tezlerle ilişkin genel olarak eklemek, değiştirilmesini istemek veya be-
açımdan anlaşılmayan yanlışlar son derece sınırlı. Tezlerin içinde olm
biçiminde değil de ayrıca partinin diğer yayın organları da Kürt ulusal
hareketiyle ilişkin olarak daha fazla bilgilenebilir istiyoruz. Bu konu pe-
yandaş ve yoldaş tarafından da gündeme getirildi.

- 4 ayrı ülkede dağılmış olan Kürt nüfusun genel ve özel olarak tek t
bu ülkelerdeki gelişme seviyeleri, kardeş partilerle olan ilişkileri,
bu ülkelerdeki Kürt ulusal hareketi içindeki ayrılıkların, hareketlerin
niteliği adları, ve Kürt ulusal hareketinin geçmişteki örneğin "DP örgüt-
mesi vb konularda daha somut bilgiler. Çeviriler ve araştırmalar olabilir.
- Somutta geçmişteki Kürt isyanlarıyla Şeyh Said, Kocgiri vb konusunda
bilgilendirme politik tutum hakkında aydınlatma.
- Türkiye'deki PKK hareketinin analizi, diğer Kürt demokratik akımların
gücü, durumu, birbirleriyle olan ilişkileri.
- Türkiye Kürdistanının ayrı bir sömürge ve iç sömürge olmadığı görüşü-
nin bir saptama olarak konmasının ardındaki gerekçelerimiz nelerdir?
Politik, teorik vb noktalarda açıklanarak. Buna bağlı olarak Türkiye Kür-
tanındaki üretici güçlerin durumu, pre kapitalist ilişkilerin yoğunluğu,
biçimleri, sınıf ilişkileri, vb konuda bir araştırma yayınlanabilir mi?
- Kürtlerin kendi tarihleriyle ilişkin vektörünmesi gereken olumlu değ-
leri açısından, yine bu konuda da bilgilendirici yazılar olabilir mi.

Bütün bunları okuyabileceğimiz, öğrenebileceğimiz hazır materyalin kıtlı
gözönüne alınırsa, bu iş de partimize kalmış özümlemektir.

Tezlerle ilişkin olarak ise iki konuya değinmek istiyorum. Birincisi ka-
lar üzerine ikincisi ise kadınlar üzerine bölümlerle ilişkin olarak. Onun-
da tezlerde gördüğüm eksiklerden bir tanesinde Türkiye'de artan çevre kirl-
ğine özellikle kıyı sahilleri, veya Ankara şehrinin kirliliği havası vb gibi
konularda somut bir talebimiz olabilir mi. Dahan'ın "Taliç uygulamasıyla y-
gunların gözünde artan saygınlığı da göz önüne alınırsa ülke içinde sırad-
insanın da kendi günlük yaşamını etkilere hale gelen bu konularda büyük
uzmanlık işidir ama İzmit körfezinin, İzmir körfezinin kurtarılması, "Ar-
ranın bir ölü deniz hâline gelmemesi ve İstanbul'da sınırlı olarak uygul-
Turing kurumunun eski eserleri konarıp, restore ederek, kaliteli eş-
ve dinlenme yerleri hale getirmesinin teşvik edileceği, bu tür örnekleri
çoğaltılması, bu tür propaganda edilebilir mi? Yine bu alanda da
list ülkelerle işbirliği yapılacağı öne sürülebilir mi?

Kadrolarla ilişkin olarak

Daha önceki raporlarım da ilettiğim gibi kadroların ideolojik olarak
yetkinliğinin artırılması için parti örgütünün bir bütün olarak ne yap-
gerektiği biliniyor. Benim iletmek istediğim ise kısa aralıklarla ve kısa
dönemlerde 'ben uzmanlaşmak istiyorum, ideolojik olarak kendimi gelişt-
istiyorum' gibi talepler heri öne sürerek günlük politikadan elini ayır-
cekenleri değil tam da tersine günlük politikaya girmiş, ger-
den de devrıldığı yeterli bir temeli olmayan ve belli konularda özel ola-
eğitilmesi gereken kadroları düşünerek onlar için ayrıca eğitimler düzen-
elidir. Bu partinin sorunsuz kadrolarının ana sorunlarından bir tanesidir.

Kuşkusuz bu öneri, bu tür kadroların kendilerini daha da zorlaması, gelişmesini dışlamaz. Ama onları da uyarıcı, teşvik edici hızlandırıcı bir işlev görecektir.

İncisi Hollanda özelinde legal yönetici kadrolar ile parti yöneticisi kadroların üstüste düşmesini ortadan kaldırmak için gımdiden bir plan yapmalıdır. Bu kadrolar seçimlerini yaparak, kuşkusuz da parti bına yardımcı olarak ilgili oldukları alanda yoğunlaşmalı ve yoğunlaştıkları alan a yetki ve görev verilmelidir. Parti yöneticisi olduğu için legal örgüt de söz sahibi olmamalı veya tersi olmalıdır.

Tek tek partililerin partililiğe , yoldaşlık normlarına siymanın davranış bugüne kadar partinin genel çıkarları adına sineye çekilmiştir. Bu biraz kimi davranışların olağan karşılanması açısından iyi olmuştur. Bir süre sonra bu tür davranışlar kimi kadrolarda da mek oluyor bende yapabiliş duygusunu geliştirmiştir. Bu tür davranışların da parti yaşamında müeyyi olduğu görülebilmeli, hissedilebilmelidir. Bu durum yöneticiler içinde geçerlidir. Kadrolar parti içinde bir adalet duygusunun varlığını hissetlidirler. Yoksa hizmetçi yaptı kabahat, hanımefendi yaptı kaza hantığı geçerli olabilmektedir.

Üçüncü nokta Hollanda özelinde yönetici kadroların yalnız belli politik konular değil olaylar karşısında, kişilerle ilişkin ortak bir değer yargısı ve davranışı olabilmelidir. Çalışma stilleri, usulleri farklı olabilir herhangi bir konuyu koyu bir yöneticinin daha iyi diğerinden daha kat bilir. Ama olaylar konusunda 180° farklı tutumları olmamalıdır.

Dördüncü nokta bugün hollanda somutunda her yönetici açık yüreklilikle h parti üyesi gibi yapmakla görevli olduğum herşeyi ne ölçüde iyi yapabili bunun önündeki nesnel engeller nedir kendi subjektif yetersizlerim neler diye sormalı ve bunları aşmak için ne yapması gerektiğini anlamalıdır.

Demokrasi Mücadelesi ve Kadınlar Bölümü üzerine

Tezlerin bu bölümü yetersiz, eksik ve kısa formülasyonlardan dolayı kendi içinde kimi yanlış anlaşılmalara da beraberinde getirme tehlikesini taşıyor.

1. Kadın hareketinin kuşkusuz demokratik bir kadın hareketinin yükselmesi ana temel emekçi kadınların hareketi olacaktır. Yine de emekçi kadınlar da genel bir kavram bu kesim içine farklı sınıftan farklı sorunlarla pek kadın girmektedir. İşçi kadınlardan, köylü kadınlara, küçük burjuvazinin (kent küçük burjuvazisinin) dar gelirli kesimi memurlar öğretmenler hatta kimi aydın kadınların bir bölümü (burada kasdedildiği aydın hareketi açısından). Dolayısıyla bunların ortak sorunlarının yanısıra ayrı ayrı talepleri vardır.

Komünistlerin öncelikle işçi ve emekçi kadınlar arasına örgütleneceği bir şeydir komünistlerin görevinin işçi ve emekçi kadınlara ait bir görev diğer sınıf ve katmanların ise feministlere ait bir kadın örgütlenmesi doğrudan doğruya bir işbölümünü çağrıştırmaktadır. Tezlerde iki ayrı kolun birleştirilmesi talebi de bu ne ölçüde neleştirildiği tartışılır bir ayrılığı birleştirmekten bahsetmesi de doğru gelmektedir.

2. Kadın hareketinin çarpıtılması, etkisizleştirilmesi için Türk-İş'e bazı sendikalarda Amerikan sendikaları tarafından hatta doğrudan CIA tarafından yönlendirilen kadın işçilere yönelik seminerler, Semra Özal'ın öncülüğünde kurulan Kadınları Güçlendirme Vakfı, dinsel fanatizmin kadınlar üzerindeki etkisi ve genel olarak olarak somutta kadınların geriletilmesinden ne anladığımıza yer verilmemiştir.

3. Demokratik kadın hareketini birleştirecek ana eylem biçimlerinden biri olarak söylenen BM konvansiyonunun temel alınması önerisi kadınlara yönelik çalışmalarından sadece bir tanesi olabilir.

8+ Farklı sınıflardan gelen kadınların ana talepleri daha somut formüle edilmeli Örneğin, meslek yasakları, medeni kanun, ille kararları, eve iş alması kadınların kooperatifler biçiminde örgütlenmesi (kooperatiflerin sadece kira ait bir olay olmadığı) tüketim kooperatifleri, öğretmen tayinlerinde eş durumunun gözönüne alınması, eğitim değerindeki işe eğitim ücret, alfabetik mesleki eğitimler vb gibi genişletilebilir.

8 4. Son 6 yılda Türkiye'de hızla artan fuhuş, kadının dövülmesi, dayak olmasına hiç değinilmemiş. Evden kaçan kızlara, dayak yiyen kadınlara yardımcı olmalı.

8 5. İşsizlik ve fakirlik konusunda kadın olmaktan doğmayan ama kadınları yakından ilgilendiren konularda kadınların yaptığı ve yapabileceği çalışmalar neler olabilir?

8 6. Ulusal Demokrasi Programına neden özellikle kadınlara yönelik alfabetik eğitimin örneğin 10 yılda tamamıyla kaldırılabilmesi hedefi konmasın.

Kırsal kesimde ve kentlerde Ana Çocuk Sağlığı Merkezlerinin görevleri genişletilerek kadınların katılımıyla işlevsel ve demokratik bir yapıya dönüştürülmesi düşünülemez mi.

7. Tutuklu yakınlarının çalışmalarına ve eylemlerine büyük değer biçmekte başka ne öneriyoruz? Bu alanda süreklilikli yapan ve örgütlü davranan 100 kadının bile böylesi dönemlerde özel önem taşıdığını bilerek.

8. Kültürsüzleştirme, apolitikleştirme, çürüme vb değerlerin toplum hayatına kök salmasıyla birlikte kadının aile içindeki durumun daha da ağırlaştığını gözönüne alarak diğer ülke deneylerinde olduğu gibi toplum hayatında demokratikleşmeyle birlikte aile hayatının demokratikleştirilmesi için ülke de ve Aile içinde demokrasi söz edemeyiz mi?

9. TTK'nin kadınların toplumsal yaşama daha fazla katılımından yana olduğunu

nu göstermek açısından, iş yerlerinde daha çok kadın temsilci, daha çok sendika yöneticisi, partilerde daha çok kadın, yönetim organlarında (genç sendika, odalar kadınların daha çok yönetime seçilmesini teşvik etmesi) ileri sürülemez mi, parlamento da daha çok kadın vb. ^{çok iyi.} Kadınlara katılımı

10. Özellikle gelişmiş kapitalist ülkelerde gelişen çizgisiyle kadın hareketi ve barış hareketi arasındaki artan ilişkiden ve birleşmeden de kaynaklanarak kadınların gelişmesinin barış savaşımı ile olan bağı ve kadın hareketinin barış hareketi ile olması gereken ilişkisi ve geçmişte olduğu olumlu de birlikte ele alınamaz mıdır?

Bu konulara ilişkin ulusal konferans süreci boyunca daha kolektif, daha geniş sorulardan öte yanıtlarıyla da birlikte ayrıca görüşlerimi iletme çalışacağım.

M. Karakız

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA ANKARI

BARİŞ ve ULUSAL DEMOKRASİ PROGRAMI

Ulusal demokratik iktidarı Türkiye'yi yıkmak ve tüketmek isteyen emperyalizme ve gericiliğe karşı mücadele edecek bir iktidar olarak tanınıyoruz. Bunu ekonomik istemlerde de somutluyoruz. (Yabancı bankaların devletleştirilmesi, Özel bankaların %51'ini devletleştirilmesi) Gerici muhalefet akımının da bu yıkıma son vermek için ayrı ayrı çıkar yolları önerdiğini belirtiyoruz. Buradan da iktidara karşı olan her bir muhalefetle birlikte davranışımızı belirliyor, birlik politikasını öne çıkarıyoruz.

Birlik politikasında kiminle, nereye kadar sorunu açık olmak zorundadır. Özellikle burjuva muhalefet güçleriyle birlik sorunu dahada net olmalıdır. Sosyal demokratların - Sağ burjuva güçlerin yönelimlerinin ne yönünde (leşme - Soğutma) olduğu tespitleri yapılmalı, bu güçleri uyurken kesin kanıtlamalıdır.

Ayrıca burjuva muhalefet güçleri içinde yer alan emperyalizm yanlısı ve AP'nin uzantısı DYP'nin konumu ve yaklaşımı yönünde kesin bir kararımız olmalıdır. Radikal sol akımlar hakkında birlik politikamızın durumu ve ilişkilerimizin düzeyi, bakış açımız belirtilmelidir.

- Emperyalizmin esas olgu olduğunu belirtiyor ve ABD, F. Almanya, İngiltere ülkelerini parmaklarının ucunda ayırttıklarını belirtmemize rağmen, bunların denetiminde olan saldırgan NATO'dan çıkma fikrinin muhalefet sıralarında olgunlaşmadığını söylüyoruz, bu tespitten kalkarakta ulusal demokrasi programına NATO'dan çıkma fikrini koymuyoruz, fakat kört halkının tanınması, dilinde yayın, eğitim hakkının verilmesi, kört halkının haklarının gözetilmesine alınmasını öneriyoruz. Bugün muhalefet sıralarında kört halkının ulus olduğu dahi kabul edilmezken, böyle bir istem programı olmak NATO'dan çıkmamak fikriyle sızıyor mu? Bunu uluslararası ilişkiler açısından açıklamak daha uygun olabilir?

- Tarihimizde "Kemalist"lerin oynadığı rolü, ulusal kurtuluş savaşının zorunluluğu inkar edilemez, ama "Kemalist"lerin konumunda abortifman gerekir. Tarihle görüldüğü gibi "Kemalist"ler komünistlerin, sol'un karşısında olmuş ve sol'u zorbalıkla bastırmıştır. 1960 yılını da da den ilk önce ABD'ye haber vererek bağılıklarını bildirmişler basın

yayın organlarında komünizme karşı yoğun propogandaya girmişlerdir.

"Kemalist"lerin en büyük özelliklerinden biride koyu Türk milliyetçisidir. Ülkedeki ulusal hareketleri koru ve zorbalıkla bastırmaları en şerh yöntemlerdendir. Devletçilik politikaları ise ekonomik istekleri bu gu rsm dğr, hayat dayattığı izindir. Bunda asıl amaçlarıda burjuvaziyi polozlandırmak, uyoga kaldırmaktır. Bunda başarımıştır.

Günümüzde "Kemalist" denilen okumlara gelince de, bunlar sosyal-Demokratik ideolojiden ülkemize özgü bismelerdir. Bunden dolayı "Kemalizm" Ayrı bir kategoriye konulması ne derece doğrudur. Ayrıca günümüzde "Kemalist"lerin vundugu fikirler hakkında daha ayrıntılı araştırma yapılmasının uygun cogı konusındayım.

- Batı Avrupadaki politik faaliyetimiz üzerine bröşüründe yer alan ana dil'i eğitiminin iki dilde (Türkçe-Kürtçe) olmasını savunmak, h Kürt demokratlarıyla ilişkiler açısından, hem de bu kozanının Türkiye yapacağı olumlu katkı açısından daha rğ olacağı konusındayım.

Y. Demirtaş

506
Çıktıktan dört yıllık bir tutukluluktan sonra yurtdışına
çıkıp bulundum.

Kuşkusuz gerçek tutuklanmanın önceki döneme, gerekse
polis ve cezaevindeki yaşama ilişkin, hem örsel hem de kişi-
sel planda gözlem ve düşüncelerim var.

Yurtdışına çıkmamla birlikte, örgütlenmenin geçen yıl-
lar içinde oluşan belli başlı gelişmeler konusunda da belli öl-
çülerde bilgi sahibi oldum.

Yayın organlarından izlediğim kadimiyet ve en genel
çizgileriyle gelişmeleri olumlu bulduğuma belirtmek isterim.
Ancak bunun örgüt yaşamında ne biçimde yansıdığı, etc
kemige büründüğü ayrı bir konu.

Beni kişi olarak ilgilendiren ve bu aşamada tutumu-
mu belirleyen temel etmen ise, yakın geçmişte yaşadıklarım.

Kuşkusuz, geçmişin olumlu ve olumsuz yönleriyle göz-
den geçirilmesi, yanlışların sorumluları ve sonuçlarıyla
birlikte acımasızca eleştirilmesi ve bunlardan gerekli
derslerin çıkarılarak yaşama geçirilmesi yararlı ve hatta
zorunlu bir çaba olmalı. Elbette bu çaba hem tek tek
kişileri, hem de bir bütün olarak örgütü kapsıyor.

Yazılanlardan, söylenenlerden anlaşılan, böyle bir çaba
işinde bulunduğu. Ancak çıkarılan sonuçların ne ölçüde ya-
şamda geribulduğu ise yine ayrı bir konu.

Bir başka olgu da şu: Kimi durumlar var ki; ele-
ştirinin, özeleştirmenin haklılığı, istentliği, dozu ne olursa olsun,
yaratılan, yiten kimi şeyler kolay kolay ıyılmaz, geri gelmiyor.

Özellikle birtan güven ögesi olmak üzere, moral, ahlak-
sal değerler alanında oluşan şiddetli sarsıntılar, ya da soklar,
değişik düzeylerde de olsa onarılması güç - kimi durumlarda
belki de olanaksız - yaratıcı oluyor.

Özet olarak söyleyebilirim ki; herşeye karşın yapıcılı-
k, sonuç olarak bugün olağan normlar içinde çalışma
yürütmemi olanaksızlaştırıyor. Kimi şeyleri yaşam içinde
görmeğe, bilincimde olgunlaştırmaya gereksinimim var. Bugün
değişik biçimde de olsa, yine de halkımızın, işçi sınıfımızın
kavgasına katlıda bulunabileceğim inancındayım.

Ali Gaziyeoğlu

ÖRGÜT BİRİMLERİNE ORTAK AÇIKLAMA

TKP ve TİP delegasyonları Mayıs 1986 doruk toplantısında iki parti arasındaki birlik konularını ele almak üzere tekrar biraraya geldiler. Her iki parti de uluslararası durum ve ülkedeki güncel politik gelişmeler konusunda görüşbirliği içinde olduklarını saptadılar.

İki parti arasında birliği ilgilendiren her konuyu ele aldılar; olumlu, sıcak bir atmosfer içinde yoldaşça tartıştılar.

Birlik konusunda tüm ayrıntılara girilmemiş, bazı konularda henüz görüş birliği sağlanamamış olsa bile birlik sürecini hızlandırmak ve birlik yolunda somut adımlar atabilmek için her iki parti arasında daha olumlu bir ortamın varolduğunu saptadılar.

Bu nedenle ve aynı zamanda ülkedeki politik gelişmelerin bir gereği olarak birlik çalışmalarını hızlandırmayı, her iki partinin birleşmesi ile oluşacak güçlü çekim merkezini Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerinin sağlam temellerinde bir an önce gerçekleştirmenin zorunlu olduğu görüşünde birleştiler.

Ayrıca her iki partinin karşılıklı verdiği enformasyonlarla ortaya çıktı ki, TİP ve TKP'nin birliğini baltalamak isteyen çeşitli çevrelerden sürekli olarak yanlış enformasyon ve dedikodu üretilmektedir. Tüm bunların amacı, her iki partinin üye ve yandaşlarını birlik konusunda şaşırtmak ve birliği subjektif ortamını zehirlemektir. Her iki parti bu konuda üyelerininin dikkatini çekiyor, birlik yolunda somut adımların bu tür yalan ve dedikodulara en iyi yanıt olacağını belirtiyor.

Ayrıca her iki parti üyeleri arasında birlik atmosferini güçlendirmek, şimdiden kaynaşmayı sağlamak için daha fazla

çaba harcamak gerektiğini belirttiler.

Kadroların kaynaşması açısından ve ilerde çıkabilecek her tür spekülasyonu şimdiden önlemek için şu gerçeğin altını çizdiler: Legal ve illegal çalışma anlayışlarını mutlaklaştırmak doğru değildir. Geçmişteki çalışmalara bakarak illegal veya legal çalışmış olmak tek başına bir üstünlük veya küçümseme nedeni olamaz. Kuşkusuz uzun süre legal veya illegal çalışmış olmanın getirdiği kendine özgü zaaf nedenleri olabilir. Ancak bunlar yukardaki yaklaşım çerçevesinde çözümlenir.

Özellikle illegal koşullarda çalışan bir komünist partisi için Parti'yi polis saldırılarına karşı korumak başta gelen ilkedir. Ancak konspiratif çalışma legal olanakları en geniş ölçüde kullanma gerekliliğini ortadan kaldırmadığı gibi tersine onu tamamlar.

(+) Parti içi demokrasi ve demokratik merkeziyetçilik ilkesi yukardaki anlayış çerçevesinde ve Leninci parti ilkeleri temelinde anlaşılacak ve uygulanacaktır.

Bu yaklaşımları esas alarak birlik çalışmalarına başlanacaktır. Ayrıca tüzük dışında birleşmenin tarihsel gerekçesi ve program üzerinde çalışmalar tamamlanacaktır.

Program çalışmalarında, eklektik bir program tehlikesine düşmekten dikkatle sakınılacak, Marksizm-Leninizmi kendi ulusal koşullarına yaratıcı uygulama çalışmalarının zayıflamamasına dikkatli bir özen gösterilecek, program ile politika arasında bir kopukluğa izin verilmeyecektir.

Eylül, Ekim ayları civarında yukarda sayılan temel konularda görüş birliği ve varsa ayrılık noktaları saptanmış olacaktır.

Tüm bu noktalar dikkate alınarak birlik çalışmaları hızlandırılacaktır.

Her iki parti Mayıs 1986 doruk toplantısının, somut sonuçlarının alındığı ve ileri bir adım atıldığı olumlu bir toplantı olduğu görüşünde birleşmişlerdir. Her iki parti tüm üyelerini bu olumlu birlik yolunda daha fazla çaba harcamaya çağırırlar.

KONFERANS ÇALIŞMALARI ÜZERİNE RAPOR

1- Elimize ulaşan konferans tezlerini parti sempatisanlarına Partiya yakın arkadaşlara ulaştırdık. Ancak izin dönemi dediğini arkadaşlara henüz ulaştıramadık. Tezleri verdiğim arkadaşlardan oluktan sonra, görüşlerini belirlen yazılı rapor ismene rağmen, yazılı görüş belirlen olmadı. Genel kanı, tez "çok mükemmel" yazılmış, bizim bu tezleri eleştirecek komisyonuz yoktur, ayrıca eleştirilecek veya eklenecek birşey yoktur şeklindedir.

Tezler üzerine bazı arkadaşlarla sohbet havasında tartıştı. Bu tartışmalarda ideolojik bir karşı çıkış görülüyor. Ancak bazı konuların iyi özümsemediği veya yanlış anlaşıldığı görüyor. Tezler üzerindeki en canlı tartışmalar, doğrudan iç bulundurmaz durumunu yansıttığı için Batı Avrupa'ya yeni tezlerde oluyor. Tartışmalardan edindiğim izlenim, bu tezlere olumsuzla birde konuda, arkadaşların kafaları daha da açılmış. Ancak yeterince özümselememiştir. Örneğin: Bir e daş, "madem ki, bugünkü koşullarda eşit hakların sağlanacağı" söylüyoruz, e halde neden boş yere eşit hakla için mücadele ediyoruz" şeklinde görüş getirdi. Fakat tartışmasında bu soruya getirdiğimiz yanıtla ikna oldu.

2- Tezlerin daha iyi özümsebilmesi için, önce bir partiye olan tezleri iyi özümseyerek, sempatisanlara da özümsetmeliyiz. ^{Tartışma} malarda öne çıkarılması gereken, tartışılması gereken konuları önce ilke, doğrudan kendi içinde bulunduğu nesnel durumu yansıttan dolayı, Batı Avrupa'ya yönelik konuların işlenmesi, ikinci olarak Türkiyeye yönelik sorunlar ve konuların işlenmesi gerekir.

3- Hollanda'daki parti çalışması konusunda sonuçları görüyoruz: 5. Ke den bu yana parti çalışmasında bir canlılık ve düzenlilik vardır. Başlıklar daha iyi kuruluyor, yayınlar daha seri bir şekilde ulaşıyor. Ancak kadroların istihdamı mükemmel yapılmıyor. Kadrolar şehirlerde ağırlıklı olarak yerleşiyor. Çalışmaların daha yaygın olduğu şehir veya bölgelere kadro dağılımı yapılmıyor. Ayrıca kadro seçiminde, görev verilmeye, kadroların, parti çalışmalarının dışındaki iş ve uğraşları dikkate alınmalı, herkeste yapabileceği iş verilmeli, herkesin görev alanı belli olmalı, mümkünse hiçbir yoldaş tek başına bırakılmamalıdır. Aksi halde, birde görevi birden sürdürerek yoldaşlar, görevini tam olarak yapamıyor ve erken yığılıyor. Bu örneği bizim şehiri durum doğruluyor.

1.Ç.B.Sekreteryasına,

Değerli yoldaşlar,

Aralık 1986'da birim toplantımızda sekreter yoldaş büronuzun hazırladığı Türkiye Postası değerlendirme raporundan bazı bölümler okudu.Okunan bölümlerde benimle ilgili getirilen eleştirileri şahsıma hakaret olarak kabulleniyorum. Beni partiye şikâyet edercesine formüle edilen eleştirileri,suçlamaları kabullenmiyorum.Daha iyi düşünüp,araştırıp sonra böylesi sözler kullanmayı öğrenmeliyiz.

-Öncelikle bilinmeli.Türkiye Postası'nın satımı,muhabirliği,sorumlusu vb. gibi konularda parti bana görev vermedi.Dolayısıyla bu konuyu partiye iletmenizin doğru olmadığı kanısındayım.Hele f 60,- borcum olduğunu partiye rapor etmek kadar ağır bir hakareti hiç kabul etmiyorum.Çünkü yaşamımda partiye hiç borcum olmadı.

Ben T.P konusunda Amsterdam'daki rezaleté dayanamayıp konuyu defalarca partiye ve TP sorumlusuna götürdüm.Bazı önlemler alınmasında yardımcı oldum.Hiç bir yerde çözüm bulunamayınca kendi insiyatifimle, legal alanda tp sorumlusundan beş gazete istedim.Bunu yalnız dernek lokalinde satabileceğimi,TP Amsterdam sorumlusu olmadığını özellikle defalarca belirttim.TP sorumlusunun Amsterdam sorumlusu olmam doğrultusundaki teklifini kabul etmedim.

75. sayıda başladığım bu satışa,yaz aylarında tatil nedeniyle satamadığımı posta parasına yazık olacağını,gönderilmemesini istedim.Bunu sorumluya on kez ilettim.Hala gelmeye devam ediyor.Her defasında tamam-kesilecek diyerek geçistirdi.Böylesi konularda sorumluluk taşımak önemli. Dostum da böyle bir sorumluluk taşımış olsaydı böylesi tartışmalar gündeme gelmezdi.İnsanın verdiği söz,belirttiği istem ciddiye alınmalıdır.Bir komünist olduğumuz unutulmamalı.

99. sayıya kadar gelmeye devam eden,hâlâ kesilmeyen TP'nin hesabını nasıl sorabiliyorsunuz anlayamıyorum.Bana gzete verme diyen insana ben gazete vermiyorum.Şayet almama gerekçesi maddi açıdan değilse.Buna rağmen 99. sayıya kadarki hesabı ödüyorum.Son kez 1 Ocak 1986'dan itibaren bana gönderilmemesini talep ediyorum.

-Dernek lokalinde masaya Tercüman,Hürriyet vb.gibi burjuva gazetelerinin bulunduğu, T.P'nin konmadığı-okutulmadığı konusundaki eleştiriniz tartışılabilir.Ama bu günkü Amsterdam sorunlarının bilindiği bir dönemde "ne serden geçerim,ne yarden" diye direktmenin alevi yok.Parti üyeleri başta pek çok alabilecek sempatizan gazeteyi almıyor.Aboneliğini yenilemiyor.Bu konulardaki eleştirileri kendi eksikliklerinizi görmelisiniz.Bunun farklı nedenleri var.Konumuz dışında.Hem gazeteyi masaya koyup okutalım.Giderken de bir tane satalım,arşivine koysun olmaz.Şu anda bile büfeden alıp okuyup geri bırakan bu nedenle almayan bir kaç yoldaş var.Biz iki adet arşiv için aboneyiz.Beş adet satıyoruz.Beş gazete satmamızı mı istiyorsunuz,yoksa bir adet masaya koyup okutmamızı mı ? Karar verirsiniz uygularız.Selamlarımla.

Yurdakul,30.12.1986

Gündem önerisi

1) Genel durum değerlendirmesi üzerine açık görüşme

2) Örgütlenme sorunu:

a) Bölgesel dağılım çerçevesinde örgütlenme çalışmaları

b) Birlik politikası çerçevesinde yapılacak çalışmalar

3) Kongreye hazırlık:

a) yönetim kurulu üyelerinin belirlenmesinde izlenecek kıstaslar

b) yayın hazırlığı

c) kitap ve gece konusu

d) seminerler

4) Batı Avrupa'da demokratik göçmen hareketlerinin ulaştığı boyutlar temelinde HTOB progr amının değerlendirilmesi

5) İstem ve öneriler.

Değerli Yoldaşlar,

TKP 1986 ULUSAL KONGRESİNİN TEZLERİNİ okudum. Tekrar tekrar okumaya devam ediyorum. Sanmıyorum ki bu tezleri hiç bir yerde, hiç bir yandaş bir grupta okusun ve ezilen tüm politikacılarınca özümseşin. Özümsemediğini yapılan eğitim toplantılarında daha iyi anladım. Bu tezleri okurken şunu daha iyi biliyorum ki Biz komünistler ne yazık ki kendi ülkemizin tarihini okumak ve okumakla yetenlerle çok iyi tanımıyoruz. Bu konuda ciddi bir eksikliklerimiz var. Bu eksiklikler yalnızca bürokratlarda değil bazı üst düzeyde görevli parti yöneticilerinde de görmek mümkün. Olumlu olan şeyleri yazma gereğini şu anda görmüşler onları bazılarında çok yazdığını tahmin ediyorum. Zaten Partisinde bu raporları istemesindeki ana amaç eksiklerin giderilmesi yolunda.

Beni kavgalandıran şeylerden biride şu. Eğer bir partinin üst düzeydeki yöneticisinin partinin 5. kongre belgelerinden haberi yoksa, bu o insana baktık açısından olumsuzluklara yol açacaktır. O insanın iyi niyeti, özverişi, aynı alanlardaki beşerinin göz ardı edilmesine ve o insanın daha çabuk yipranmasına neden olacaktır.

Parti yöneticiliği yapacak yoldaşların mutlaka bir parti eğitiminden geçmesi gerektiğini düşünüyorum. Gelişmemiş idare Politik eksikliği götüren yoldaşların bulundukları ülkelerde nasıl bir eğitimden geçmesi konusunda kendisiyle konuşulabilir, nasıl bir eğitimden geçmesi kendisi için daha iyi bir eğitim olabilir, konuşarak tartışarak özel eğitimler verilebilir. Birimlerde. Yaptığımız eğitim toplantılarına büyük ilgi veriyoruz, ama yoldaşlar bulmuyor. Hele hele belli

bujiya eğitim alamayan yoldaşlar için kendi kendini eğitime
gabusı oldukça zor. Bu da dikkate alınarak özellikle üst di
Yöneticilik yapan yoldaşlara kendisini nasıl eğitebilir konus
sözlük olmak, Partinin 5. kongreden sonra eksikliğini sa
digi ideolojik olarak niceliksel ve niteliksel eksikliği Jah
somut düşünerek C belli birim, birim, tek tek insanlar olarak
gidermeye çalışmak gerektiğine inanıyorum. Eğer Parti
Yöneticilerinde bu tür bilgi eksiklikleri devam ederse hem ka
ne bağlı diğer üyelerin gelişmesi diye bir şey söz konusu
değildir, hemde Barış ve Ulusal Demokrasi Savaşımında d
ileri adımların atılmasında bir engel teşkil edecektir. (B
üyeler içinde söz konusudur)

= Tezlere ait öneriler, eğitim toplantısında bir arkadaşım
getirdiği; a= Sağlık hizmetlerinin sevgilleşmesi,

b= Yaşlılar konusunda daha iyi olanakların sağlan
sinin bir kez daha altını çizmek istiyorum.

= Ayrıca eğitim birliği platformunda künt ulusal hareketlerinin
temsilcilerine öneriler yapıldı, hangilerine yapıldı, Holland
bunlarla konferanslar ilgili iş birliğimiz varmı? Gelecek topl
tılarda bu konularda yapılacak bilgilendirmenin yuranti ol
cağına inanıyorum.

Saygılarımla -

Zeynep Gülsen.

Tezler üzerine;

Genel olarak söyleyebilecek olursak ; şimdiye değin parti üyelerinin elinde ilk kez partimizin politikasını, ivedi görevlerini toplu biçimde, kısaca (tüm eksikliklerine rağmen) klavuz diyebileceğimiz kitapçığın olmasını ben her zaman yararlanabileceğimiz olanak olarak değerlendiriyorum.

-Tezler dil olarak anlaşılır olmakla birlikte, diğer politik güçlere de dağıtılacağı dikkate alınıp, özellikle bazı tanımlamalarda değişik anlamlar çıkarılabilecek veya istismar konusu olabilecek kelime veya cümlelerin bulunmamasına daha özen gösterilebilirdi. Örnekleme yapacak olursak " Atatürk'ün vasiyeti " yerine daha uygun bir cümle yazılabilirdi.

-Belki çok küçük ve önemsiz bir ayrıntıdır, fakat benim dikkatimi çekti. " TKP'nin çıkış yolu önerisi, Barış ve Ulusal Demokrasi Programı " başlıklı tezin içinde 38. sayfada "Demokrasi mücadelesi ve Kürt Halkı" bölümü olduğu halde, en başta içindekiler bölümünde yazılması unutulmuş. Özellikle Kürt demokratlarının yanlış düşünmelerine neden olabilir mi diye düşündüm.

-22. sayfada başlayıp 24. sayfada biten bölümde halkın durumunu iyileştirebilmek için ülkede bayındırlık seferberliği aynı zamanda işsizliğe karşı iyi bir önlem olacağı yazılmış. Ancak bu tür işlerde istihdam edilecekler sadece temel ihtiyaçlarına yetecek ücret verilmesi öngörülüyor. Bana göre bu tür çözümler hem geçici hem de konunun başlığına uymuyor.

-Demokrasi mücadelesi ve sendikalar bölümü daha açık ve anlaşılır yazılabilirdi.

- " Barış ve Ulusal Demokrasi Programı hangi güçler ve hangi araçlarla yaşama geçirilebilir başlıklı 3. bölümde başlığından sonra beklediğimi bulamadım. Açık ve doyurucu olmamış. Ayrıca halen yoldaşlarımızda bile hangi güçlerle, neden , nereye kadar birlik yapacağımız tam açık değil. Bu konu üzerine gerek yayın organlarımızda, gerekse ulusal konferansda daha geniş yer verilebilirse daha açık olur kanısındayım.

- Ana tezde sadece dört satırla geçilen "Batı Avrupadaki politik faaliyetlerimiz" üzerine ayrıca yazılan tezde bana göre genel için oldukça yetersiz kalmış. Çalışmalarımıza ~~xxxxx~~ ışık tutması açısından önemli olan bu tezin yeni gelişme ve olgular da dikkate alınarak daha geniş ve açık yazılabilir.

-Batı Avrupadaki göçmen çocuklarının eğitimi ile ilgili getirilen öneriler benim için çok yeni.

-Ulusal konferans nedeniyle yapılan eğitimi ben yararlı buldum. Bu tür eğitimler belki daha uygun biçimlerde, belli pariyotlarla gerçekleştirilirse partitilerin partililik normlarının ve ideo-

lojik düzeylerinin yükseltilmesi açısından yararlı olabilir.
Ayrıca şimdiye değin gelen ve arkası kesilen eğitim broşür-
lerinin devamında bu konuda oldukça önemli diye düşünüyorum.

Bahar Çakmak

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA MERKEZİ

8.

BARIŞ VE ULUSAL DEMOKRASİ PROGRAMI VE ALTERNATİFLER

Tezler üzerine Parti programı ile karşılaştırarak yaptığımız çalışmalar sonucu, tezlerin programımızla uyum içinde olduğunu söylüyorum.

5. Kongremizden sonra cesaretle izlediklerimiz parti politikamız, son tezler ve konferans olayıyla, özellikle her baskı dönemlerinde ortaya çıkabilen bazı tehlikelerin de beraberinde taşınmaktadır. Böylesi dönemlerde MK. miinde altın bürümle çizdiği bir olgunun üzerine gitmek perekıyor.

-Partinin ideolojik birliğini güçlendirmek, parti üyelerinin ideolojik ve politika formasyonlarını geliştirmek. Parti politikasının tüm ügelence özümsermesine dikkat göstermek. Sağ veya sol sapma (bana göre sağtehlile) olarak bahirebilecek tehlikelerin önüne geçmenin biricik yolu budur.

Aktılının 14. sayısındaki (15 temmuz) tezlerin tartışılması üzerine başlıklı yazıda, konferansın hazırlık sürecinin ve konferansın somut hedefleri sıralanırken birinci olarak belirlenen "parti politikasının ve amaçlarının tüm parti üyelerince tüm boyutlarıyla kavranması" olayına üzerinde ciddiyetle durulması. (12 Eylül öncesi DDC nedir dendiğinde bazı goldaşlar dahi CHP iktidarında diye yanıt verebiliyorlardı)

Bu konuda gereken her işlem alınmalıdır.

Güsterme sürecine girdikimizi belirttiklerimiz yine bu dönemde, olmazsa olmaz diyebileceğimiz şartlardan biride parti ügeleri arasında, karşılıklı saygı-sevgi-şüphe ve perçek anlamda goldaşlık duyguları geliştirilmelidir.

Düzeni topyekün değıstireceğiz iddiamıza burjuvazinin ne denli önem ve önem gösterdiği her uygulamayla ortadadır. Karşısında tek kişi olarak dahi göre onu yok etmek için her yöntemi kullanmaktan geri durmuyor.

İşte bu anlamda iddiamızın ciddiyeti, onun yüceliği tüm parti ügeleriince kavranılmalıdır.

Lenin; " bana devrimcilerden oluşan bir öpüt verin Rusya'yı bastan aşığı değıstireyim" derken partilik niteliğini sırtak olarak açıklıyor.

Buraya kadar ~~kısa~~ olarak ~~ek~~ anlatmaya çalıştıklarım konferans tezlerinin dışında bir olay gibi gelebilir. Ancak kaygularımızın, tezlerimizin kapıt üzerinden somuta geçebilmesi anlamında önem taşıdığına inanıyorum.

Parti üyesi partinin aynasından yönünden hareketle bu sorunlara değindim.

Bunların dışında terlerde oraylayamayacağım bir olay ~~temin~~ Hersey TKP'nin güsterme işin, hersey konferansın baparı işin. goldaşlar salamlarım. 25.0.06 E. Yalsın

bir afiş yapabilmelidir.

Yine örneklersek göçmen işçi sorunları konferansı göçmen işçi örgütlerinin görevidir. Bunu partimiz yapıyorsa direkt olarak bu işe soyunmalı.

Eğer yığın örgütleri yapıyorsa bunun gündeminin hazırlanmasına kadar bu çalışmaya parti tüm olanaklarıyla girmemeli. Ancak desteklemeli.

— Yine terimde geçirilmeyen "Politik göçmenlik" olayı var. Bilindiği gibi 1980 den bugüne değişik baki Avrupa ülkelerinde azımsanmayacak sayıda politik göçmen yoldaşlarımız yaşamaktadır.

Politik göçmenlik olayının tarihsel geçmişi de değerlendirilerek yaklaşım getirilmeli. Bu yoldaşlarımızdan hem şimdi ve hem de gelecekte azami verimin sağlanması için geçecek önlemler alınmalı. İstihdam politikası pöden peşinilmelidir.

-BATI AVRUPA'DAKİ POLİTİK FAALİYETLER ÜZERİNE

— Göçmen işçi sorunlarını iyi bir araştırma sonucu oldukça perspektif bir şekilde ortaya koymuş. Göçmen işçi örgütlerinin çalışmalarında yararlanabilecekleri bilgiler var. Ancak toparlarsak bir işçi derneğinin yapması gereken çalışmalardan öteye gitmiyor.

25. maddenin dışında politik faaliyetten söz etmek olası değil. 25. madde de bile politik olarak doğru ya da pörmüyor. Başlığı ile içeriği uyum pötermiyor.

Başlık "GÖÇMEN İŞÇİ SORUNLARINA TEPKİ YAKLAŞIMI" üzerine TELLER" olmalıydı.

— Yığın örgütü anlayışı değişmelidir derken bunu somutlamak gerekir.

Ötalen Avrupa yığın örgütlerinde parti anlayışı pönlüyor. Yığın örgütlerine parti misyonu yükleniyor. (Son işçi konferansı çalışmaları incelendiğinde bu somut olarak pönlülecektir.)

Partimizin, özellikle 65. kuruluş toplantısıyla somutlaşan yığınlarla direkt ilişkisi cesaretle sürdürülmeli.

Örneğin, yığın örgütlerinden bağımsız olarak partimiz de bir bildiri daptabilmeli;

- "TEZLER" üzerine-

Giriş

İnsanın, soyut kimi şeyleri de bazen elle tutabileceğine inandığı anlar olur. İşte "TKP 1986 ULUSAL KONFERANS TEZLERİ" nin bende uyandırdığı ilk izlenim. Tezleri okurken, ülkemiz Marksist solunun uzunca zamandır yalnızca soyut düzeyde tartışmakla yetendiği kavramlara (Çoğunluk' gibi, 'alternatif' gibi, 'birlik', 'iktidar' ve 'devrim' gibi..) ellerimin belli belirsiz dokunduğunu hissettim. Çünkü biliyordum ki, bir komünist hareketin, kendi ülkesi için 'ulusal bir güç' haline gelmesi elbette yalnızca o ülke için önemli değildi. Enternasyonalist hareket için de bir kazanımdır bu. Söz konusu tezler bu yolu açıyor. Bu yüzden okurken sürekli ürperdim. Ama biliyordum ki, bu heyecanımızı yitirmeden yapacağımız soğukkanlı değerlendirmelere ihtiyacı var partimizin.

Önce, TKP'nin de değişik yerlerde yaptığı saptamaları birlikte sıralamak istiyorum:

- *12 Eylül'den bu yana süren rejim, ülkenin hiçbir sorununa gerçek anlamda bir çözüm bulamamış, tersine daha da ağırlaştırmıştır.
- *İktidar; izlediği ekonomik, sosyal politikayla giderek daha geniş kesimleri karşısına almakta, kendi tabanını daraltmaktadır.
- *Emperyalizme olan ekonomik, politik ve askersel bağımlılığımız giderek artmakta. Bu nedenle de iktidarın hareket olanakları daralmaktadır.
- *Emperyalizmin, bütün dünyada atakta bulunduğu bir dönemde-en azından kısa erimde-gerek ülkemiz üzerindeki emellerinden gerekse de bölgedeki kimi girişimlerinden taviz vermesi beklenemez. İşte diktatörlüğün ülkemizdeki açmazı!
- *Böyle bir durumda, Komünistlerin yıllar sürecektir yoğun bir çabayla ancak başarabileceği kimi konularda, diktatörlüğün izlediği yol nedeniyle halkın bilincinde yeni kapılar açıldı. Buralardan dalıp dalamamak komünistlerin artık becerilerine kalıyor. (Ordu gibi, iki partili bir tah-tiravallinin dışında düşünmek gibi vs.)
- *Bölünmüş ve daha da bölünmeye aday burjuva partilerinin varlığı ortamında, görece küçük ancak örgütlü, disiplinli ve "büyük politikaya sahip" bir partiye yepyeni kapılar açılmakta, yeni sorumluluklar düşmektedir.
- *Dindarların olumlu anlamda bölündüğü bir bölümünün anti-emperyalist, demokratik harekette yaklaştığı ortamda-
- *Faşist hareketin sivil kadroları arasında geçici de olsa bölünmelerin boyverdiği ortamda,
- *İşçi sınıfının yeniden aktivitesini göstermeye başladığı,
- *Kürt ulusal hareketindeki dikkate alınması gerekli aktivite,
- *Giderek çeşitli demokratik yığın hareketlerindeki yükselişler,
- *Buna benzer tüm olguların gösterdiği gerçek şudur: Ülkemizin yakın geç-mişi değerlendirildiğinde açıkça görülmektedir ki, Türkiye tarihsel bir momentle karşı karşıyadır. Hemekadar parti tarihimiz için kimi uğursuz çağrışımlarla yüklüyse de söylemeden edemeyeceğiz-çünkü eşyayı adıyla çağırmak gerekir-, Türkiye hala emperyalizmin zayıf halkasıdır.
- *İşte tam da bu nedenle, TKP'nin öne sürdüğü bu tezler, söz konusu zayıf halkanın koparıl-ması yolunda güven verici, sağlam, gerçeklere dayalı ve bunun için de heyecan uyandıran büyük bir adımdır.

BİRKAÇ NOKTA

Kürt sorunu, Türkiye'deki devrimci süreci olumlu ya da olumsuz olarak etkilemeye aday ol-guların başında geliyor. Bu nedenle bu konuda geliştirilecek politikanın yaşamsal önemi var.

Mustafa Suphi 100.Yıl Tezleri'ninin ilk biçiminde değinilen ancak sonradan değiştirilen bir formülasyon vardı:" TKP teorik düzeyde,Kürdistan Bölgesinin Türk işbirlikçi oligarşisinin bir sömürgeci ya da iç sömürgeci olduğu görüşüne karşı çıkmaz,ama bundan pratikte emekçilerin ulusal kökene göre ayrı örgütlenmesi,Kürdistan bölgesinin daha önce kurtulabileceği,Kürtlerin mutlaka ayrı devlet kurması gerektiği gibi sonuçlar çıkarılmasının, her iki halkın çıkarlarının da uygun düşmediğini vurgular."

Bu yaklaşım daha sonraki biçimden çıkarılmıştı.Oysa bu konulardaki yılların ihmalinin izlerini silebilmek açısından böylesi bir esnek yaklaşıma gerek vardı.Eğer teorik düzeyde bunun böyle olmadığı ispatlanabiliyorsa,bu ayrı bir şeydir.Ancak sonradan bu doğrultuda tek satır çıkmadığına göre böyle düşünmek için bir neden yok demektir.Tezlerin ilk biçimine de olsa böyle koyulabildiğine göre "mümkünatı olmayan" bir durum yok demektir.O halde bize iki yol kalıyor.Hem inandırıcı hem de esnek olabilmek için:Ya yeni yaklaşımlarımızın teorik temellerini sağlamlaştıracağız ya da sözkonusu esnek formülasyonu benimseyeceğiz.Bunun benimsenmesi kesinlikle ilkeler düzeyinde bir tavize yol açmaz.Olsa olsa,devrim öncesi Lenin'in partisinin,eksik ve hatta yanlışlarına rağmen SR'lerin köylülükle ilgili programlarını olduğu gibi kabul ederek önemli bir ittifakı başarmasının ülkemiz koşullarına uyarlanarak örnek alınmasını getirir.Bolşevikler bu adımla köylülüğün önemli bir bölümünü yanlarına alarak çoğunluğun kazanılması yolunda büyük bir adım atmışlardır.Bizim atacağımız bu adım da,ulusal sorunun bir diğer ekseni olan köylülüğün bir bölümünü-belki de önemli bir aktivitesi olan bölümünü-yanımıza almamızı kolaylaştıracaktır.Tersine,yapılacak teorik araştırmaları o kesimler içinde yayacağız ve özellikle pratikte Kürtler üstündeki baskılara karşı en önde,en yaygın ve en usta biçimlerde savaşarak onlara güven vereceğiz.Bu durum kimi teorik çözümleme farklılıklarımızın da üstünde önem kazanacaktır süreç içinde.

Bu durum,ilk plenumlarda alınan,"Kürt sorunu -ve diğer bazı konularda-(i.b.a)..partinin orijinal(özgün)politikasını oluşturmak" biçimindeki kararlar da uyumlu olacaktır.Yoksa bugün vardığımız nokta bu konuda,dünya göre oldukça ilerdeyse de henüz "özgün" olduğunu söylemek için erkendir.

Dindarlar üzerine /*İran derslerini irdelenmek gereklidir.Bunun belirli bir yansıması olmalıdır tezlerde.

Ekonomik alanda /*Turizm sektörüne günümüz iktidarının verdiği 'önem' bizim için ayak bağı olmamalıdır.Tersine bu konuyu bir cümleyle geçiştirmek yerine gerçekçi bir biçimde detaylandırmak olasıdır.Türkiye akılcı,planlı bir yaklaşımla-hem doğu hem batı-için gerçekten bir turizm merkezi yapılabilir.Ki bu sektör yatırdığımız parayı görece hızlı geriye verebilecek-hem de bir kaç katıyla-ilginç bir alandır.Komşumuz Bulgaristanın deneyimi bu konuda dikkate değer.

*Demiryolları,denizyolları,balıkçılık gibi konular ülkemizin doğal yöntemleri arasına gircek şekilde detaylandırılmalıdır.Özgün çizgilerimiz belki de buralarda belirginleşecektir.

*Tarımda özellikle sebze meyvede,standartlaşma,paketleme ve nakliye yol ve yöntemleri-kopleksiz olarak-derinleştirilmelidir."Batının manavı,kasabı olmama" ön yargıları bir yana bırakılmalıdır.

*Yukardakiler,şu anda teorik olarak düşünülenin çok üstünde bir kaynak sağlayacaktır ilerici bir iktidara.

*Ek olarak Sosyalist ülkelerin dayanışması artan bir faktör olabilir.

*Kimileri Dış borçlar konusunda belki daha açık ya da sert önlemler önerebilir.Borç ödemenin durdurulması gibi.Ancak tezlerdeki formülasyon bu olasılığı dışlamıyor.Tersine ittifaklarımızı hesaba kattığı için gerçekçidir de."Dış borçlar sorununun ulusal ekonomiye zarar vermeden çözülmesi için önlemler alınmalıdır.Sh.20 Tezler)

(Kavuniği borsör) *Ekonomik ve sosyal Politika Alternatifi'nin en son cümlesindeki "15-20 yıl" sözüyle,halkın durumunda hissedilebilir bir iyileşme" arasındaki bağlantı eğer daha iyice açılmadığı takdirde yanlış anlaşılma adaydır.Gerçekçiliğe evet ama "hissedilebilir iyileşmeye" ye de evet! O halde burası iyi açılmalı ki,hissedilebilir iyileşmenin de "15-20 yılda olacağı" gibi bir sonuç çıkarılmasın.Çünkü bu sonuca varanlar oldu.

KÜLTÜR ALANINDA /*Sh.25 deki bölümün 3.paragrafı,buranın en çarpıcı,özgün kısmın oluşturuyor.Bu sentezi yaparak kültür alanındaki kadrolarının eline keskin bir silah vermiştir parti.

Partinin geliştirdiği yeni yaklaşım ve her alana yeni bakış,özgün politikalar oluşturma yolu özellikle edebiyat alanı açısından önem taşıyor.Çünkü bu alanda hala yıllar öncesinin kemikleşmiş kişisel ve sözde ilkesel ayrılıkları sürüyor.Sosyalist gerçekçilerin kimler oldukları,bunun nasıl anlaşılması gerektiği yeniden detaylandırılmalıdır."Bizdendir" mantığıyla sahip çıkılan sığılıklar artık geride kalmalıdır.Bu açıdan partinin bu alanda çalışan kadroları,söz konusu potansiyeli yeniden didik didik etmelidir.Sosyalizmin belki de oldukça ileri aşamalarında "keşfedeceğimiz" kimi yazar çizerlerimizi şimdiden yakalamanın,onları anlamanın yol ve yöntemlerini bulmalıyız.Ki onlar bu doğrultudaki verileri yeterince ortaya koyuyorlar.Böylelikle belki bu alandaki dogmatik yaklaşımları aşmanın yoluna da girmiş oluruz.

*Rönesans" kavramı bile heyecan uyandırıcıdır.Hele biraz daha detaylanırsa bu alana yepyeni ufuklar açacaktır.

SONUÇ

Bu tezler,geçmişten ders çıkarışın somutlanmasıdır,
Bu tezler,karşıtlarımızın bile ~~önemli~~ dikkate alacakları bir yolu açıyor.
Bu tezler,hele ülkenin içinde yaratıcı biçimlerde tartışılır,yaygınlaştırılırsa,insanlardaki umutsuzluğu,çıkışsızlığı kesin biçimde yıkacaktır.

Belirleyici olan eylemdir.Bu doğrultuda oluşacak kollektif irade Partiyi güçlendirecek,yığın eylemlerini yükseltecektir.

Tezlerin tartışması bittiğinde,iş dönemi açılıyor.Bunun sınırını ayarlayamayanları önce uyarmak sonra da onlardan kendini ayırmak Partinin yapacağı en olumlu iş olacaktır.

ULUSAL KONFERANSIN ÜLKEMİZE YENİ BİR UFUK AÇMASI DİLEĞİMİZLE!!!!!!.....

Not: Tezlerin yol açacağı iyimserlikte idealizasyonlarına da dikkat!
Günlük tezlerden sonra,uzunca bir zaman o doğrultudaki gelişmeler hissedilmeyecektir. Eğer idealizasyon varsa,sonunda hayal kırıklığı gelebilir.

i,m

geh.

- I. Millî Demokratî Programının özümsemesi için
- Özellikle tüm yoldaşların okumasına safla-
ması (Eğitim toplantılarında kimilerinin okumamış
olduğu, kimilerinin de pek üstün konu gördüğü
çok belirgindi)
 - Analizler metninde önerilen Tol ve Amas'ın 9. ve 10.
sayılarındaki Kutsal Yoldaşın yollarının mutlak
okunmasını saflandırması
 - Belli konularda (özellikle, kırsal, köylülük, ~~keleş~~ ^{meleş}
konu) ek kaynakların önerilmesi

II. BMD teriminde özellikle üzerinde durulması ya da
daha ağırlığa konulması gereken konuların be-
şerinde DTP sonunu getiriyor.

- DTP'nin büyük başarıya; temsil ettiğini söyle-
mek yetmiyor. Onun temsil ettiği başarıya ke-
sinin işbirlikçi tehellerle olan gelişiminin
sonuçlandırarak (gerekirse traşlerle) ağırlanması
gerekli.
- DTP ve temsil ettiği kesimin işi sınıfın kalıcı
uzun erimli bağlatıcı olarak görülebilmesi ter-
limi var. (Nitekim, eğitim toplantılarında bir
yoldaşımız, "DTP bizimle sosyalist devrim
kadar birlikteli olmayacaksa, savaşlarımız
bu aşamaya neder yapıyoruz" diyebiliyo-
- Buradan çıkarak, bugün DTP'nin neder deno-

B.v. UOP.

İstediği de asılmalıdır.

- B.UD terimin pek net anlatılmayan bir başka yönü (Yol ve Amaç'ın 42. sayfası okunmuş olabilir, belki anlatılmıyordur), Ulusal Demokrasi'yi gerçekleştirme aşamasının, Anti-empiryalist Halk Devrimini ana aşamaları ile birbirine karıştırmak. Bu iyi anlatılmadığı durumda devrimin üç aşamasından söz ettiğimizin düşünülebilir.

- Textlerde (S.40-41) diğdolarlar arasında anti-empiryalist, anti-fetret yönelimli bir epilinin giderek aktifleştiği belirtilen, bu akımın "diğdolarların ötek demokrasi güçleriyle birlikte ortak mücadeleye katılmalarında önemli bir rol oynayabileceklerinden söz ediliyor.

Bu doğruya saptamanın yanı sıra, ülkemizde son yıllarda fittike daha geniş kitleleri etkilemeye alan dinsel akımın, bu olumsuz gelişmelerinin önüne geçilmesi doğrultusundaki tutumumuz nedir? İran deneyi ve onunla bağlantılı dinci akımlar, ülkemizin yarını etkileyecek tehlikeler oluşturmaktadır. Bu konunun daha açık ve net konuşulması yararlı olacaktır.

III - Textlerde yer verilmesinde yarar gördüğüm ;

- BUD programının "Halkın durumunun kötüleşmesinin durdurulması ve hüsredilebilir iyileşmenin sağlanması için" başlığında, bir kesim sunulmuş; emekliler ve yaşlılar ülkenizde ~~her~~ politik partilerce yalnızca gün öncelerinde hatırlanan ve hatırlanarak ~~arttırılması~~ 16. ile ~~aylana~~ alınmaya ~~gelen~~ bu kesim ~~ayrısındayacak~~ bir ~~neşre~~ sahip. Oysa biz onları ~~erutur~~ vermiyiz. Gideni ~~beneyerek~~ bir ~~eksh~~ değil ~~kusku~~ Bu konuda mutlaka bir ~~öneri~~iz, ~~beden~~ olmalı.
- Geniş ~~hesin~~ bir başka ~~yakıcı~~ sonucu ~~lık~~. Ülkeniz ~~gocuk~~ ~~önu~~lerinin en ~~yüksek~~ ~~diğer~~ ~~ülkelerden~~ biri. Programında ~~se~~ ~~lik~~ hizmetlerinin ~~sosyalleştirilmesi~~in ~~7~~ ~~sema~~, ~~koruyucu~~ ~~hekimliği~~ geliştirip ~~yaygın~~ ~~lastirici~~ ~~önu~~lene ~~yer~~ ~~vermeliyiz~~.

IV - Hollanda'da parti çalışmalarının ~~değer~~lenilmesinde;

- Buradaki ~~gönu~~mlere ilişkin ~~gönuş~~leriniz (belki ~~peh~~ ~~wh~~ Avrupa ~~ülkesine~~ göre ~~erken~~ ~~olduk~~ ~~çe~~ ~~pes~~ ~~belir~~lendi. Daha önce ~~gönu~~ ve ~~tar~~lar ~~metin~~ ~~ışığında~~ ~~önu~~an "B. Avrupa'daki Politik Faaliyetleriniz" ~~tez~~

bu konuda kafaları yetkince ağıt sarın
İlk geldiğinin zamanları "gözünü Türk
den ayırmamak", "sanki buradaki
göçmen işçilere yönelik çalışma yapar
Türkiye'den uzaklaşabileceğiz" e
bir kaygı taşıyordum. Ancak burada
"göçmen işçilerin hakları için mücade
sinin de Türkiye'deki gelişmelerden etki
diği ve bunları etkilediği ölçüde Tür
ye'deki genel demokratik mücadeleleri
bir parçadır" (Yol-Amaç, s.12, sayfa 16
olacağını kavrayınca bu konudaki gö
rüşüm değişti. Göçmen işçilerin karşı k
şya bulunduğu sorunlar öylesine ciddi
ve derin boyutlarda ki, bu bunun gö
men işçilerin sorunları üzerine her diler
rin, yitimsiz olarak savaşın vermede
gözülmesi olmaktadır. Geniş kesimlerin s
vashına getirilmesinde de bizlere önemli
görevler düşüyor.

Ancak böylesine bir çalışmayla yeni ye
ri insanları bulmak, öncü olabilmek had
ları yetistirmek önde gelen hedeflerimiz o
malıdır.

Bu arada Hollanda'daki yerel parti had
larındaki belirgin norm düşüşünün

pidemeleri için hemen harekete geçilmesi, polis memlekte dâirenin ya da kayıtsız halan kadrolardan partinin arındırılması gerektiği-
yor.

- Burada deneyim yok denemek kadar az. Yeni bir alan örgütlenmekle yeni bir zamanda görevlendirildim. Batum'da geçen yerde uzun vadeli, sabırlı bir çalışma gerekiyor. Fakat bu kişinin söylediği gibi "buradan adam gitmek görüşüne katılmıyorum. Eğer doğru çalışmayı başarabilirsek "yığın" olduğu yerden mutlaka 'adam' çıkacaktır".

Buradaki işçilerimiz (daha doğrusuyla) yerli-
larmız arasından bu zaman kesitinde en
yakıcı sorun "ayrışıklık". Bu alandaki mü-
cadeleyi somutlaştırmak için var olan yer-
lerdeki "ayrışıklıkla mücadele örgütleri"ne
Türklerin yer almasını sağlamak, olmaları
yerinde de sürdürülmesi için çaba har-
camak gerektiğini inanıyor ve bunu öne
sıyorum.

Konferans çalışmalarında başarı-
lar diliyorum.

2.7.

Barış ve Ulusal Demokrasi Programı Üzerine

- Görüşlerim

Cemal

Günümüz koşullarının can alıcı sorunlarından hareket eden ve bunların aklî çözümlerini keren Barış ve Ulusal Demokrasi Programı, gerçekten Türkiye Ulusal Güçlerinin biricik alternatif programıdır.

Sol güçler, programın keşif politik stratejisi, onun benimsediği çizimi iyi kavıyorsa, yalnızca TKP değil, bütün sol güçler bu programın hayata geçirilmesi için canla, başla çalışmalıysa elde edilecek başarı, düşünülenden çok daha yüksek olacaktır. Programın önermelerine, bugünkü konjonktürel durumun katkısı programın başarısı için yeterli değildir. Bu katkısına programın yaşama geçirilebilmesinin koşullarının varlığını gösteriyor. Ancak bütün ulusal güçler bu perspektifle örgütlenip harekete geçirebilmezse program bütün gerçekliğine rağmen başarılı olamaz.

Program şu özellikleriyle benim daha fazla dikkatimi çekti.

1. Gerçek bir program. Ancak marksist ve faydacı bir programa değil. Aklî ilkeni labut eden bir program.

2. Program, marksizminin ülkemiz koşullarına yaratıcı şekilde uygulanması biçimindedir. Aynı zamanda bilimsel dünya görüşünün, insan hümanizminin de ifadesidir. İnsan haklarına gösterdiği duyarlılık, Demokratizme verdiği önem, onun kitleler tarafından hayli sıcak karşılanmasına neden olacaktır.

3. Geniş bir tarihsel perspektif bilinciyle kaleme alınmasında ülkemiz sol hareketi açısından bir karanlıktır. Özellikle orduda reform terisi, ihmal edilen, hatırı yere korunan öreni, ~~bu~~ dinamik bir güçtür. Tehlikeli karanlıktır.

Ordu içerisinde varolan demokrat subaylara aygınlık yapmamak, onları ulusal cepheye değerlendirmek, ordunun tamamını faşist, burjuvazinin uşağı gören anlayışları dışlama demokrasisi cephesini güçlendirecektir.

İlkerici Subayların 1800'li yıllardan beri ülkemiz aydınlanma hareketinde oynadığı pozitif rolün bilineli bir şekilde değerlendirilmesi de hareketimiz açısından olumlu bir yaklaşımdır.

Bütün bu olumlu değerlendirmelerin yanında buna, iki cümle biraz daha üzerinde düşünülebilir durumda göründü. Bunlardan birincisi Sayfa 36. sonuncu paragraftaki «Gençlik, eğilimleri kendisine yoz alışkanlıklar asılama, halktan koparma girişlerine karşı, Amerikancı, faşist, gerici propagandalara karşı uyanık olma, terörist örgüt ve grupların penelik içinde faaliyet göstermesine olanak tanınamalıdır.» cümlesindeki «terörist örgüt ve grupların penelik içinde faaliyet göstermesine olanak tanınamalıdır.» nitelendirilmesinin bir daha acılması veya başka bir biçimde anlatılması Parti politikasının esnekliği anlamında daha doğru olacaktır.

Eğer bu terörist örgüt faşist bir örgütse elbette faaliyet göstermesine olanak tanınamalıdır. Ancak terörist yöntemleri kullanan diğer sol gruplara karşı daha değişik bir mücadele biçimi örgütlenmelidir. Öncelikle ideolojik mücadele temel alınmalıdır. Bu insanda kazanılmaya çalışılmalıdır. Kaldıkı Parti Politikası da yanlış anlamıyorsa bu esnekliktedir. Gerek penelik içindeki eğilimleri birliği olanaklarının geliştirilmesi, gerekse sol terörist grupların da "sol" savunulmasının önlenmesi anlamında, yukarıda andığımız terörist örgüt ve grupların penelik içinde faaliyet göstermesine olanak tanınamalıdır.» cümlesinin biraz daha esnek biçimde değiştirilmesinde fayda görüyorum.

İkinci cümle ise Sayfa 38. 7. bölümün 1. paragrafındaki «İ ve Güneydoğu Anadolu'nun Kürt nüfusun çoğunlukta olduğu bölgeler yoğun bir baskı altında tutuluyor, Kürt köyleri boşaltılıyor, Kürtler üzerinde ağır işkenceler uygulanıyor.» şeklindeki anlatımda, «Kürt nüfusun çoğunlukta olduğu bölgeler» deyimini değişik Kürt ve Türk radi

5
Sol gruplarının istismarına neden olabilir. «Siz kürtlerin anavatanı
kürt nüfusun çoğunlukta olduğu bölgeler diye nitelendiriyorsunuz»
inde bir eleştiri geliştirebilirler.

Gerçi paragrafın başındaki «Türkiye devlet sınırları içinde
sayan kürt nüfusu, kendi topraklarında, kendi anavatanında, tüm ulusal de
mokratik haklarından yoksun, ağır bir baskı altında yaşamak
zorunda bırakılmaktadır.» cümlesiyle kürtlerin «anavatanı» kabul
ediliyor. Ancak yine de aynı paragrafın devamındaki «Kürtlerin
çoğunlukta olduğu» nitelendirmesi, belki «Doğu ve Güneydoğu Anad
olu'da Kürt nüfusun yoğunlukla yaşadığı bölgeler şiddetli bir baskı
altında tutuluyor» biçiminde veya başka, bir, uygun görülecek biran
tımla değiştirilirse parti politikası açısından daha yararlı olacak.

Benim göremediğim başka elastik noktalar varsa, bunların düzeltil
sini diğer demokrasi güçleri ve öncelikle Yoldaşlarımız yapacaktır. B
inançla yapılacak konferansa sıcak duygularla başarılar dilerim.

İ. Öner

celal

2

Partimizin 5.ci kongresinden bu yana çalışmalarının bir ürünü olan tezler, politik yaşamımızda yeni bir yol, yeni çalışma biçimi ve atılımdır. Ayrıca iyi bir Türkiye tahlili, tezlerin tartışılma süreci, tezlerin genel çizgisinin kavranması, benimsenmesi, tezlere katkı, programın amaçlarının gerçekleşmesi için yöntemler ve araçlarının bulunması doğrultusunda yapılmalı.

Dün değil ama bugün demokrasinin sağlanmasını isteyen geniş kesimler mevcut. Bu kesimleri toparlamak, işbirliği, eylembirliğine çekmek böylesine bir programla mümkün, ayrıca önyargıların kırılması, kalkması, karşılıklı saygı, güven ve yardım ortamında oluşur. Tezlerin hayata geçirilmesinde, toplumla ilişkilerin geliştirilmesi, politik ve pratik çalışmalarımızda eksiklikleri gidermek, eylem alanlarını genişletmek, eylemlerde yaşamın gerisinde kalmadan hareket etmek, iyi protesto biçimleri yaratmak ve uygulamak, ancak pratik çalışmada kollektif irade ile mümkün.

Partimizin gücü, yığınların içinde çalışmasından, yığınlarla bağından geliyor. Demokrasi mücadelesi, üretim alanında, semtlerde, mahallelerde örülecektir. Bunun için de işçi sınıfının sendikal birliğinin (Türk iş'inde) sağlanması acil ve önemli görevimiz. Bu konuda hiç birayrı örgütlenmeye ödün verilmemelidir. Önemli olan, sınıf ve kitle sendikacılığını orada hayata geçirebilmektir. İşçi sınıfının birliğini sağladığımız sürece, eylem alanları genişleyere somut sorunların çözümünde, geniş yığınların ve sendikal hareketin baskıları artacaktır. Sendikalarda mutlak yönetim değil, ama her kademesinde var olmak hedeflenmeli.

Öteden beri herkesçe bilinen bir gerçek. Köylülük içinde örgüt süz oluşumuz, köylülüğün demokratik derneklerinin eksikliği. Bu konu ile ilgili tüm partililer, kendi doğup büyüdüğü yerlere ilişkin geniş bilgi vermeliler, olanakları araştırıp, partiye aktarmalıdır.

Önümüzde genel ve yerel seçimler var. Bu seçimlerde, belediye seçimleri şimdiden gündeme alınıp, bağımsız veya partiler arıcılığı ile adaylar çıkarabiliriz. İyi bir araştırma ile böyle olanakların olacağına inanıyorum, vardır da.

Kırsal kesimde ele almamız gereken bir alan da Tarım ve Kredi Kooperatifleridir. Bunların kendilerine özgü özellikleri vardır. Kendi içinde bir yönetimi vardır ve bu yönetim seçimle gelir, bütün kredileri bu yönetim ayarlar ve verir. Belediye başkanları bu yönetimler üzerinde etkilidirler.

2or. { Ülkemizde, ekonomik konuda; bilim adamları, uzmanlar, politikacılar, meslek odaları temsilcilerinden oluşan bir ULUSAL EKONOMİK KONFERANS düzenlemek mümkündür.

① Bu arada seçimlerden sonra, muhalefetin oylarını değerlendirip, genel seçimlere kadar SHP, DYP, RP, DSP'den oluşacak bir koalisyonla azınlık hükümeti kurma çağrısı yapılabilir. (Seçimlere de bu hükümetle gidilmeli)

Tezlerin propağanda edilmesi daha geniş kesimlere yaygınlaştırması için, legal olanaklarımız kısıtlı, var olanlar iyi değerlendirilmeli. Bunun için tezleri bölüm bölüm mektuplaştırılmalı, nerelere ve kimlere gönderilebileceği (kimseye zarar vermeden) tesbit edilmeli

Türkiyedeki basın iyi değerlendirilmeli, Anadolu basını atlanmamalı, köşe yazarlarına kadar ulaşılmalı.

Sendikaların yayın organlarına; işçilerin, temsilcilerin ve yöneticilerin belirli konuları yazmaları sağlanabilir.

İki seçim arasını takvimleyip programlamalı, seçimler döneminde partilerin propağanda araçlarını iyi kullanmalı.

Batı Avrupadaki Politik Faaliyetlerimiz Üzerine tezlerin çevirilmeli, ikinci kuşağın okuması sağlanmalı. Göçmen işçi sorunları ile ilgilenen kuruluşlar, sendikalar ve ilerici kesimlerin geniş bir biçimde okuması sağlanmalı ve dağıtım yapmalarını temin etmeli. Çevre ve basım masraflarının yükünü bir takım Avrupalı kuruluşlara karşılatmak mümkün. (Yığın örgütleri aracılığı ile)

Üç ana bölgede parti geceleri düzenlenmeli,

Kimi şehirlerde tartışma toplantıları yapmalı, geceleri ve tartışma toplantılarını yaparken, her zaman yaptığımız şehirlerin dışına çıkmalı, örgütlenmeyi hedeflediğimiz şehirlerde yapılmalı.

Parti eğitim toplantılarında en çok konuşulan, tartışılan konular

-Kürdistan ve kürt halkının sorunları

-24 Ocak kararları

-DYP

-Kemalizm ve dinsel çevreler

-Dışımızdaki sol'un bize ne diyeceği kuşkusu

Bu konuların daha geniş anlatılması ve işlenmesi gerekiyor.

Konferansımıza başarılar dileğiyle !

Ce. Gü.

29.8.1986

Yoldaşlar

Parti: "Ulusal": Konferansın toplanacağını asıl laumamızdan bu yana, parti yayınlarında, parti birimlerine indirilen genelgede, sürekli olarak konferansın önemi vurgulanmakta, konferansın beklenenler üzerine belirli görüşler ile sürülmektedir.

Nevar ki, "Ulusal Konferans"ın parti türüğü ve programı açısından yeni hangi sorunları nasıl ele alabileceği konusunda henüz bir belirsizlik söz konusudur.

Parti birimlerine indirilen genelgede, Ulusal Konferans sürecinin; konferans tezlerinin, yığınlara ve sol göslere, en geniş demokrasi görüşlerine benimsetmeyi amaçladığı belirtilmektedir. Yani buna göre, konferans sürecinin birincil amacı; tezleri, düşünürdahi, sol gösler ve demokrasi görüşleriyle tartışılman, tezlerde ile sürülen düşüncelere oradan ilave edilmesidir. Tezlerin üzerinde parti üyelerinin yapacakları çalışmalar ve parti örgütlerindeki tartışmalardan, yine aynı genelgede sözedilmektedir. "Ulusal Konferans İçin Analitik Metin," diye tezleri, ele alacağı konuların mücadelemiz, bu günkü zaman ile sınırlı olduğu, ve bunun da parti programımızın Ulusal demokrasi bölümünün ayrıntılandırılman ve geliştirilmesi olduğu vurgulanmaktadır. TKP 1986 Ulusal Konferans Tezleri ne eklenen MK. açıklamasında ^{teşkilatı} tezleri "Mustafa Suphi 100. yıl Tezleri" ve parti programı hakkında belirtmektedir. 45 Temmuz 1986 tarihli

"atılım"da da parti merkezi organlarının, tartışmalardaki farklı görüşleri yayımlayacağı bildirilmektedir.

Bütün bunlardan şu sonuçlar çıkarılabilir.

a- Parti Ulusal Konferansı tezleri, tendensini değil, parti programının ulusal demokrasi koalisyonunun ayrıntılandırılması ve geliştirilmesini tartışabilecektir. Bu tartışmalar da daha çok tezleri diğer görüşlere ulaştırılmasını, yayılmasını ile ilgili teknik ve yöntemsel sorunlarla, esas olarak tezleri parti içi taraflardan özümsemesine yönelik olacaktır.

b- Tezler tartışılabilir fakat, tezleri analitik metinde belirtilen genel mantığı ve ana fikirleri doğrultusunda tartışılabilir.

c- Parti merkezi organlarının, tartışmalardaki farklı görüşleri yayımlayacağı da belirtilmesine göre tezleri kendisi de tartışılabilir ve gerekirse tezlerde değişiklikler de yapılabilir. (a) ve (b) şıklarında olduğu gibi olursa, tartışmalar silt ayrıntılar, teknik ve yöntemsel sorunlarla sınırlandırılmış olacaktır. Eğer böyle olursa, böyle bir konferansın toplanmasına gerek yoktur. Çünkü, söylenilen sorunlar, partinin olgular izleyişinde sözünülenecek sorunlardır.

Kısacası, parti konferansı her şeyi tartışılabilir ve gündemi de buna imkân verecek bir şekilde düzenlenmelidir. Bunun bir kaç nedeni vardır.

1. İlegal koşullarda çalışan ve konferansın aralıklarla toplanabilen bir partide bu tür kon-

ferasatların önemli bir yanı vardır, olmalıdır. İleri sınıf ve partinin içinde faaliyet gösterdiği koşulların buna farklılaştığı, toplumsal süreçlerde önemli değişimlerin görüldüğü dönemlerde bu daha da gereklidir. Parti içi demokrasinin olağan olan genişliğiyle izlenebilir, parti kollektifinin iradesine dayanabilmek, ancak söyle söz konusu olabilir.

2. Parti türüne ve programı kuzeyde sol önemlidir. Ancak, partilerin yapısında yer alması da türüne göre yer alan teamüller ve gelenekler de vardır. Partimizin yapısında da gerekliliğinde, ancak parti kongrelerinin ele alabileceği sorunları ele alabilen konferansların yanı sıra vardır. O yüzden Ulusal Konferans partimizin tarihindeki teamüle göre de ideolojik, teorik, programatik, örgütsel her sorunu ele alabilmelidir.

3. MK'nın 6. Plenumunda onaylanan ve parti örgütlerinin tartışılmasına açılan tezler mücadelemizin bugünkü aşamaya ilişkin de olsa, oldukça geniş kapsamlı konuları ele almakta, ülkemizin ekonomik-toplumsal-politik alanlarındaki ilişkiler alternatifleri sunulmaktadır. Bunlar doğal olarak parti politikasının kısa ve uzun vadeli hedefleriyle ilgili olduğu gibi, partinin pratik tutumuyla ilgilidir. O yüzden konferans her sorunu alabileceğine tartışabilmelidir.

4. "Ulusal Konferans Tezleri",inde ve parti yayınlarında da kabul olarak vurgulandığı gibi bugün ülkemizin en temel sorunu demokrasidir. Bu sorunun çözülmesi için her sorunun

Sosyalist bir
parti kurulabilir.

çözüme kavuşturulması olanaklı değildir.
Demokrasi savaşımında, demokrasiden yana
olan en geniş güçlerin birliği ve bu bağ-
lamda, Evren - Özal diktatörlüğüne karşı
benzer konuşularda yer alan, demokrasi prop-
ranları arasında önemli yaklaşımlar bulunan
politik güçlerin partileşmesi sorunu sesite
tesinlerde tartışılan bir konudur. Parti
örgütlerinde tartışılmadan, parti üyelerinin
ten konudaki düşüncelerine laşurulmadan
alınan MK'nın konuya ilişkin kararını da
ne parti izleyişi, ne de parti içi demok-
rasıyla bağdaştırmak olanaklı değildir. Bu
Evren "Ulusal Konferansı" 15 gündeminde yer
alınacak, parti politikan, demokrasi savaşımı
nın günümüzdeki gereklerine göre saptan-
malıdır.

"Barış ve Ulusal Demokrasi"yle ilgili tezlerin sunuş bölümünde "12 Eylül yalnızca bir askeri darbe değil, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin tarihimize boyunca bağımız, egemen, demokratik, sanayileşmiş, aydınlık ve barış bir Türliye yolunda, birlik zorluklarla elde ettiğimiz tüm kazanımlara, ulusumuzun bütün dini güçlerine, halkımızın yaşamının her alanına indirdikleri yıkıcı bir darbelerdir, denmektedir. Bu oldukça açıklanmaya muhtas, politik olarak da isimlendirilmesi gereken bir ifadedir. Bu tanımlamadan darbenin politik olarak nasıl değerlendirilmesi gerektiğini sıarmaya pek olanak yoktur. 12 Eylül'den sonra uzun zaman tartışma konusu olan bu sorun artık bir açıklığa kavuşturulmalıdır. Partinin 12 Eylül sonrası politikası değerlendirilir ve gerekli dersler çıkarılırken bu konuda yerli yerine oturmalıdır.

Yine aynı bölümde "Bütün bunlar kendiliğinden olmadı. 12 Eylül darbesinin iktidarın sınıfsal ilişkisinde yarattığı değişikliğin sonucunda oldu. 12 Eylül döneminde iktidar, emperyalizmin ajanları, işbirlikçi holdinglerin, en büyük parabolalarının, kaderlerini bunlarla birleştirmiş olan ordu yöneticilerinin ve ystrel Bürokratların dolaylı kontrolüne geçti." diye devam edilmektedir. Burada da aydınlatılması gereken konu; 12 Eylül sağılan güçlerin iktidara dolaylı bir listede ve zorla el koydukları bir darbe midir, yoksa bu güçler 12 Eylül sonrasında mı iktidardaki açıklıklarını ardına

rak rejim faşistlermiştir? 12 Eylül eğer, daha sonra iktidarın sınıfsal bileşiminde bir değişikliğe yol açmışsa, 12 Eylül darbesini gerçekleştiren güçlerin, güçlerin sınıfsal bileşimi nedir? 12 Eylül darbesinden sonra hangi güçler nasıl tasfiye edilerek iktidar emperyalizmin ajanlarının, işbirlikçi holdinglerin, en büyük parafabalarının dolayız kontrolüne geçmiştir? 12 Eylül darbesinin iktidarın sınıfsal bileşiminde yarattığı değişiklik sonucu rejimin faşist bir nitelik taşıdığına zorlama yorumları dışında doğrulayacak bir kanıt yoktur. 12 Eylül, 12 Eylül öncesinin, sınırlı devrimci demokrasiyi toplumlarda, artık ülkeyi yönetme olanakları kalmamış olan sınırlı edilen güçlerin iktidara zorla ve dolayız el koymalarından başka bir şey değildir.

14. Sayfa aynı bölümde "Sosyalizme toplumu ancak işçi sınıfı ulaştırabilir ve sosyalizm ancak demokrasi yolundan kurulabilir," deniyor. Bu ifade sosyalizme ancak barış yoldan geçilebilir gibi bir yanlış anlamaya da yol açabilecek bir ifadedir. İşçi sınıfı toplumu devrimci yoldan yenilestirecek, devrimci yoldan geçilebilirlik için mücadele ederek ve demokrasi içinde barınabilir. Ancak, işçi sınıfının toplumu sosyalizme barın bir yoldan mı yoksa barış olmayan bir yoldan mı ulaştıracağı bugünden barış verilebilecek bir sorun değildir.

"Mustafa Suphi 100. Yıl Tezleri,, ve parti programıyla "Ulusal Konferans", tezleri arasında kimi farklılıklar gözle çarpmaktadır. Örneğin parti programı ve "Mustafa Suphi 100. yıl tezlerinde Sayfa 66 (92) "Ulusal demokrasi programının yazılma geçmesiyle anti-emperyalist demokratik halk devrini kapsamış, ilk basamağı aşılması olacaktı. İşçi sınıfı, köylülük ve orta katmanlarla bağlaşıklık içinde anti-emperyalist demokratik halk devrini tanımlamaya yönelmektedir,, denmektedir. "Ulusal Konferans", tezlerindeyse ulusal demokrasi ile anti-emperyalist demokratik halk devrini arasımdaki ilişkiye hemen hiç değinilmemekle, ulusal demokrasi anti-emperyalist demokratik halk devriminden bağımsız bağılı başına bir hedef olarak ele alınmaktadır. Bu yapılmış ulusal demokrasi için savaşında işçi sınıfının ^{rolü} ve partinin görevleri oldukça belirsizleştirilmekte, zayıflatılmaktadır.

Başvur ^{ulusal} ve Demokrasi,, ile ilgili tezlerin sunuş bölümünde

"Bugün TKP, yasa dışı tutulan öteki sol güçler, SHP, DSP, RP ve DYP aydınlar ve yurtsever subaylar, sendikalar,, öteki yığın örgütleri ve meslek odaları ülkemin karşı karşıya bulunduğu bu temel sorunlara—bu paragraf tan önce ulusal demokrasi ve ulusal demokratik iktidarın görmei gereken sorunlar sıralanıyor—ayrı ayrı ve kendi aşılardan çözüm arıyorlar.

TKP'ne göre bu çabalar birleştirilmelidir. Çünkü yeni dönemi ancak en geniş güçler birlikte hararetle gerçekleştirebilirler. Kimse tek başına bu duruma son veremez. Kimse tek başına bu duruma son verecek gerekli seferber edemez, ulus düşmanlarını nihai yenilgiye uğratabilecek gücü oluşturamaz. Geçmiş yılların acı sonuçlarından şikâretimiz gereken ders budur.

TKP'nin Basın ve Ulusal Demokrasi programı, ulusal demokratik güçlerin iltidarı için bir program önerisidir. demelidir. Kuzkusu yapılan saptamalar ve geçmişin acı deneyimlerinden çıkarılan dersler doğrultusunda. Burada. Belirli olan buğünkü rejim karşıtı güçlerde ulusal demokratik güçlerin sınırı ve birleşimi sorunudur. Sonuç bölümünde de ileri sürüldüğü gibi, doğrudan egemen olan hava, birbirlerinden çok farklı konumları olan, buğünkü rejime karşı, sıkıca muhalefet güçlerini tümü ulusal demokratik güçler kapsamına almamakta ve bunları güçler, ulusal demokrasi için mücadelelerini potansiyel güçleri arasında sayılmaktadır.

11. Kitleler Yoldanışın Yol ve Amaç'ın 12. Sayısında çıkan TKP ve Demokrasi Savaşı adlı yazıda aynı doğrultuda, özellikle Demirel ve DYP'nin çıkarılma amaçları rejim karşıtı konum alınmaları abartılmış bir biçimde ele alınmaktadır.

Bugün, farklı aralardan rejim karşıtı konum alan güçleri, ulusal demokratik güçler kapsamında düşünmek ulusal demokrasi için mücadelelerin potansiyel güçleri arasında saymak, kanıma, illemindeki gelişmelerini iyi değerlendiremeyeceği, çok zengin bir anlayıştır. Örneğin, DYP ve Demirel'in kendisi kimdir, hangi sınıfa temsilcisidir? Böyle bir soru da günümüzde pratikte ortaya çıkan kimi görüntülere bakarak değil, bu partinin programı, Demirel'in rejime karşı yönelik eleştirilerinin amaçları ve sonuçları iyice araştırılarak yanıtlanabilir.

DYP'nin Erat'ın ANAP'ından daha farklı bir ekonomik programı yoktur. Her iki parti de 24 Ocak kararlarının sahipliğini paylaşamamakta, aralarında farklı bir kararların uygulanmasına yöneliktir. ~~Bu~~

Demirel ve DYP'nin demokrasini konusunda da militarizm dogunda ne ciddi bir elestirileri ne de bir kaygıları vardır. Demirel kendisine 141. ve 142. maddelerle ilgili bir soruya "Ben liberal degilim. 141. ve 142. maddelerin kaldırilmasını ben savunmam" diye yanıtlayabilmektedir. Demirel ve DYP'nin siyasi yasaklar dogusunda Anayasanın kendisine yasalet herhangi bir elestirileri yoktur. İhtisarlar anayasamızın laizmilik ve halkoyuna sunulmuş birimlidir.

Demirel'in "Yasaklı Türkiye" belgisiyle ne istediği de oldukça açıktır. Parti belgelerinde ve 11. Kurul Yoldayış 3. Yol ve Amaçlarında 12. Sayıdaki TKP ve Demokrasi Davaşını, Başlık yanında ya pildığı gibi Demirel'i eiddi ve tutarlı bir demok rat düzeyine yükseltmek doğru değildir. Çünkü ne Demirel. ne de DYP bu belgisiyle tını yasak larını değil, Demirel avarındaki konusunu ve politika yapma yasağını kaldırmasını istemektedirler. Demirel ve DYP'nin bugün sarundukları siyasi demok rasinin 1961 anayasasıyla belirlenmiş sınırlarında bile oldukça geniş ve dar bir sınıftır. Böyle bir durumda herhalde Demirel ve DYP'yi ulusal demokratik güçler kapsamında düşünmek, çok fazla beşfi ve istikrarlı bir tutum olur. Rejim borsiti güçleri, ulusal demokratik istekleri sürünerek güçler arasındaki sınırları oldukça dikkatli saptamak gerekir. Bu yapıldıkça da, yasamda ortaya çıkan kimi pratik sorunların, iş de efitme istikrar göstermeyen bir efitimlen batarak değil, yasamda ~~teşkilat~~ ^{değerlendirme} çözümlerle

konutlarının olgulara dayanmak gerekir.

SHP ve DSP'nin de ekonomik programları incelendiğinde, bu partilerin CHP döneminde ekonomide devlete yükledikleri işlevlerden geri adım atmaları, ekonomide devletçiliği, çok sınırlı bir planlamaya indirildikleri görülmektedir. Serbest piyasa ekonomisine özel bir önem vereceklerinden, bugünkü ekonomik modeli rasyonal bir işleyişe kavuşturacaklarından sözetmektedirler. Hatta SHP Özal'ın uygulamakta olduğu ekonomik politikayı kendilerinin daha iyi uygulayabileceklerini açıklamakta, bu konuda tekelcilerin örgütlerinin görev ve desteğini kararmaya özel bir önem vermekteler.

Demokrasi konusundaysa her iki parti de kurjuva demokrasisini savunmasında faşizm, mercurat rejim, anayasa, demokrasinin nasıl kurulacağı konusunda, sorunları ele alarak birbiriyle farklı olduğu gibi, tutumları, ibaretle kararlar, demokrasi savaşımına zarar verici olumsuzluklar ve negatiflikler taşınmaktadır.

SHP'nin bugün hâlen, demokratik yeni bir anayasa gibi iddiası yoktur. Bunun yerine 1981 anayasasında yapılacak kimi değişikliklerle Türkiye'de demokrasinin gerçekleştirileceğini ileri sürmekte, yeni bir anayasa için ulusal uzlaşma konferansına bulabkını fikaraktadır. Hâlen SHP'nin kanunlar bildirgesi 12 Eylül'ü tasvulan ve mesrur saymaktadır. Bunun yanında SHP'nin 12 Eylülle birlikte kurulasturulmak istemesi ve egemen pıclerce de Türkiye'de politikalı idareci soflamanın tek yolu olarak görülen

iler partili sisteme de bir itiraz yoktur. Yalnız ki bile H. Kentli yoldaşın 1966. 6. plenumunda okuduğu Politik Büro raporundandır. Şöyle: SHP'nin hâle Türkiye'de böyle demokrasiye geçilemeyeceğini anlamadığını göstermektedir.

DSP ise mevcut rejim, anayasa ve demokrasi konusunda SHP'ye göre daha radikal ve barış bir tutum izlemektedir. Ne varki DSP ve Ecevit'in sol partilere ve aydınlar olumsuz yaklaşımı, bu kesimlerde isbirliği yapmış yerli politik sığınma için çıkarak, başını kadar tutucu, peşci partilere ay veren kesimlerin desteğini sağlamaya çalışması, toplumsal gelişmenin yasallıklarına sırt çeviren iradeci populist tavrı demokrasi savaşımına yarar vermemektedir.

Tezler, bütün bunların da gösterdiği gibi rejim karşıtı federe, ulusal demokratik seçkin burjuva muhalefet partilerinin demokrasi perspektifiyle, ulusal demokrasi perspektifi konularında aetkili kararname zorundadır.

Örneğin burjuva demokrasisiyle, ulusal demokrasi arasındaki fark nedir? Burjuva demokrasisiyle ulusal demokrasi birbiriinden farklı olma durumunda nedir? Öyleyse neden farklı olma durumunda? Tezlerde ve tezlere temel olacak yarıllarda bu konuda net bir anlayışa ulaşmak mümkün değildir.

"Barış ve Ulusal Demokrasi", ile ilgili telexin II. Bölümünde (28. sayfa) "Öteki emekçilerin ve demokrasi güçlerinin, işçi sınıfının rolü olmaksızın kendi amaçlarına ulaşmalarının hiç de kolay' olmadığı; her geçen gün daha somut ortaya çıkmaktadır.", denmektedir. Yapılan sapta- ma sol önemli ve doğru bir saptamadır. Fakat en az bunun kadar önemli olan bir konu da işçi sınıfının bu rolü nasıl oynayacağıdır. Günümüz koşullarında bu sorun, partimiz de işle- de, işçi sınıfına dayanan, devrim ve sosyalizm sorunlarına farklı yaklaşımlar ile, demokrasi anlayış- ları ve programları büyük ölçüde birbirleriyle benzer- likler gösteren, hatta ileri sürüldüğü demokratik sistemler birbirleriyle sakınan sol güçlerin birleş- deli somut görevlerde dolayısı bir biçimde ilgili- dir.

Bugün ilkenimizdeki temel sorun faşist rejime karşı demokrasidir.

Demokrasinin için sorunlar ve görevler de bugün sol güçlerin birliğine her zaman olduğundan daha yaparına bir önem kazandırmaktadır. Çünkü, sol güçlerin birliği sağlanmadan, bu birliği politik arenasında savaya katılacak legal ilegal bir yapıya kavuşturmadan demokrasi mücade- sini sağlamak bir yarıya oturtmaya olanak yoktur.

Aynı bölümde (29. sayfa) "TKP bütün sol güçlerin birliği için çalışıyor. Devrimci amaçlar için mücadele eden Türk ve Kürt sol güçlerin birliği, bütün demokrasi güçlerinin birliği için bir sekim merkezi, demokrasi mücadelesinin

doğru yoldan sapmamak için bir güvencedir. Ülkemizdeki gelişmeler sol görüşün sınırlarını ve potansiyellerini nesnel olarak genişletmiştir. TKP, bir yandan sol birliği; diğer yandan Marksist sol ile sosyal demokrat solun ve kemalistlerin sağlam bir blokunu sağlamak için çalışıyor. TKP ~~bu~~ sol görüşün kendi aralarında birliği ile ötekilerle demokrasi görüşünün birliğini karşı karşıya koyan ve bunlar arasında bir öncelik sıralaması yapma eğilimleri doğru bulmuyor demektedir.

İleri sürülen teker, doğru yoldan da olma da birliktir, günümüzde işçi sınıfı ve demokratik güçlerinin gündelik ~~ve~~ sorunları, sol görüşün gündelik ivedi dayatan görevleri, yolları ve somut hareketleri uygun bir sınıftan yola çıkarak olduğu gibi kendi içinde selâhîyetler de taşımaktadır.

Bir yandan "Devrimci amaçlar için mücadele eden Türk ve Kürt sol görüşün birliği, bütün demokratik güçlerinin birliği için bir setim mertesi, ~~standartları~~ mücadelesinin doğru yoldan sapmaması için sağlam bir güvencedir. Çünkü bir yandan da TKP'nin; sol görüşün kendi aralarındaki birliği ile ötekilerle demokrasi görüşüyle birliğini karşı karşıya koyan, bir öncelik sıralaması yapma eğilimleri doğru bulmadığı ileri sürülmektedir. Hiç kuşkusuz sol görüşün birliği ile ötekilerle demokrasi görüşünün birliğini karşı karşıya koyan eğilim doğru değildir. Ancak, bütün demokratik güçleri için bir setim mertesi, demokrasi mücadelesinin

doğru yoldan sapmamak için sağlam bir güce
ce olarak sol güçlerin birliğinin bendisi bir güce-
liği zorunlu klmaktadır. Yani sol güçlerin bir-
liğini sağlamadan, demokrasi güçleri için bir
çekin merkezi; olabilmeli, demokrasi savaşımını
doğru bir siyasette sürdürebilmeli olanaklı değildir.
Bir istesek de istemeysek de, doğru bulsak da
bulmasak da, nesnel koşullar, yaşamın kendisi
böyle bir öncelik aralaması yapmayı zorunlu
klmaktadır. Sol güçlerin kendi aralarındaki birliği
ile öteki demokrasi güçlerinin birliğini karşı karşıya
koymamak, bulamamak koşuluyla doğru olan da
budur.

Bunun içinde yapıduğumuz koşullara ve dayatan
görevlere ilişkin alınan kararlar somut birşey
ne olmalıdır?

Türklerde bu konuda çok netlik vardır. III. Bülent
(46. sayfa da); Toplumsal mücadelelerin hangi birimlerde
ve hangi araçlarda öncünü ortaya koyacağını
mutlak bir kesinlikle öngörülemezliği, önemli
olan, her somut durumda hangi birim ve araçlar
ortaya çıktığını görülmeli ve bunları geliştirmek
ve öldürmek ile sürdürmek, ne somut bir öncelik
sürdürmek, ne de günümüzde tartışmaya açılmış
olan somut öncelikler değildir. Bunun yanı sıra
yalnızca günümüz koşullarında değil her dönem
dikkat verilmesi gereken olan, geçerli olan
genellemelerle yetinilmelidir.

Hatta bu kadar da değil, 46. sayfa da
"Birleşik yığılma demokratik hareket ile Marbist
sol partilerin ve sosyal mücadele partilerinin
işbirliğini sorun, kendiliğinden sövme kampanyaları

olan bir sorundur., denilerek "kendiliğindencilik",
baş tacı edilmektedir. Eğer bu cümle bir dikkat
sizlik sonucu ^{biye} bilene alınmamışsa, herhalde bu kadar
ciddi terkin arasında insan fildürcel ~~bu~~ şata
bir zengin de bilürsün diye, öyle yazılmıştır.
Eğer bu cümle gerçekten yalnızlıkla böyle bilene
alınmamışsa ^{if} Birlekle yığınal demokratik hareket ile
Marxist sol partilerin ve yasal muhalefet partileri
nin işbirliği sorununun kendiliğinden nasıl çözümü
konusuna açıklanmaya muhtaç konudur. Böyle bir
teri okuyunca ^{in ay} Herhalde partimiz size özel bir
sürpriz hazırlıyor diye düşünmeden edemiyorsunuz.

Evet. leinde yazadığınız koşullarda ve dayana-
tan görüşler karşısında sol güçlerin birliğinin somut
lisini nasıl olmalıdır? Nasıl olabilir?

Sol güçler arasında halen derin ve sosyalizme
ilişkin konularda henüz sözlüklenmesi gereken çok
şar ciddi sorunlar ve ayrılıklar vardır. Bu konular
da birlik sağlanabilmesi olanaklı denemek kadar
zorudur. Oysa, sol güçlerin, demokrasi anlayışları,
güvenine koydukları demokratik ^{gözetler} ~~hedefler~~ arasında
küçük benzerlikler vardır. O yüzden bugün,
sol güçler ^{arasında} ortak bir demokrasi programını temel alan bir
birlik hem olmalıdır hem de zorunludur. Bunun
legal alanları lisini, demokrasi programları,
anlayışları, güvenine koydukları demokratik hedefler
birbirine benzer, birbirine yakınlıkla gösteren tüm
Sol parti ^{ünitesi} ilerci, sosyalist devrimci demokratik güçlerin
içinde yer alabileceği bir sol parti olabilir.

Bu neden gereklidir?

1. İtalya'nın da belirttiği gibi faşizmle yönetilen ülkelerde, işçi sınıfı hareketi dağılmış ve işçi sınıfı partileri politik gelişmeleri etkileyecek bağımsız politik bir güç düzeyine ulaşamamışlardır. Sosyal demokrat hareket ve hareketler alabildiğince yetersizdir, bu partiler bir umut haline dönüşmekte değildir. Portekiz, İspanya ve Yunanistan'ın gibi ülkelerde, bu konuda, bizim için öğretici dersler vardır. Kaldık ki bu ülkelerde, işçi sınıfı hareketi bizden daha güçlü, işçi sınıfı partileri ulus çapta bağımsız politik bir güç oldukları halde politik gelişmeler bilinen birinciye ulaşmışlardır. Üstüne işçi sınıfı ve demokrasi güçleri 12 mart döneminde sıkıyıkta da başka bir düzeyi yarandırlardır. Geçen küçük bir süre sonra sosyal demokrasiye bağlanarak ^{siyasal} hareketler demokrasiye dönüşmesine yetmemiştir.

Günümüzde bu daha da ileri boyutlardadır. Neredeyse ^{bu sol hareketler tarafından} resmi bir politika düzeyine yükseltilmektedir. Bu koşullarda sol güçlere ciddi görevler düşmektedir. Bunun başında da diğer demokrasilerinki olduğu için bir seçim merkezi olabilecek, politik arenada yer alarak politik yapımı etkileyecek bir güç olabilmektedir.

Bu bağlamdan ne ~~de~~ sol güçler bir seçim merkezi olabilirler ne de sosyal demokrat sol ile birleşmelerin onların ciddiye alınması söz konusu olabilir.

Bir diğer zorunlu koşullardan birisi de budur. Yeni birliğe alınacak, herbe katılacak bir güç olabilmektedir. Sol güçler kendi demokratik görevleri konusunda kendi aralarında bir birlik sağlamadan, kendi politik bir güç düzeyine

ya da yükseltilmeden, bunun günümüz koşullarına uygun somut bir biçimini bulmadan, demokrasi güçlerinin en geniş birliği konusunda ciddi bir adım atabilmek de olanaksız deneyecek kadar zor-
dur.

Ellektik rejimi
yürüten o, aile
koruyan o, aileye
erkin ~~o~~ yürüten o.
Ona muhalefet
etmek, öncelikle
gereklidir

Sosyalistlerin sol
güçleri toparlayan
bir sol parti eliyle
(üzerinden) Burjuva
muhalefeti rejime
karşı ciddi tutuma
zorlanabilir ve hase-
mlebilir ?

2- Burjuva sosyal muhalefet partileri - Özellikle CHP
ve DYP - toplumsal muhalefet rejime ve anayasayı
yöneltmekten çok AKP'ye muhalefete indirgemisler
dir. Demokrasi savaşımındaki en ciddi tehlike
ve tehlikelerden birisi budur. Bu rejim göbörtü-
meden, anayasanı değiştirilmeden, Türkiye'de de-
mokrasiyi gerçekleştirmeğe olanak yoktur. Kuvvet-
nin unutulmuş gibi burjuva partileri ~~unutulmuş~~
kendisi işbirlikçileriyle bu durumunluğunu
açacak bir perspektifi de yoktur. Demokrasi
savaşımının doğru bir yönüne doğru oturulması, sol
gücünün birliği ve onun günümüzde statüsü,
somut birliğe de yakından ilgilidir. Sol güçler
birleşik politik bir güç olabilir, burjuva muha-
lefetini demokrasi savaşımının israfını değiştir-
me, hedeflerini kalamlaştırma ve sınırlarını dar-
altan efilimlerine karşı daha etkili olabilecekler-
dir. Böylece burjuva muhalefetle ilişkisi yığı-
lılık da daha olası olacaktır. Yoksa
sol güçlerin günümüzdeki dönemde sosyal demo-
krasiye, onunla bir kanadına sığınmaktan
başka birinde pek fazla bir seçeneğe kalmay-
acaktır. Sol güçleri sözcüye seçeneğe aramak
değil, seçeneği yaratmak, seçeneğe olmalıdır.

Sendikalar
konusunda da
Türk iş de
birliğinin sağ
sağlanabileceğini
kolay ediyor
Ancak, kesin ife
delillerden kaçınarak
çerçevesine dikkat
çekiyor

32. Sayfada "Demokrasi mücadelesi ve sendikalar
bölümünde "Sendikal birlik için, bütün sendikalar
Türk-İş'te birleşmeli; bu sağlanıncaya kadar
Bağımsız sendikalar ve Hak-İş'e bağımsız sendika
larla Türk-İş'e bağlı sendikalar arasında işçi hak
ve çıkarları için 12 ve eylem birliği yapılmalıdır."
denmektedir. Sendikal birliğin gerekliliği ve yapım
sal önemi, içinde yaşadığımız koşullarda bütün
Sendikal birliğin Türk-İş içinde gerçekleştirilmesini
olağanla olduğu idrartılmalı ancak, sendikal hare
ketin günümüzdeki döneminde birde bağımsız olma
ortaya çıkabilecek gelişmelere karşı bir zindiden
bağılayabilecek "Bütün sendikalar Türk-İş'te bir
leşmeli" gibi kesin bir ifade kullanılmamalıdır.

"Demokrasi mücadelesi ve aydınlar" ilgili bö
lümünde "Ufukları arken bir sürenin katliat deneyimi
aydınların, ilkenin ilerlemesinin ve kalkınmasının,
emperyalizme ve gericiğe karşı mücadelesinin
ana güçlerinde biri olduğunu gösteriyor. Bu ola
ğan gibi bugün de, emperyalizm ve gericiak ancak
aydınlarımızın bütün bir bölümünü halka yadaula
tarmay, halka hizmet davasından alakoymay, kendi
halk hizmetini amaçlarına araç etmeyi başarabili
yor. Aydınlarımızın bütün sorumluluğu bir ve her birinin
halkın hizmetine verme, bağımsız, demokratik, kalkınma
aydınlarımız bir Türkiye için mücadele istegi
teşiyorlar."

TKP her aydına deper veriyor. TKP aydın
larımızın katkısı ve artan katılım olmadan
ilkemizin ve halkımızın temel sorunlarını
çözümlerinin sağlanamayacağı günümüzdedir."
denmektedir.

Bu tanımlama ve saptamalar biraz rastgele yapılmış, ilkenizdeki aydın hareketini tarihsel sürekliliği ve somutluğu içinde ele almaktan ısrar. Bunun yanı sıra aydın kavramından ne anlaşıldığı, daha doğrusu ne anlaşılmaya gerektiği belli değildir.

Birincisi aydınlar (ilkenizin bütün aydınlarından söz ediliyor olmalı) ilkenizin yığılı aşkın bir sürenin tarihsel deneyiminin de göstergesi gibi her zaman olumlu bir rol oynamışlardır. Tarihin hangi kentinde olursa olsun hangi sınıfların ~~isteklerini dile getiriyor, onların çıkarlarını savunuyor~~ çıkarlarını dile getiriyor, isteklerini formüle ediyor, ekonomik-politik-teknojik-sosyal felaketleri onlar adına yorumluyorlarsa (aydınlar aydın olarak ancak böyle (ayrık) olabilirler) o sınıfların tarihi o kesimde oynadıkları role yardımcı olmuşlardır. Ya da o rolleri söyköyen sınıflar adına oynamışlardır. İlkenizde de ta Osmanlı imparatorluğundan bu yana aydınlar hem olumlu hem olumsuz rol oynamışlardır. Ulusal Kurtuluş Savaşında, ulusal kurtuluşta yeni olan aydınlar olduğu gibi, saltanatın, vilâyetin, Amerikan mandasından yeni olan aydınlar da olmuştur. Bu günümüzde de çok farklı değildir. İki sınıf ve onlarca halkın çıkarlarından yeni olanlar olduğu gibi sorumluluk ve tutum zilletleri, bu günkü rejime destek olanlar ve bu günkü rejime destek veren aydınlar da vardır. Ulusal çıkarlar ilkenizin başmizanlığında göremeler olduğu gibi emperyalizme daha çok bağlılık arayanlar da vardır. TKP'nin her aydına değeri

verdiği doğru olamaz.

Kısaca sözü edilen bölüm çok toptan bir anlayışla kaleme alınmıştır. Bu bölüm aydınlar yerli yerine oturmuş bir anlayışla yeniden ele alınmalı ve yeniden yazılmalıdır.

"Demokrasi mücadelesi ve dindarlar, ve Demokrasi mücadelesi ve Kemalistler bölümünde, aydınlarla ilgili bölümde olduğu gibi aydınlar, diktatörlük toptan bir anlayışla kaleme alınmıştır.

Saygılarımla
Ali Güneş

Yolduslar,

1. "Batı Avrupa'daki Politik Tadıyetlerimiz Üzer
tezlerde, gösme işci olgusu ve karşı karşı
bulunulan sorunlar daha çok bini gösme
le açıklamaya çalışılmakta, gösme'nin ar
daki dinamikler ve nedenler yeterince ~~asla~~
araştırılmamaktadır. Böyle olunca da olay
kendisi içinde tutarak, anlamlı ve doğru bir so
veye oturtmak hemen hemen olanaksızlaşmaktadır.
Gösme işci olayı tarihin bir kesitinde, bir
kise ve kendiliğinden ortaya çıkan ve kendi
doğuran, çevreleyen koşullardan bağımsız bir
kisi içinde gelişen bir olgu değildir. Kapital
sistemin kendi gelişme yasallıklarının bir s
nucudur. Bu yasallıkları görmeden, ne b
olguyu ne de çok farklı doğrultularda geli
şimle, doğru anlamaya ve tanımlamaya
olanağı yoktur.

Daha önceki tartışmalar sırasında da bu konuyu
düşünceleştirmeyi yeterli olarak ayrıntılı bir liste
bildirdiğim için, yeniden konuya girmiyorum.
Daha önceki tez taslaklarının 6n yazısında
yapılan eleştirilere en kısa sure içinde yan
verileceği belirtilirken, aradan 8 ay geçm
sine karşın, ileri sürdüğüm düşünceleştirmen
doğru ya da yanlış olduğuna ilişkin
sözler ya da yeterli herhangi bir yanıt
verilmemiştir. Ben de tabii doğal olarak
konuya ilişkin düşünce ve enerjinin doğru
yoluyla ilişkin bencatini mukayese etm

2. Tezlerde birbirleriyle çelişen saptama ve tanımlamalar yapılmaktadır. Örneğin; metnin 3. sayfasında (1-a) bölümünde "Türkiye'li göçmen işçiler arasında büyük bulundukları ülkede "balıcazma, eğilimi egemen olmuş, ülkeye geri dönme perspektifi zayıflamıştır" denirken 9. sayfada (2-b) bölümünde; Türkiye'li göçmen işçiler arasında güçlenen balıcazma eğiliminin, onların toplumda bilimsel ve psikolojilerinde edisikli bir süres olarak yansıdığı, bir yandan yazarılan toplumda bir yer ve toplumsal statü edinim çabasının güçlendiği; geri dönüş planlarını sürebili daha ileri bir tarihe, kendilerinin de taşıyemediği uzat bir geleceğe erilemediği, s. yandan, içinde yazarılan toplum tarafından dışlanma, hükümetlerin ayrımcı politikaları, yabancı düşmanlığı gibi bir çok nedenle keşisini ve geleceğini bu toplum içinde girebilen hissetmedikleri, kesin olarak yerleşmek konusunda karar vermekte güçlük çektikleri, böylece geçicilik konumu ve psikolojilerinin süregelenliği ileri sürülmektedir.

Bu ileri ele alıp listisini metinde birbirlerini tanımlayan gibi göçmenlerine karşın kavramları gerçek anlamlarıyla kullandığımızda aynı mesele gerçeliğinin ileri farklı biçimde alınıp yorumlandığı görülmektedir.

Metnin 3. sayfasında Türkiye'li göçmen işçiler arasında balıcazma eğiliminin egemen olduğu ileri sürülmektedir. Eğilimin sözlük anlamı; bir şeyi istemeye, yapmaya istek yönelmektir. Egemen sözcüğü ise, artı sözünü geçiren, büyük çoğunluk üzerinde hüküm sür. süren anlamına gelmektedir.

"Egemen eğilim" kavramı bu hissiyetle kullanıldığından artık Türkiye'li göçmen işçilerin büyük bir bölümünün bulunduğundan ülkelerde kalmaya istedikleri ve buna yöneledikleri gibi bir anlam çıkar ki, bu, en azından şimdilik doğrudur.

Neden doğrudur?

a. Bunun en önemli göstergelerinden birisi 1980 yılında başlayarak öncülüğünü Batı Almanya'nın yaptığı "Göçmen işçileri Geli Dönüşe Tesvit" önlemlerine Türkiye'li göçmen işçilerin gösterdikleri yoğun ilgi dir. Bu kampanyanın sonucunda 30 liri aşkın göçmen işçi ailesi (diğer aile üyeleriyle birlikte 300.000 i aşkın göçmen) ülkelerine geri dönmüşler dir. Bunun ezeli seğenliğini de Türkiye'li göçmen işçi ailesi oluşturmaktadır.

b. Tasarruflarını yatırımına dönüştürülmesinde tercih edilen ülke'de göçmen işçilerin geleceğe yönelik eğilimini saptamada yararlanılabilecek bir veridir. 1980 yılından sonra Türkiye'ye giren işçi dâvriinde göçle görülür ciddi bir artış vardır. 1980 Temmuz ayından sonra Türkiye'de uygulanmaya konan bir politika ve Batı Avrupa ülkelerine göre yüksek faiz oranlarının işçi dövizini getirini teşvik etmesi olmakla birlikte, halen işçilerin önemli bir bölümünün tasarruflarını Türkiye'de deprem meye oluşturdıklarını göstermektedir. Batı Almanya'da yapılan bir araştırmaya Türkiye'li her üç işçiden ikisi kredi almak yoluyla bankalara borçludurlar. Bu kredilerin büyük bir seğenliği de Türkiye'de ev, arsa, tarla, hisse senedi, tahvil gibi gayrimenkul ve menkul varlıklara yatırılmaktadır. Dikkat edilmesi gerekir

bir nolta da, Türkiye'ye işçi dövizini artıran, Türkiye'li göçmen işçiler arasında işsizliği abartıldığına yaygınlaştığı ve gerçek gelişlerinde önemli bir gerilemenin söz konusu olduğu bir dönemde gerçekleşmektedir. Bu da Türkiye'li işçilerin önemli bir bölümünün, geleceğe ilişkin planlarını bir gün Türkiye'ye dönmeyi düşünerek yaptıklarını göstermektedir.

değişimilmesi
gerekli bir
Saptama

C- Henüz kimi zorluklarına karşın, göçmen işçilerin bulundukları ülkelerin vatandaşlığına girmeleri olanaklıdır da değildir. Hatta kimi yerlerde bu teşvik bile edilmektedir. Böyle olmasına rağmen Türkiye'li göçmen işçiler bulundukları ülkelerin vatandaşlığını alma konusunda kendilerine bazı önemli kolaylıklar sağlayarak olmasına karşın oldukça isteksiz davranmaktadırlar. Kalıcılığa egemen bir eğilim olsaydı, göçmen işçilerin bu konuda da istekli davranmaları gerekirdi. Aşağıdaki durum, kalıcılığa eğiliminin henüz egemen bir eğilim olmadığını göstermektedir.

D- Bedelli askerlik de göçmen işçilerin geleceğe uzanan haklarının halen Türkiye'yle bağlantılı olduğunu gösteren bir kriter olarak karşımıza çıkmaktadır. Askerlik bedelli göçmen işçiler açısından oldukça ağır bir yük olmasına karşın, askerlik yapmaktan kaçınan gençler ya da aileleri tarafından ödennilmektedir. Halen askerlik yapmaktan kaçınan gençler arasında askerlik bedelini ödemeyip, bulundukları ülkelerin vatandaşlığına girmeye konusunda fazla gıcık bir eğilim yoktur. Kaldı ki askerlik sağındaki gençlerin erici sorumluluğu ya çok geç yaşlarda

buraya gelmiş, ya da burada doğmuş ikinci kuşak denen gençlerdir. "Kırcılaşma eğilimi",nin doğal olarak en güçlü olması gereken bu kesimde bile halen egemen bir eğilim değildir. Birinci kuşak kadar olmasa bile bu kesimde de, birgün geldikleri ülkeye dönerekleri düşüncesi henüz canlılığını korumaktadır.

e- Terlerde I. kuşak işçilerin geri düşebilecekleri belirtilmektedir. Burada dikkatten kaçırılmaması gereken nokta; Türkiye'li göçmen işçiler arasında, bir ölçüde içinde yaşadıkları koşulların güvenliği sonucu, ailevi ilişkiler dayanan geleneksel aile yapısının varlığını sürdürmesidir. Bu tip ailelerde kararlar ortalığa değil aile reisinin isteğine göre alınmaktadır. Geri dönmüş karara verecek bir Türkiye'li göçmen işçinin çocuklarının, özellikle de eski ve öğrenmemiş genç kızların, ailenin kararına rağmen burada kalması geçileceklerini düşünmek, bir düşünceden çok fantezi olur.

Bunlarla birlikte bütün Türkiye'li göçmen işçilerin geri düşebileceklerini söylemek istemiyorum. Kapitalizm kapitalizm olarak kaldığı sürece, kapitalist sisteme dahil ülkeler arasındaki eşitsiz gelişme, varlığını sürdürdüğü - kapitalist sistemin kendisinin her ilişkisi azaltılabileceği zaten olanak yoktur - belli sayıda bir göçmen işçi, hem de bir sürenemiyecek sayıda bir göçmen işçi kitlesi, bu ülkelerde bulunacaktır. Batı Avrupa hükümetlerinin bugünkü politikası da göçmen işçilerin bütününi ülkelere geri göndermek değil, yeterinde faal olarak ülkelerin geri dönüşüne zorlamaya ysmeliktir.

Ayrıca bugün göçmen işçiler arasında bir düşünce olarak kırcılaşma eğilimi de vardır. Verili koşullar bu eğilimi giderek beslemektedir. Ancak bu eğilim henüz egemen bir eğilim değildir. Böyle bir düşünce en azından şimdilik doğru değildir.

6

Geleceğe ilişkin planları, tasarımları değerlendirme komisyonları, toplumsal psikologları, yanında günlük yaşamın içinde de yoklamaya çalıştığımız zaman görünen ^{birşey} işçi dönüştürme sürecinin gözden kaçırıldığı ve canlılığını kaybettiğidir. İlk yıllarda hatta beş-on yıl süresiyle büyük anlamdaki fark, işçilerin işçi dönüştürme henüz kendilerinin de kestiremedikleri bir tarihte ertelenmiş görünmektedir.

Bunun hem dönüştürme sürecinde, hem de bulundukları ülkeleri ilgilendiren bir soru vardır. Sonunun Türkiye'li işçiler kapsamında ele aldığımız zaman, işçilerin işçi dönüştürme ertelenmesine yol açan nedenler şunlardır: Bulundukları ülkelerde soru, Türkiye'nin içinde bulunduğu ~~ekonomik~~ etasımlar, sosyal, politik koşullardan kaynaklanmaktadır. Bu nedenlerden bazıları şöyle sıralanabilir: 1- İşçiler Türkiye'de geleceğini güvence altına alarak sürdürmeye yeterli birikimi henüz sağlayamamışlardır. İşçilere karşı bir tür koruyucu tutumun alınmadığı, bir tür sosyal güvenlik kurumunun bulunmadığı bir ülkede dönüştürme süreci ertelenmektedir.

2- Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik istikrarlılık, yetersiz emek, ~~ekonomik~~ hatta belli bir tasarruf gerçekleştirilmez, hatta Türkiye'de bir yatırımlar yapılmış olmaları da caydırıcı bir rol oynamaktadır.

3- Halen bulundukları ülkelerde sahip oldukları yaşam standardı ile Türkiye'de dönüştürme sürecinde sahip olabilecekleri yaşam standardı arasındaki karşılaştırmalar da işçileri şüpheli dönüştürme aldatmaktadır.

4. İşçilerin önemli bir bölümü, şimdi geri dönüş yaptıklarında, önemli hak kayıplarına uğrayacaklarını düşünmektedirler. Bunun yanında haklarının, birgün kendilerine ödenebileceği düşünce de, onların gösmeliği yaratmaya zorlanmaktadır.

5- Çouklarının eğitim sorunları olan geri dönüşten alakayan ciddi bir etken olmaktadır.

Gösmen işçilerin önemli bir bölümü en aundan sorunlarının eğitimleri tamamlanuncaya kadar geri dönmemeği düşünmektedirler.

6. Türkiye'ye geri dönüşlerinde karşılaşılabilecekleri olan sosyal, psikolojik uyum sorunları da saydancı bir etken olmaktadır.

Görüleceği gibi dönüş yapmamak, işçilerin bundan önceki dönemlerinden, hatta hükümetlerin ~~politik~~ dönme ilişkisi politikalarından çok, şimdi bulundukları ve dönmeye düşündükleri ülkelerdeki koşulların olumsuzluğu tarafından belirlenmektedir. Önemli olan da bugünkü veiki koşulların değişip, değişmeyeceği, daha doğrusu değiştirilip değiştirilmeyeceğidir.

"Batı Avrupa'daki Politik Faaliyetimiz Üzerine, terleri egemen olan da bugünkü veiki koşulların değişmeyeceğine dayanan statik bir anlayıştır. Bugünkü veiki koşullar değişmeyeceğine göre, "kalıcılığı, da egemen bir eğitim haline gelmiştir, gibi bir mantık yürütülmektedir." "Kalıcılığı, eğitimi içinde yaşanan koşullardan ~~başka~~ soyutlanarak neredeyse bir aşığı düzeyine çıkarılmaktadır. Türkiye Komünist partisinin davanı; etkisiz bir demokrasinin gösteriletiildiği, bütün ulusal bayrakların yurt dışında sallanan gösmen işçiler de dahil

Geri dönüşü
özendirici bir
politika izlenmesi
önerisi

Ölmek üzere, toplumun ezici çoğunluğunun çıkarları doğrultusunda hareketle geçirildiği, toplumun tüm üyeleri-
nin insanca yaşamaya olanaklarıyla donatıldığı, sınırsız
nın ortadan kaldırıldığı, kalkınmış, modern yaşamı-
lı bir Türkiye'ye geçmektedir. Bugünkü olumsuz koşulları
hiç değişmeyecek bir veri olarak kabul etmek değil,
bunları değiştirmek için çalışmaktır. Böyle bir duruma
olanaklı olduğu ölçüde, yurt dışında çalışan
işçilerin de çoğunluğunun katkısını sağlamak.
Geleceğe ilişkin planlarını bugün Türkiye'ye dönme-
ni düşünerek çalışan göçmen işçilerin büyük köli-
minin şartları da buna bağlıdır. Önemli olan
kunun istikrarla ortaya konması, anlamlı bir biçimde
sunulması, bir insan, düzeyine yükseltilmesidir.
Bu belki şimdiden gerekir bir fantezi, bir dış
dural görülebilir. Ancak, Lenin'in deyişiyle komu-
nistler, toplumun dördüncü yoldan değiştirme iddiasın-
da olmaları büyük dışlar görmekten korkmamalıdır-
lar.

Kaldı ki, böyle bir hedef ortaya konmadan, işçilerin
hiç bir biçimde ne etkilerine geri dönmeye, ne de
şimdi bulundukları etkilerde kalmaya özgürce karar
verme olanağından olmayacaktır. Böyle bir hedef ortaya
konmadıkça, göçmen işçilerin bugün Türkiye'de yaşanan
sorunlara ilgilerini çekmek, onların Türkiye'de demo-
krasi savaşımına katkılarını sağlamak da öyle pek
saatıldığı kadar kolay olmayacaktır.

Partimizin Batı Avrupa ülkelerinde yaşayan göçmen
işçilere yönelik politikanın gerektiren ayrıntılarından
aunandırarak, doğru bir yönüne oluştularak
basit ve anlamlı bir biçimde formüle edilmelidir.
a. Göçmen işçiler ister geldikleri ülkeye dönmeyi,

düzensizler, ister bulundukları ciltlerde kalacak olsunlar, bulundukları ciltlerin vatandaşlarıyla eşit haklara sahip olmalıdır.

b. Geçi, dönüştürücü yapılar, bu yüzden hiçbir şekilde bağında uğraşmamalı, Türkiye'de de kendileri için insanlara yazabilecekleri yazıya ve söylemlere koşulları koymamalıdır. Daha ağırdan göçmen işçilerin böyle bir Türkiye'nin yaratılması davasını kavranmaları için çalışmalıdır.

c. Burada kalacaklar içinse sorun tezler de aşikar değil ortaya koymaktadır.

Düzen dengisi
değil bir
veri var,
Bu konuda.

(7. Sayfa 2-d) de: "Türkiye'li göçmenlerin bulundukları ciltlerde ekonomik ve politik savaşımlara katılma düzeyi düşüktür. Türkiye'li göçmen işçi yığını içinde uzunca bir süredir yazılan apolitikleştirme süreci varlığını sürdürmektedir, denmektedir. Neden böyle bir durum yaşanmaktadır, bunun neye dayandığını belirtmek zor değildir.

Türkiye'li göçmen işçilerin bulundukları ciltlerdeki sendikal harekete duydıkları ilgi ni arıyor? Türkiye'li işçilerin sendikalardaki örgütlülük oranları ni düşüktür? Yoksa genel olarak göçmen işçilerin tümünün bulundukları ciltlerin sendikal ve politik hareketine duydıkları ilgi ni arıyor?

Federal Almanya'da Türkiye'li işçilerin sendikalarda örgütlülük oranı %30'un üzerindedir. Alman işçilerinin sendikalarda örgütlülük oranı da %50'nin ^{pe} üzerinde değildir. Zaten hiçbir şekilde kapitalist ciltde sendikalar çalışan işçilerin %50'sinden çok fazlasını örgütleyebilmiş değillerdir.

Türkiye'li işçilerin Batı Almanya'da sendikal harekete duydukları ilgi ve aşkı olarak örgütlülüğü düzeyleri diğer ülkelerden görsen işçilerinden oldukça fazladır. Çok sayıda Türkiye'li işçi sendikal hareket içinde his de hissinmesemeyerek konulara ulaşmışlardır. İsveç, Fransa gibi ülkelerde de yabancı işçilerin sendikalaşma oranı genel ülke ortalamasının çok altında değildir.

Olsa olsa ~~şu~~ özel olarak Türkiye'li işçilerinden değil de genel olarak yabancı işçilerin genel olarak sendikal harekete duydukları ilginin düzeyliğinden sözedilebilir.

Bunun ^{asıl} nedeni de terlerde sık sık tartışıldığı gibi görsen işçilerin toplumsal psikolojileri değil, sendikal hareketin genel yapısının, işçilerin sorunlarına duyulan ilgi ve sorunu konusunda gösterilen kararlılık, görsen işçi sorunlarını ele alıp konuşmaları, izledikleri politikalar ve pratikteki somut tutumlarıdır. Örneğin, bugün görsen işçiler çok zor ve sendikaların desteğine en çok gereksinime duydukları bir dönemde yaşamaktadırlar. Ancak soruna sendikaların ilgisi, bendisini en anlamlı bir biçimde Günther Walfraf anlatıldığı bir şekilde yansıtmaktadır. "İşyerlerinde yaşanan en insanlık dışı olaylar, her gün yüzlerce kez yaşanan acıklı olaylar ancak bir alman işçisinin başından geçerse ilginç olabilir. Bir Türkiye'li görsen işçisinin değil. Görsen işçilerin toplumsal psikolojileri de onların sendikal harekete katılmaya dahil olumsuzlukta bir rol oynayabilir ancak yalnızca sorunu sorunu açıklayamaz. Aynı bu toplumsal psikoloji genel olarak da Batı Avrupa ülkelerindeki sendikal pratiğin bendisinden kaynaklanmaktadır.

Türkiye'li göçmen işçilerin politik savaşıma katılma düzeylerinin düşüklüğüne gelince; bunun en önemli nedeni de Türkiye'li göçmen işçilerde varolan "geçici" psikolojisi değildir. Asıl önemli neden onların politik savaşıma katılmalarını engelleyen mevcut sosyal düzenlemelerdir. Bugüne değin karar alma süreçlerinin dışında tutulmuş, sesme ve sesilme hakkında yetersiz bilgilendirilmiş işçilerin politik savaşıma katılma düzeyleri nasıl olacaktır?

Kaldıkı Batı Almanya'da ^{her} bir bin düzeyde sesme ve sesilme hakkı olmasına karşın Alman Sosyal Demokrat partisinin 25.000 İşçiler ve Alternatif listelerinin 2000'i aşkın Türkiye'li göçmen işçi üyesi vardır. (Yeni Gündem - Faruk Şen) Hollanda'da yapılan yerel ve genel seçimlerde Türkiye'li işçilerin sesime katılma oranları %60'ın üzerinde olmuştur (Hollandalıların sesime katılma oranı da bunun pek üzerinde değildir.) Danimarka'da yapılan yerel seçimlerde Türkiye'li göçmen işçilerin seçimlere gösterdikleri ilgi beklenenden fazla olmuştur.

Bu seçimlerde ortaya çıkan ~~şu~~ bir sonuç da göçmen işçilerin, Türkiye'ye yönelik olumsuz tutum ve tavrılarında başlayan bir süreçte politik bir tutum takınmalarıdır. Türkiye politikasına yöneliklerinde genellikle tutumun geçici partileri destekleyen Türkiye'li işçi üyeleri bulundukları ülkelerde sol partileri bunların içinde de Sosyal Demokrat partileri desteklemektedirler.

Göçmen işçilerin politik savaşıma aktif katılmalarının düşüklüğünün nedenlerini onların psikolojilerinden çok, sosyal koşulların farkında, sosyal düzenlemelerin ortaya çıkardığı zorluklarda,

Politik partilerin konuya ele aldıkları hususlarında
gösteren işçi örgütlerinin, gösteren işçi üyeleri için
daha açıldık ve etkililerinde araamak, daha ger-
çekçi, somut, daha hızlı uygulamaya olanak
sağlayan bir tutum olur.

[illegible]

15. Savaş (9)¹ da "Avrupa çeme, Lucijuanın
bu tacaftan emperyalizmin yoz, kornopolit
kültürel öpeliini "bat tipi yaşam tarzı"nın
Türkiye'de gelişmelerin iğine, özellikle ikinci ve
üçüncü kazafa taşıyor." demektedir.
Bir yandan "Batı Avrupa Tipi Yaşam Tarzı",
ndan gelişen izler çetirince etilemediler diye
kayflarıtan, diğer yandan "Batı Tipi Yaşam
Tarzı", emperyalizmin yoz, kornopolit kültür
öçeliini öpeliini el alınıktadır.

once 'Bat Oerup' 'ipi' yagom 'Pari' ne demel
tir? 'Bumala' ne outalimal 'ika' melatedie?

Günlük davranış sistemleri mi?

Bireyciliği kutsayan, tüketim hirsını saz tacı eden bir zihniyet mi?

Bir kalkınma modeli ona göre düzen bir dünya görüşü mü?

Giyim kuşamını uyumlu düzenleyen, güzel sanatlar ve serili dallarının ürünleri hakkında

birer beğenilere sahip, günlük davranışlarının oldukça rahat insan tipinin oluşturduğu bir yaşam sistemi mi?

Yoksa işini önceden planlayan, randevusuz birbirine gidip gelmeyen, yarı yapacağı

tatilini bir yıl önceden düşünen, yaşamında belli bir ahlaki anlayışı tuttur

muş insanların oluşturduğu yaşam sistemidir. Yoksa "Batı Avrupa Tipi" yaşam tarzı mı?

dem, her Batı Avrupa ülkesinde, ulusal şekillenmiş, tarihsel oluşumları birbirinden farklı

yaşam sistemlerini benzeren yaşamların toplamı mı anlamak gerekir?

"Batı Tipi", "Batı Avrupa Tipi",

"Batı", gibi kavramlar bize hiç yaşamayan, 1800 yıllarının Osmanlı İmparatorluğu

zamanından beri olduğu gibi kullanılan kavramlardır. Osmanlı İmparatorluğunun

geçileme döneminde, imparatorluğun çöküşünü önlemek, bütünlüğünü sağlamak için

batılaşmak, bugünkü resmi ideolojinin de dilinden düşürmediği bir ulaşılan hedef

bir hedef olarak görülmüştür. Ekonomik politik, sosyal, idareci kurullarıyla

batıya, özel olarak da Batı Avrupa'ya

benzetmek, Türkiye halklarına ulusal bir hedef olarak sunulmuştur.

"Batı Avrupa Tipi Yaşam Sistemini", biz de acaba aynı şeyleri mi anlıyoruz?

Karınca kavramları kullanırken, günlük alışkanlıklarımızın dışına çıkarak kullanmaya özen gösterilmelidir. Bu özellikle tıbbi sistemlerinde, hele hele bir partinin programı, perspektifleri söz konusu olduğunda çok daha önemlidir.

"Batı Tipi Yaşam Tarzı" ya da "Batı Avrupa Yaşam Sistemi", gibi kavramlar kullanılırken çok dikkat edilmelidir. Bu hangi sınıfa yaşam biçimidir, bu yaşam sisteminde egemen olan değer yargıları, ahlaki anlayış, etnikiyet, ekonomik politika, toplumsal ideolojik kuramlar hangi sınıfa aittir? Kullanılırken - eğer kullanılmaktan başka başka bir yol bulunmazsa - en azından sesle belirtilerek kullanılmalıdır.

Ayrıca farklılıklarından, ^{Sınıfsal farklılıklar} sınıfsallığından söz etlennir. Bir yaşam sisteminin söz etmeye olanağı yoktur. Bugün Batı Avrupa ülkelerinde de egemen olan da sol değil bir farklılaşma formu. ~~bu~~ olan burjuva yaşam biçimidir. Batı Avrupa Tipi Yaşam Sistemi, bir yanlış ~~bu~~ bu yaşam sisteminin sınıfsal yapısını göstermek, onun sınıfların, toplumsal yapılarını içinde göstermek için kullanılan bir kavramdır.

Kaldık ki burjuva yaşam sistemi de bir sol yarıyla değil alınabilecek, sahip çıkılacak bir kültürün, günlük yaşamın, insan davranışlarına, ahlaki anlayışına, etnikiyetine yanıt verir, sınırlanır bir sistemdir.

Entegrasyon

Testlerde entegrasyon kavramı, gerek tanımı, gerek gerçekleştirilme koşulları açısından, önceli yaklaşımlardan daha iyi bir biçimde ayaklarının üzerine oturulmuştur.

15. Sayfada (6.) "Bilince sınırlanan gerçek öncelikli bir konu, bizim savunduğumuz entegrasyonun bugün içinde yaşadığımız toplumsal yapıda, emperyalist bir ülkede, eşit yasal haklara sahip olma ile gerçekleştiremeyeceğidir. Çünkü ancak sosyalizm koşullarında, eşit haklara ve yapıları sahip ulusal gruplar arasında bir kaynaşma ve bütünleşmeden söz edilebilir. Kapitalizm koşullarında, entegrasyon sözcüğüne olamaz, çünkü toplumda egemen olan eşit, eşit demokratik ilişkiler değil, sömürgeye dayanan baskı ilişkileridir, ~~demokratik~~ genel entegrasyonun gerçekleştirilme koşulları açık sesle belirtilmelidir.

Böyle düşünme tarzı, yine 12. sayfanın 5. bölümünde, ^{gösterdiği} ileri sürer, gerekse yaygın olarak benimsenmiş bir politik yaklaşım olma açısından bu kavramda bizim politik mirasımızda ve yararılanabileceğini ~~ilki sınırlanmıştır~~ ve kullanılabilirliğini ilki sınırlanmıştır.

Kanımca doğru olmayan bir yaklaşımdır. Bir kez hem bu ekonomik-toplumsal yapıda entegrasyonun gerçekleşmesi söz konusu değildir hem de "Biz entegrasyondan yarıyız", denmenin pratikte hiç bir yararı yoktur. Sorunun göstermesi için saptamada elde edildiğinde, içinde yaşadığımız toplumsal yapıda ulaşılan gerçek somut ~~gö~~ hedef, onların

Bugün bazı ileri - demokratik güçler entegrasyonun savunuyor diye, entegrasyonun savunulması yer, zaman ve koşullardan bağımsız bir anlam yüklemek olur ki, bu da, geçmişte hedefini bulamadı, sonuç hedefler doğrultusunda yürümek yerine, soyut, içinde sıkılan her şeyi şimdiye kadar olan bir tartışmaya dönmek olur.

Bir ellette başkaları ile kavramı kullanıyorlar diye onları çarşılamamalıyız. Ama başkaları ile kavramı kullanıyorlar diye de kendimizi ile kavramı kullanmamalıyız ^{bu} konuda. Unutmemelidir.

13. Sayfa 7. bölümün 14. sayfadaki deva-
munda, "Egemen burjuvazinin izcileri ulusal
temelde bölme, yedek işçi ordusu aracılığıyla
ücretleri düşürme girişimlerine hazır, yerli ve
yabancı ~~işçiler~~ işçilerin örgütsel birliği
(politik ve sendikal) için savaşım bunun
ayrılmaz bir parçasıdır," denmektedir.

Be cümlede birer parantez anlamlara yol
asacak bir formülasyon eksikliği vardır.
Çünkü, geçmiş izcilerin söyledikleriyle
bu ulusal temelde örgütlenmişlik ve bir-
likleri yoktur ki örgütsel birliğin sağlanması
söz konusu olsun. Sonuç politik savaşın

alanında da bir iki sonuçtur kalınır
 girizim dışında böyledir. Sorun sendikal
 ve politik planda ulusal temelde bilmeler
 den çok, varolan politik partiler ve sendikal
 örgütlerin göçmen işçileri etkileyebilme, ilgilileri
 çekebilme, onları koruyabilme yönünden vardır.
 ilgili bilmeler yeniden formüle edilirse daha
 iyi olur.

Testlerde, yabancı dışmanlığı daha çok
 "ekonomik bunalım" bağlamında bir sorun ola-
 rak ele alınmaktadır. Bu doğru değildir.
 Çünkü yabancı işçiler Batı Avrupa ülkelerine
 ilk geldikleri zaman da ayrımcılık günü-
 mürdüleri koşullarıyla olmasa da yabancı dış-
 manlığı vardır. Göçmen işçilerin öncelikle
 sağlatıldığı işler, onlara uygun görülen top-
 lumsal statü, yabancılarla ilgili ilk gününden
 başlayan yasal düzenlemeler herhalde göçmen
 işçilere göçmenle dostluğun kanıtı değildir.
 Göçmen işçiler Batı Avrupa ülkelerine gelme-
 den önce, Batı Avrupa ülkeleri halklarını
 göçmen işçilerin geldiği ülkeler halkları ara-
 sında emperyalizm tarafından hergün baskı-
 lan ^{tarifli} ulusal emperyalizm, milliyetçi devlet
 uygulamaları vardı. Bu öncelikle farklı bir
 tarihsel geçmiş, ve kültürel ortamlardan gelen
 farklılığı göçmen işçiler açısından ayrıca
 önemlidir. Önemli konuların yanında, der-
 kitaplar (hale kullanan) Türkleri aşağılayan,
 hor gören, nasıl olursa insan görünen bir
 yaratıl olarak kabul eden hakaretlelerle
 doludur. Bunun kadar olduğu söylenir.

İmparatori kuzaklarda - hatta Türkiye'de
 gösme içi somunlar ile - bunlar başlan
 rek yetişmektedirler. İkinci ve üçüncü kuş
 ın içine gıyavlandığı diğer bunların,
 başta benzeri yakını serresini yabancılaştırma ve
 aşapılık kompleksinde bunlar payı ciddi
 olarak araştırılmalı heralde tatılmalıdır.
 Yabancı dışınışının nedeni günümüzde
 yaşanmakta olan ekonomik bunların değişidir.
 Ekonomik bunların zaten tarihsel olarak
 varolan bir olguysa acıya çıkarmış, ona
 kız karardır. ① yıldı yabanc dış
 nışını yalnızca ekonomik bir olgu olarak
 ele alıp ne anlamak, ne de ona karşı tutul
 ve etkil: bir serresini yürütmek olmalıdır.

Tezlerin 25. sayfasında (21) "Eğitim politikamızı belirlerken, Türkiye'li göçmen işçi yığını içinde egemen duruma gelen tahvilatma eğilimini dikkate almak gerekiyor. Bu eğilim ikinci ve üçüncü kuşak gençler arasında daha da güçlüdür. Bu nedenle eğitimin içeriği Türkiye'li göçmen işçi sorunlarının etkilerine geri döneceği temel alınarak düzenlenmelidir." deniyor. Söylenmeler ilk kez bu kez bu kâfesinde çok yeni ve de önemli şeyler ile sürülüyor-muş gibi bir algıyı yapıyor.

Ancak, sonuna kadar daha ^{dikkatlice} yaklaşılmamız zaman zaman birtümüs belgülerinde olduğu gibi kavramlar rastgele, farklı kavramlar pek fazla yanlış anlamadan belgülerinin yerlerine bulaştırılmaktadır. Örneğin, 21, 22, 23. maddelerde, eğitim kavramı, her bir bilgi aktarma, bilgi geliştirme işiymiş gibi ele alınmaktadır.

Özellikle Eğitim, her bir bilgi geliştirme, bilgi aktarma işi değildir. Eğitim; öğrenciler, gençler ve yetişkinlere belli amaçlara uygun, bilgi, beceri, alışkanlık, davranış biçimi ve düşünce normu kazandırma işidir. Yönelmiş amaçlar da rastgele değil, içinde yaşadığımız koşullar ve karşı karşıya bulunulan sorunlar tarafından belirlenir. Aslında tezlerin daha önceki belgülerinde göçmen işçi sorunları ve gençlerinin sorunları olduğu gibi bir biçimde saptandıktan ~~da~~ eğitime ilişkin sorunlar ele alınırken, bunların ne denli bir arada anlatılmalıdır,

Örneğin 3. sayfada "Öte yandan Avrupa burjuvazisinin kormopolit, yor költürü, ideolojik planda yığılan zayıflığa yönelik yoğun propaganda, Türkiyeli göçmenleri olumsuz açıdan etkilemektedir. Bu durum eski değer yargılarının yıkılmasına yol açmakta, ancak bunların yerini aynı hızda yeni, demokratik ve barışçı değer yargıları almamaktadır. Sonuçta bu değişik lunetalar, özellikle ikinci kuşakta birliğini bulamayanı getirdiği sorunlara, kızıl deformasyonlarına yol açıyor," deniyor. Buna birde soukku ve gençlerin, ~~aynı zamanda~~, ailelerine, yalın sevgilerine, kendi ülkelerine, iyi köti ne varsa kendi költürüne iyelenenlerin de etken olacağını belirtmektedir.

10. sayfada "Bu durumda -emperyalizm yor, kormopolit költür öğelerinin Türkiyeli göçmenlerin için, özellikle ikinci ve üçüncü kuşağa toplandığı, öte yandan Türkiye egemen güçlerinin bir yandan diinsel geçiciliği, sosyal milliyetsizliği besleyerek, en yor költürel öğeler viduaculuk, arabes ve arabeske olağanüstü yaygınlaştırarak göçmenleri költürsürlüştirmeye çalıştığı - Türkiyeli göçmenlerin kendi ulusal költürlerinin ilerici, humanist birer ver ürünü kormul ve yaratmak, bunları geniş göçmen izci yığına, ikinci ve üçüncü kuşağa taşımak, egemen güçlerin onları költürsürlüştürme yorlastırma girişimine karşı savaşmak zorunda olmaktadır.,, diyerek efitim alanını da dolaylı bir biçimde ilgilendiren sorunlar ~~bu~~ döküman sayılmaktadır.

O nedenle eğitim, genç dönüm ya da kalıcılık gibi değişkenlere bağlanmak yerine, öncelikle, sağlanabilir, sağlıklı bir şekilde, içinde yapılabildiği koşulların ortaya çıkardığı sorunları, çözüme yönelik bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık, demokratik, humanist ve barışçı değer yapıları, karşı karşıya kaldıkları sorunları yaratıcı bir biçimde ele almaya olanak sağlayacak düşünme normları barındırmaya yönelik olmalıdır.

Tezlerde "Avrupa'da üretim gelişiminin ve kapitalist anlamda da olsa üretim ilişkilerinin gelişim düzeyi ve Avrupa toplumunda burjuva demokrasisi sınırları içinde de olsa demokratik hak ve özgürlüklerin, kurumların ve geleneklerin, Türkiye'ye göre daha geniş, ve gelişmiş olduğu eğitim alanını da eğitim alanını bütün ve işlev açısından etkilemektedir. Bu nedenle Avrupa eğitimi sistemi, Türkiye'ye oranla ısrarlı ve sistematik anlamda daha demokratik ve gelişkindir." denilerek genel olarak doğru olan bir soyutlama yapılmaktadır. Yok var ki, somut olgularla konuyla ilgili pratik işlemlerle, salt soyut genellemelerle, nesnel gerçekliği, onun değişik yönlerini oluşturan birbiriyle ilişkili süreçlerin niteliğini iyi tanımak, çoğu kez olanaksız denilebilir kadar zordur.

Bir ^{epistem} sistemin demokratik olması ne demektir?

Bu sorunun ekonomik-toplumsal gelişimleri farklı ülkelerin karşılaştırarak değil, nasıl olması gerektiği tanımlanarak bir yanıt verilebilir.

Bir eğitim sistemi, öğrenim ^{şartları} ~~şartları~~ ^{şartları} sorunlu genç ya da yetişkinlere olanak ve fırsat eşitliği sağlarsa demokratiktir. Bu bir yanlış o ki medeni ekonomi-toplumsal yapının niteliği.

bir yanıyla da o ekonomik toplumsal yapının maddi ve teknik zenginliğiyle ilgilidir.

"Demokratiklik", testlerin ilgili bölümünde de kullanıldığı gibi görece bir kavramdır. Örneğin bir Hollanda eğitim sistemi Hollandal öğrenciler için, bir Alman Eğitim sistemi, Alman öğrenciler için, Türkiye'deki eğitim sistemine göre daha demokratiktir.

Acaba Almanya, ya da Hollanda eğitim sistemi olarak ne fiyat eşitliği anlamı açısından görsel işçi pozisyonları için - çünkü bir çok genel bir sorunu değil, görsel işçi pozisyonlarının eğitim sorunlarını ele alıyor - demokratiktir?

Bugün Hollanda'da görsel işçi pozisyonlarına daha eğitimin ilk basamaklarında denemeler, ilköğrenimin tamamlayan sınıfları ancak %8'i genel eğitime katılan orta dereceli okullara girilmektedir. Bunların ne kadarının bu okulları tamamlayıp tamamlayamadığı da belli değildir. Öğrencilerin %32'si bugün artık bir bir pratik işleri bulmuş olan düşük düzeyli meslek okullarına gitmektedirler. Tabii bunların büyük çoğunluğu da bu okulları tamamlayamadan bırakılmaktadır.

Görsel işçi pozisyonlarının ancak %1'i genel eğitime girebilmektedir, bunların da ne kadarı genel eğitimi tamamlayabilmektedir, belli değildir.

Yine aynı Hollanda Eğitim sistemi, dil sosyal uyum, göre aile sorunları neyle başa çıkarsa öğrencileri bir günün yaşam

Sakmadan eğremin zorluğu sebebi çocukların istediği okullara gitmemektedir. Ekstra eğitimci, aileye uygun ders arası ve gerekli saflarabilir ve öğrencilerin büyük çoğunluğu normal okullarda öğrenimlerini sürdürmektedirler. Demokratik olduğu söylenen bu sistem bu çocukların daha hızlı yollarla gelecekteki hayatlarına pazara verilecek okullarda okumaları esirgemektedir. Almanya ve diğer Batı Avrupa ülkelerinde (Hollanda'da) okullar işi olmadığından demokratik değildir. Yalnızca şu sıralama öğrenciler ile öğretmenler arasında farklılığıyla karşılaşıldığında bu ülkelerin eğitim sistemleri farklılıklarına göre daha demokratiktir. Ancak geçmişten işçiler arasında ele aldığımızda, bu ülkelerdeki eğitim sistemlerinin demokratik olduğu söylemeye olamaz yoktur. "Demokratiklik", işçiler arasında böyle bir işi içinde ele alınması bir aşama olabilir ve sonuç durumun diğer taraflarına yardım olabilir. Tezlerde bu yüzden tartışılmaktadır.

Bir eğitimin içerisinde demokratik olup olmaması değil de süreci bir şeydir. Ben burada da salt sosyal fenellenselerle yetinmez ve sonuç olguları ve içinde yaşamın pratiği iyi araştırmakta yarar vardır.

Örneğin, büyük (Hollanda'da) öğrencileri, %40' katolik okullarına (orta ve yüksek meslek eğitimi de dahil) %10'isi protestan okullarına, %24'ü dinsel amaçlı eğitim programları belediyelemleri denetimi altında okullara gitmektedirler.

Yani öğrencilerin %60' ı diinsel amaç eğri-
nin yapıları okullara gitmektedirler. Bu
okullarda bütün dersler diinsel örneklerle yitir-
tilmektedir, çoğu kez bir matematik problemi-
sile. incilerden bir örnekle birlikte sunulmakta-
dır. Öğrenci bir yandan bir matematik
probleminin nasıl çözüleceğini öğrenirken,
bir yandan da kimi konularda, düşünme-
meği, kuşku duymaması, yalnızca inancıyla
görmektedirler.

Daha ilkokullarda okutulan tarih kitaplarında
halk seferleri işlenirken, kristiyanlığın ve
Avrupalının yanında müslümanların ve
Türklerin ne kadar insanlık dışı, avarışlık,
akılsız insanlar oldukları, okullara durgun-
luk vermek için demokratik, akılsız ve sarı-
sever(!) bir tutumla anlatılmaktadır.

Bu şekilde bir eğitim belki bir Amerikalı
bir İngiliz, bir yugoslav ya da çinli
grup için pek fazla zararlı (demokratik
değil) olmayabilir, ama bir Türkiyelili for-
masyon için bu demokratik olma
bir yavaş, akılsız dır.

İnlerde, eğitimle ilgili bölümde fakat an-
lamlara gelen kavramlar ırsatla birleştirilmi-
şlerine kullanılmakta, zaman zaman ne söylen-
mek istediğini anlamak oldukça zorlaymakta-
dır.

"Anadili Eğitimi," ve "Anadili ve
Kültür Eğitimi," kavramları da böyle
kullanılmaktadır. Kimi yerlerde ~~anadili~~
~~kültür eğitimi~~

"Anadili Eğitimi," kimi yerlerde "Anadil ve Kültür Eğitimi," kavramları kullanılmaktadır. "Anadili Eğitimi," ne demektir? Konuyu biraz somutlaştırsak; bir Hollandalı için Hollandaca, bir Yugoslav için Yugoslavca, bir Türk için Türkçe eğitimi anlatılmasına gelmektedir. Bir dille eğitim, bir dilde eğitim olabilir. Ancak bir dilin eğitimi olmaz. Bir dil öğrenilebilir. Bu kavram da bir dilin öğrenilmesi anlamına gelmektedir. Böylece tebnî bir dil öğretiminden başka bir şey değildir. "Anadili," nin yanına eklenen "Eğitimi," sözcüğü konuyu anlamsızlaştırmaktan başka bir ~~şey~~ işe yaramamaktadır.

"Anadili ~~Eğitimi~~" Kültür Eğitimi," kavramı, bugün yapılan yanlış olan işi anlatmaya ve açıklamaya daha yakın, daha uygun bir kavramdır.

29. Sayfa (e)'de "Eğitim sistemi ve programı içinde Avrupalı sonuçların birliğinde yaratılan diğer ulusların kültürüne ait, amaca uygun bilgiler kavrayışları desteklenmelidir." denmektedir. "Bu zorunlu eğitimin bir parçası olarak verilmelidir," diye de devam edilmektedir. Nehalde bu kadar geniş bir şey olmaz.

Birliğe de orta öğretimde, hatta ilköğretimde öğrencilere coğrafya dersinde dünyanın püneyi, tepesi, kıyısı bir parça olduğu, diğerlerinde tanımlanarak yaratıldığı anlatılır. Öğrencinin hangisinin doğu olduğu değil, ilgisiz de silmek zorundadır.

Bu istem de Birliğe değil bu geniş uygarla-

mayı istemektir daha garip bir anlayışın ürünüdür. Öyle ya, öğrenciler bir taraftan dinanın tarih, dersinde Türklerin ne kadar zalim, insanlık dışı, asâpîlik yaratıklar olduklarını belki de, diğer yandan da onun keltî rûnunun ne kadar iyi yapılarının olduğunu öğreneceklerdir. Böyle şey olmaz.

Bunun yerine; okullarda kullanılan konuya ilişkin ders kitapları, ıktı, şovarist, milliyetçi unsurlardan arındırılarak, yeniden gözden geçirilmeli; Batı Avrupa ülkelerinde laikliklerin varlığı kabul edilerek yeniden kurgulanmalıdır. Böyle bir işten ancak eğitime gösteren ıktı so- cıktan arındırarak demokratik bir ıktı karar- dırılır.

Başarı dilekleriyle
Ali Gündoğdu

2

1986 ULUSAL KONFERANS TEZLERİ
BARİŞ VE ULUSAL DEMOKRASİ PROGRAMI

BÖLÜM I - BARİŞ VE ULUSAL DEMOKRASİ PROGRAMIMIZIN
ANA HATLARI:

GENEL YAKLAŞIM PARTİNİN TÜM ULUSAL DEMOKRATİK GÜCÜNÜN ÖNÜNE KOYDUĞU BU "PROGRAM ANA HATLARI"NI DOĞRU VE OLANAKLI BULUYORUM. OLANAKLILIĞINI ŞEYH ALI KUTAYABİLİRİZ. ÇOK İLERİ HEDEFLER KONULMUŞ (1961 ANAYASASI, NATO'DAN HEYSEN ÇIKMA İSTEĞİNİN OLMAMASI GİBİ...) BU PROGRAM BİZİM DİŞİMİZDEKİ, GENİŞ BİR YELPAZEDKİ DAKİ GÜÇLERİN BİRLİKTE GELEBİLMESİNİN GÜÇLÜ BİR MOMENTİ OLABİLİR.

ÖZELİKLE YAKIN DÖNEMDE KADAR HİÇ ÖZELİNDE DÜŞÜLMÜŞ, BU NEDENLERDE ZAMAN ZAMAN KİMİ GEYREBİLİR BİR ÇOK ŞEYİN İNCELENİNE KADAR KARANLIK ULUSAL KÜLTÜR SORUNUNA YAKLAŞIM, HADİFETİN KENDİNE OLAN GÜVENİLİŞİ ORTAYA KOYUYOR VE BİZİM İLERİYE YÖNELİK UMUTLARIMIZI ARTIRIYOR.

ANCAK KİMİSİ ULUSAL KÜLTÜR KAYBIMIZ DAKİTA ACILMALIDIR, NEDİR ULUSAL KÜLTÜR, HANGİ ÖĞELERİNİ HANGİ KRİTERLERLE SAHİP ÇIKACAĞIZ. ~~HER NE~~ KADAR TEZLERDE HUMANİST, İERİCİ ÖGELER DENİYORSADA TAM AKIK BEĞİL.

ÖRNEĞİN MİMAR SİNAN'IN CAMİLERİNİN HANGİ HUMANİST ÖGELEDİ GİBİ... YİNE TEZLERDE BEYRİLİŞEN "TÜRK ULUSUNUN TAMAMI BOYUNCA BİLİKTİRİDİĞİ..." GİRİŞİNİ NASIL AKMALIYIZ. HERİMİZ BİLİYORUZKİ TÜRKİENİN GIKIŞ NOKTASI ORTAKASYA, TA ODLARIDAN ELE ALIP (Kİ DOĞRUSU BUDUR) BU GÜNE DEK GELEBİLEN ULUSAL KÜLTÜRE SAHİP ÇIKMA İLE ŞOVENİZM ADASINDAKİ İNCE GİRGİYİ NASIL KODUYACAĞIZ? BENÇE BU KONU İKİLİ BİR BİÇİMDE ELE ALINMALIDIR, NEDİR ULUSAL KÜLTÜRÜMÜZ? NASIL KODUYUP, GELEBİLECEĞİZ? ULUSAL KÜLTÜRÜ KORUMA VE GELEBİLEMEK İÇİN EN ÖNEMLİ

UNSUBA RASYONEL EĞİTİM VE MEDIA ORGANLARININ EĞİLİ
DEĞİŞİMİ VE HALKIN BİLİNG SEVİYESİNİN ARTIRILMASIDIR.
BU KONU DA TEZ'DE GETİRİLEN YAKLAŞIMI BÜTÜNÜ İLE
DOĞRU BULUYORUM. BENCE ÖNEMLİ OLAN I. SORUNUN
YAKITININ TAM OLARAK BULUNMASIDIR.

SORU TEZİN I. BÖLÜMÜNDE ELE ALINAN KAVRILARI
12. EYLÜL ÖNCESİ BAHSETTİĞİMİZ «DEMOKRATİK DÖNÜŞÜM»
KELİME DOĞRU ORANTILI GÖREBİLİRMİYİZ. ÖYLE İSE BU
ULUSAL DEMOKRATİK DÖNÜŞÜMÜN KESİNTİSİZ SOSYALİZME VARAN
BAŞLANGICIMI OLUYOR?

BÖLÜM II - YAKLAŞIMIN DOĞRU BULDUĞUM BU BÖLÜMDE
GÖTİNELECEĞİM EK BİR ŞEY YADA KEMALİZMİN DİĞİNİ
SORACAKIM SORU YOKTUR.

SORU TEZDE KEMALİZMİN OLUMLU MİRASINA
SAHİP ÇIKILMAK DENİLİYOR Kİ BÜTÜNÜ İLE DOĞRUDUR.
AMA BUNUN YANINDA KEMALİZMLERİ EYLEM BİRLİĞİNDEN
BAHSEDİLYOR, BUNUN DAHA ÖNCESİ NE DE BİMDİ
TAM KAVRANMIŞ DEĞİŞİM. KİMDİR BU KEMALİZMLER?
HANGİ ÖRGÜT, PARTİ BİZİM TESPİTİMİZCE KEMALİZ-
MİR. BANA GÖRE BÖYLE BİR ÖRGÜTLENME BİÇİMİ
YOKTUR. BİR KAY KÖŞE YAZARI İSE BAHSEDİLEN
OKUDA EYLEM BİRLİĞİ OLARAK ADLANDIRAMİYORDUM.
BENCE TÜRKİYE'DE HERKESİN KENDİNE GÖRE ÇARPITTIĞI
«ATA TÜRKÇÜLÜK» OYUNININ DOĞRUSUNU BİZİM KEMALİZ-
MİN OLUMLU MİRASINA SAHİP ÇIKILMAK GÖSTERMEYİZ
DAHA DOĞRUDUR. DİĞERİ İSE SOYUT BİR EYLEM BİRLİĞİNİ
HEDEFLEMİŞE GİBİ GELİYOR BANA.

BÖLÜM III — YAKLAŞIMI DOĞRU BULUYORDUM.

SORU — BU PROGRAM İLE PARTİNİN LEGAL ÇIKMASI HEDEFLENİYORMU? BU ÖZANAKLI MIDIR?

BÖLÜM IV — TÜM EYİKEMİ, ZAHİFLİKLERİ KORKUSUZCA BELİRTMEK KENDİNE GÜVENİN BİL GÖSTERGESİDİR. MARXSI-LENİNCİ AÇIK SÖZLÜK ANCAK DA MARXSI-LENİNCİ BİR PARTİYE YAKIŞIR. SON BÖLÜMÜ OKURKEN SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİNİN DÜNYA KOMÜNİST HAREKETİNİN ÖNÜNE YENİ PERSPEKTİFLER KOYAN 27. KONGRE ETKİLİĞİNİ HİSSETMEK MÜMKÜN DEĞİL. BU CESUR YAKLAŞIMIN YANIZCA BU KONGREDEN KAYNAKLANDIĞINI SÖYLEMİYORUM TABİİ. O ZAMAN BU KENDİ YARATICILIĞIMIZI, ÜRETİCİLİĞİMİZİ İNKAR DENEK DÜŞER. ANCAK BU OLAYDAN HİÇ ETKİLENMEMEK DEMEK'DE BAĞKA ŞEYLERİ İNKAR DENEK DÜŞER. DOĞALDIRKI BU BÖLÜMÜ İÇERİK OLARAK SÖYLENECEK BAĞKA BİR ŞEY BULAMIYORUM.

SORU: BU BÖLÜMÜ (KRONOLOJİK VE İNFORMATİF) TEZLERLE OLAN BAĞLANTISINI KURAMIYORDUM. HANGİ İDEOLOJİK VE POLİTİK YAKLAŞIM HARKİ ÜZERİNE TARTIŞILMIŞ? BU BÖLÜMÜN (AMA MUTLAKA BAĞKA BİR BİÇİMDE YATINLANMASI KOŞULU İLE) TEZLERİN İÇİNDE OLMANMASI, TEZLERİN ÜÇ BÖLÜM HALİNDE YATINLANMASI MÜMKÜN DEĞİL MİDİR?

8

E.

①

Ulusal Konferans tezleri üzerine
görüşlerim:

A- ● "Batı Avrupa'daki politik faaliyetimiz üzerine teze,

Gerek yurt dışına gelişimle başlayan ve bir çok
ölkede kalmamla gözleme olanağı bulunduğum, ve gerek se
üç yıla yakındır Hollanda'da gözleme olanağı bulunduğum,
partimizin faaliyetlerini hiçbir zaman yeterli bulmadım.
Birçok aksaklıklar, eksiklikler ve yanlışlar hâlâ devam
etmektedir. Şuna inanıyorum ki; bu Ulusal Konferansı-
mızın hazırlığı boyunca, hersey enine boyuna tartışılır, hiç
kimse düşüncesini ve önerisini açıkca söylemeden korku-
morsa partimiz militan bir parti durumuna gelebilir.
İyi, güzel günlere daha çok yaklaşılabılır.

Birinci tezlerdeki görüşlerimi özet olarak belirtiyorum
I- a- Yurt dışındaki legal örgütlerimiz, bir çatı altında birleşme
lidir. Hele bu Hollanda'da mutlaka yapılmalıdır. Örgütler
temsil ettikleri katmanların somut sorunlarını genelde
ve özelde, fabrika fabrika, mahalle mahalle, semt sem-
tesbit etmelidir. Bu sorunlara gerçekçi olarak yaklaş-
mıyorsa nasıl katkıda bulunabiliriz ve bu sorunların
en ivedisi hangisidir. Tesbit edilmelidir. Ve kollar sıvan-
malıdır. Kollar sıvanırken, yardım ettiğimiz insanb.
su örgüte, bu örgüte ~~inancımız~~ üye etmek için arele edil-
melidir. Halk bize inanırsa iplerinden birçok militan al-
parti saflarımıza kendileri gelmek isterler.

Atıl durumda olan veya yarar yerine zarar veren
örgütleri veya örgüt subelerini derhal kapatmalıyız.
Çünkü bunlar T.K.P nin örgütleri olarak bilindiği
için partimize zarar vermektedirler.

2-d-● Yurt dışındaki insanlar kalıcı mı, geçicimi (2)
bunun adı simdiden konulmamalı. Soyle bakılmalı;
bu insanlar gitse de kalsada bizim insanlarıdır. Biz
bunlarla bütünleşerek, sorunlarımızın çözümünü için çalışırsak
burada da orada da bizim yanımızda olacaklardır.

3 a-● Yurt dışındaki çocuklarımızın eğitim sorunu:
Hem çocuklarımız, hem gençlerimizin durumu iyi değildir.
Ne T.C. tane ne Hollanda devletine güveniyorlar. Onlar
ortadadır. Ve hırsız hiçbir işe yaramayan ve aakalma
mak veya alışkanlık haline getirilen giyim, kusam, esre
v.s. gibi şeyleri bulabilmek için bayın eğerek almak
mecburiyetinde olacakları bir duruma getiriliyorlar. Ailele
rinden koparılıyorlar. Çünkü hiçbir aile kendi çocuğunun
kötü yollara düşmesini veya zavallı biri olmasını istemez.

b-● Bu çocuklara önce öğretmenleri sahip çıkma
lıdır. Batı Avrupa'da öğretmenlik iyi ve paralı bir
iştir. Öğretmen arkadaşlarımızın çoğu bu rahatlık içinde
dirler. Çoğu halkçılık adına, devrimcilik adına veya
partimiz adına ahtâm kesmektedirler. Oysa önce
ilerici bir öğretmen sınıfının olması olmalı. Bırakıl
lar sınıfımızın çocuklarıdır. Bunların eğitimi, hatta
orta ve yüksek öğrenimleri, öğretmenlerimiz taraxın
dan inatla takip edilmelidir. Çocuk iyi bir insan
plup sınıfının yanında yer alıncaya kadar bütün
eğitimi boyunca takip edilmelidir.

c-● Biz bu konuda kendi işyerlerimiz için somu
kararlar alırsak ve bunları uygulatırsak, görülebilir.
ki diğer birçok öğretmen bizim militanlarımız
gibi hareket edeceklerdir. Öğretmenler geneli-
ğin birçoğunu değiştirebilirler.

B-

③

"Barış ve Ulusal Demokrasi Programı" üzerinde görüşlerim.

(Bölüm 1 üzerine)

1-

önemi

"Demokratik bir rejim için" başlığıyla olan bölüm: (1961 Anayasasında getirilen haklar sınırlanmadan geçerli kılınmalıdır.).

Bana göre bu cümle çıkarılmalıdır iki nedenle. Birincisi 1961 Anayasasından bahsetmek gübirligine çağırıldığımız bari güleri iter. İkinci hedefimiz sadece 1961 Anayasası değil, daha demokratik bir anayasa olmalıdır. Demokratik bir anayasa yapılmalıdır cümlesi girmelidir.

2-

önemi

Nato'dan kesinlikle ayrılmalı ve sıklere el konmalıdır.

3-

Tüm özel bankalar devletleştirilmelidir.

önemi

Bölüm: 2.

2- "Demokrasi mücadelesi ve sendikalar"

Türk-İşin nasıl bir örgüt olduğunu işçiler çok iyi bilirler. Hele 12. Eylül sonrası tutumuyla, denemek bir şey yoktur. Ben. Partimizin sendikalar politikasına karşım. Türk-İş bugün müdafaa etmele ve yarın Türk-İşin bu tutumundan dolayı, çıkacak bir sendikal federasyonun bugünden önsü keserek o günde Türk-İşin müdafaaasının yapılmasına karşım. Bu bağlamd En yakın zamanda partili sendikacı yoldaşları bir toplantı yapılmalı bu konu yeniden tartışılmalıdır. Bunun yanında tartışılacak ve somutlanması lazım gelen pek çok konu vardır. Mutlaka bugünkü sendikal harekete yurtdışındaki sendikalarla yon veremez ama, onarsızda bir yapılanma ve yonlendirme düşünülmemelidir.

Sendikal
politika

3- "Demokrasi mücadelesi ve köylülük"

(4)

Birçok yoldan sınırdan sınırdan (köylü buğday yer, kaşısınca aahman. Akşam oldu mu arder yatar) diyor.

Bence köy örgütlenmesi gerçekleştirilmedikçe ve onların tam bir desteği sağlanmadıkça bir eylem yapılmaz ve hatta imkansızdır. Partinin belirlediği gibi bu konuya önem verilmedi ve yönlendirmeye göre karar verilmiyor. Bu konuda çalışma yapmış ve 12 Eylül sonrası herkesini yitirmiş insanlara hala sahip çıkılmıyor. (Bunlar soyutlarımız da oluyabilirler.)

Köylü veya köylülerle bağlarını koparmamış partililerle bir konferans düzenlenmeli ve politika tesbit edilmelidir. Daha doğruyu somutlaştırılmalıdır.

çineni

olumlu

4- "Demokrasi mücadelesi ve aydınlar."

Bu konuda Yunanistan'da yaşanan deney ve simdiki ilişkilerden örnek alınmalıdır. Bu konuda partinin yeterince sahip çıkmadığı gibi, partisi eleştirdi diye birçok aydınla bağları tamamen koparan eleştiri kampanyası vardır.

Birçok aydın öldükten sonra sahip çıktı ve o kimsenin sefaletimizde olduğu söylendi ya da. Oysa birçok sefalet içinde öldüler. İnsanlar sorarlar. Parti neredeydi diye. Bu konudada daha tutarlı ve somut politika tesbit etmeli.

5- "Demokrasi mücadelesi ve gençlik"

Ben sadece 12 Eylül, sonu iğirdişine çıkıp da sahip olan gençlikten bahsedeceğim. Partili gençlerimiz bıraktıkları okullara buralarda devam etmeleri sağlanmalıydı. Veya birçok genç kahvelerde, derneklere eşni gürsesi ve mutsuz oturacağına, onlara devrimci kararını-

lar elde edebileceği, pratik yapabileceği yerlere göndermeliydi. Veya bir taraftan, silkenin ipliğini kopartarak gelecekte lönüm olacağı veya partinin her zaman lönüm olacağı olan zamanlık idare dallarında eğitebilmeliydi. Böylece zamanlaşmış gençlerimiz olabilirdi. Oysa bugün birçok sorumlu gençimiz var. Sorumlusu onlar değildir.

7- "Demokrasi mücadelesi ve Kürt sorunu"

- a- Sayfa (38) son paragrafı daha net yapılmalı. Ne demek istiyor. Yani biz Kürt halkının ayrılma talebini savunuyoruz kütürsüz. Ama burada ayrı devlet kurmasından yana mıyız, değil mi?
- b- Birçok örgüt (Kürt örgütü) Kürt sorununu çözmek için yöntemler önermektedir. Biri göre yanlış veya doğru olabilir. Biz fikirimizi yani Kürt halkı ile ilgili somut fikirimizi söyleriz, ama başkasının görüşünü eleştirmemeliyiz. Hele bu görüşlerden biri bugünkü rejim ile silahlı çatışmaya girdiyse. Bence fasizime karşı birçok mücadele yolu vardır. ama fasizmin yıkılması için tek yol beklemek, fikir üretmek veya salt demokratik hedefler doğrultusunda mücadele yapmaktır. Silahlı çatışmada kutsal bir yoldur. Fasizmi yıkmak için bence her yol mübahtır. Eleştirilmemelidir.

8- "Demokrasi mücadelesi ve dindarlar"

Bu konuda İran, Brezilya dindarları incelenmelidir.

10- "Türkiye ve sosyalist silkes"

Bu konuda çok önemli ve yalvar, bir sorun var. Bunun üzerine cesaretle gidilmelidir. Ne yanlış

Bilgiler

düşünen varsa veya kafesi aklıymış varsa ⑥
bu konu konuşulmalıdır. T.K.P ne kimsenin
altıncısı ne de mudafacısı olamaz. Bekkaları
veya başka kardeş partiler bu konuda yanlış
yapıyorlarsa onların mudafacısı durumunda
bir olmamalıdır. Hatta onları uyarmalıdır.
Ama birde onlar gibi düşünüyorsa yapacak
birşey yok.

Bu konu sudur: Eurenin, Batın ve Ulusunun
sosyalist ilkelere davet edilmeleri. Hatta
Tudor Jiucau tarafından evrene bir de neden
verilmesi. Düşünüyorduk, mesela Eurenin Hollanda
davet etse, herhalde. Burada günümüz oranında
yer yerinden oynatırdık. Ve haklıydık. Bu
konu bana göre çok önce ve mutlaka konuşul-
ması lazım gelen bir konudur.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ

Türkiye Komünist Partisi:

Her komünist partisinin yanlış, eksik, hatalı yapınması için uyarı verir, bunun için uyarır, eleştirir. Yoksa illegal bir partide başka hiç bir hedef güdülemes. Zaman zaman her eleştiren; konu ne olursa olsun hemen anti partisi seftlarına soktular. Bu böyle yürümez. Kendimden somut örnekle vereyim. HTSB kongre-
sinde, "Hollanda da cuntanın gönderdiği kitapları okutmayalım, bu sorunu azelem dedim" kendi görüşle gördüm hemen karşı sefta dedil. Oysa bu son kongrede daha çok eleştirildim. Ama hala parti seftlarındanım. O zamanlar bu uygulamayı yapanlar neredeler. Onlar yanlış yaptılarsa bunun bir cezası olmalı. Yok ben yanlış yaptıysam benim bir cezam olmalı. 12 Eylül'den gelen zamana kadar, Partiyle aramda pek iyi şeyler olmadı. Gördüklerim, yaşadıklarım, birinci ağızdan duyduklarım hiçbir şeyler değildir. Bunları afelemiyeceğim. 12 Eylül'den bugüne benim hatalarım varsa. Ben afeğlmeliyim. "Komünist partiler: gönüllüler birliği denir" Doğrudur. Ama laaıkarlar birliği olanı Buna hiçbir komünist müsaade etmez. Edeme-
yiz.

Son bir gerçeği ve inanıyorum ki, hata yapan, yanlış yapan yönetici konunda birşey daha altındaki için, ona birşey yapılmıyor. Bu atakma yoldur. Devamlı sıra referlerinin, yönetici kadroları ataklasınlar duruma getiril-
mek isteniyor. Bu çok tehlikeli birşeydir. Disip-
lin şarttır. Ama eleştirilere kulak ver-
mek gereklidir.

Bu konuda sabit fikirlim. Ve değişti - 8
teceğini sanmıyorum.

Bu kadar acı çekmiş bir halkın çocuklarıdır.
Daha kanı yul acı çekemez bilemem. Daha bu
uğurda ne kadar kan dökeriz bilemem. Ama
zaten sonra ilkemin leisi bir zamanda
Polonya, Macaristan, Cechoslovakya'nın o
acılı günlerini yaşıyor istemiyorum. O
günler tam mutlaka birçok etken vardır
ama, en büyük etken bence, her yapılan
şeyin alkışlanmasıdır. İnandığı şeyleri
alkışlıyınca karşı cephe alınmalıdır. İnsan
ları korkutucu elastikliğe elastikliyiz.

Düşünüyorum. Partimizin toparlanması
ve ataya geeme zamanıdır. Bu durumda
Avrupada bile yapılan yanlışları elastiklemi-
yen (Aslında ilki- da kişi yürüyüşe çok rahat
ve hatta dumanı keçirir gibi elastikliği.)
bir partili, ^{veya onlar bir atılımı levetir} mesela diyorum ^{değirmenden sonra}
bir fabrikaya girdi oldu. Müdürü de partili. Hiç
ta tele bir kelime söylemiş. Ama adamın
yolsuzluğu, uğursuzluğu tescillenmiş meydana
çıkarırsa O zaman oda belki o elastikler
kervanına katılabilir.

12 Eylül'den bu güne birçok olumsuz
lülalar gördüm dedim. Birçok hataları da
parti 8. Kongre'de de, bugün de kabul
ediyor. Ama (89) Saffanın birinci
programında diyor ki, 'Parti yönetiminin
bugünkü erici çöğünluğu; 12 Eylül öncesi de
yönetici olarak vardı'. O zaman yönetin-
tim hatalarının derinde bugüne yitirilmiş ve
var. Oysa yapılan yanlışlar hatalar
değildir. Bunun hesabı verilmeliydi. Ama
herşeye rağmen seçilmişse diğerele birşey
yol. Herşeyi yeniden değerlendirmede.

Yoldaş Selamımlarınla
Salim 12/10

İLAVE:

Not: Ulusal Konferans Tezlerinin Bütünü Üzerine görüş belirtmistim. Tezlerin acilma kitapçıkları sonra dan elime geçtiği için, bu notları yazmak zorunda kaldım.

"Ulusal Demokrasi ve Ordu" "Barış, ulusal güvenlik ve Ulusal Egemenlik Alternatifi"

Sayfa 9.a ilave edilmeli:

- 1- Orduda subay ve erler yoğun istence yapmaktadırlar
- 2- Ordu birliklerinde polisin istence yapması için olanak sağlandı. Subayların denetiminde istence yapıldı.

Sayfa-12.ye ilavesi veya görüşlerim:

İstencecilerden hesap sormak için demokratik bir ortam beklenmemelidir. Bugün Türkiye'de istenceci polisler elini kolunu sallayarak görevleteler. Biz sadece onların isimlerini yayınlamaktayız. Bugün cuntanın baş sorumlularında birisi, öljörce işviarede büyük bel gille yapmaktadır. Bu bana normal gelmiyor.

Sayfa:16-ya.

- 1- Askerlik süresi bir yıl indirilmeli.
- 2- Bedelli askerlik kaldırılmalı (Dış ölkelerde bulınların lehine.)
- 3- Asker sayısı indirilmeli.

Diğer ilavelerim:

1- Tek ülke tek parti sorunu hayata geçerse: Bunun hayrliğini yapmak için, Hollanda'da (özel durumundan ötürü) ulusal konferansın sonra parti konferansı toplanmalı. Durumumuz nedir- Ne yapmalıyız, nasıl yapmalıyız tartışılmalı. Hazırlıklara başlanmalı.

2- Önemli konular tabanda tartışıldıktan sonra politbüro karar olmalıdır.

3- Hollanda'da (Barışın yerlerde de olabilir.) 3. ayda bir partili goldaşlarla toplandı yapılmalı, yapılanlar gözden geçirilmeli, eleştiri, öz eleştiri yapılmalı, hedefler saptanmalıdır.

4- Ulusal Konferansın "Legal parti kurulması" tartışması gündeme gelmeli.

DİNSEL POLİTİK AKIMLARA YÖNELİK PARTİ POLİTİKASI ÜZERİNE AÇIKLAMA

Barış ve Ulusal Demokrasi Alternatif Programı'nda partimizin dinsel politik akımlara ve dindarlara yönelik politik tutumu açıklanmaktadır. Bu konuda yayın organlarımızda da çeşitli değerlendirme yazıları çıkmıştır. Son günlerde gündelik basın "irtica" tartışması ile birlikte partimizin bu kesimlere yönelik politik tutumuna da geniş yer vermeye ve hatta olayı manşetle değerlendirmeye başlamıştır. Evren'in Adana konuşmasıyla birlikte "irtica" sorunu ve partimizin dinsel politik akımlara yönelik ittifak politikası toplumun gündeminde en üst sıralara yerleştirilmiştir. Konu farklı politik kesimlerde farklı politik yönleriyle ele alınmakta, farklı sonuçlara ulaşılmaktadır. Evren'in başlattığı tartışma konuyu bir kere daha kendi içeriğinden saptırarak toplumu şaşırtma amacı gütmektedir. Partimizin dinsel politik akımlara yönelik tutumunun nedenleri ve amaçları konusunda hem kendi içimizde ve hem de çevrede tam bir kavrayış birliği sağlanması bir kere de bu nedenle önem kazanmaktadır.

M.K. 6. Plenum'u dinsel politik akımlara yönelik parti tezlerimizin Kongreye kadar olan süre içinde tartışmada kalmasında yarar görmüştür. Bundan amaç ise, hem tezlerimizin içeriğini daha da olgunlaştırmak ve hem de git gide önem kazanan bu konuda varolan ya da olabilecek zaafı aşabilmektir.

Konu üzerinde sadece tartışan değil ama aynı zamanda bu kesimlerle belli ortak eylemler kotaran örgütlerimiz açısından konu ayrıca önem kazanmaktadır. Aynı zamanda ülkemizdeki temel demokratik istemlerden biri de ceza yasasından 141, 142 ve 163. maddelerin çıkarılmasıdır. Bu istem giderek farklı kesimlerin ortak istemi haline gelmiştir. Şimdilerde ise konu, iki ayrı boyutta tartışılmaktadır. Öteden beri savunulan görüş, nasıl 141 ve 142 fikir özgürlüğünü ortadan kaldırıyorsa, 163. maddede inanç özgürlüğünü sınırlamakta, bu konuda baskılar getirmektir. **Kimi çevrelerde ise 163. maddenin kaldırılmasıyla şeriat devleti kurma çalışmalarının legal hale geleceği bu/ en büyük tehlikeyi oluşturduğu tartışılmaktadır.**

Bilindiği gibi 141 ve 142 rejimin başlıca silahlarından biri olarak kullanıldı. O kadar ki, bu ünlü ceza yasaları **Anayasa** kurallı haline getirildi. Aynı şekilde 163. madde de kimi dinsel çevrelere karşı başlıca tehdit unsuru olarak değerlendiriliyor. Evren'in konuşmasıyla başlatılan "irtica" tartışması ise, **özellikle üniversitelerde genç kızların örtünme eylemlerine karşı yasaklama kararına kadar** tırmandırıldı.

12 Eylül rejimi ile birlikte tüm resmi dairelere, üniversite ve yüksek okullara giyim yasakları getirilmiştir. Kadınların pantolon

giymesi, erkeklerin sakal ve belli ölçüler dışında bıyık bırakması, hat-
ta spor giyim yasaklanmıştır. Örneğin sakal tartışması nede-
niyle bir çok öğretim üyesi işini kaybetmiştir. Dolayısıyla 12 eylül
rejimi ile birlikte kişilerin kılık kıyafeti de askeri üniforma gibi
belli bir kalıba sokulmaya çalışılmış ama asıl böylece bilinçleri bel-
li bir militarist kalıba dökülmek istenmiştir.

İşte türban yasasının altındaki de bu militarist, yasağcı,
yaptırımcı yönetim anlayışıdır.

Kuşkusuz üniversite ve yüksek okullardaki türban giyimi aynı
zamanda politik bir gösteridir. İslam dininin gereği olarak ve onun
önerdiği politik tercihlere yönelik propagandayı da içermektedir. An-
cak açılan tartışmada "türban" olayı ile onu yaratan nedenler ve sorum-
luları konusunda da bilerek, isteyerek kafa karışıklıkları yaratılmak
ve asıl politik hedefi şaşırtmak amacı güdülmektedir. "İrtica" tartışması-
nı açan Evren, bunun nedenleri üzerinde durmuyor. Türbana savaş açıyor.
Ama bu gençler nasıl türbanlı hale geldi, toplumda dinsel akımlar neden
bu kadar güçlendi, bu konuların üzerine gitmiyor. Bir benzetmeyle kendi
diktiği ağaçların meyvalarını taşıyor.

12 Eylül darbesi ile birlikte Cunta'nın kendini topluma benim-
setebilmek için, bugün de işbirliği içinde olduğu kimi dinsel kesimler
le politik uzlaşmalara girdiğini biliyoruz. Özellikle Anayasa oylaması
sırasında bu kesimlerle pazarlıklar yaptığı, bir çok ciddi çevre tarafın-
dan açık açık ifade edildi. Ama asıl, din eğitiminin zorunlu hale geti-
rilmesi ve bunun Anayasa kuralı olarak benimsenmesi, cumhuriyetin ku-
ruluş ilkelere ters bir önlem olarak Cunta tarafından gerçekleştiril-
di. İmam Hatip okullarının sayısı bu dönemde hızla artırılarak lise
sayısına denk hale getirildi. Üstelik 15-20 kişilik sınıflarda son de-
rece sıkı tutulmuş bir eğitim uygulamasıyla, üniversite ve yüksek okul-
ların kapılarının bu kesimlere daha çok açılması bu dönemde gerçekle-
ştirildi.

Olayın bir başka boyutu ise, emperyalizmin özellikle İslam
ülkelerinde dini, bağımsızlıkçı ve demokratik güçlere karşı bir silah
olarak kullanma politikasıdır. Nitekim bu politikanın sonucu olarak
Cunta yönetimi, dinin devlet kontroluna alınıp geliştirildiği Pakistan,
Suudi Arabistan, ~~Almanya~~ gibi ülkelerle sıkı ilişkilere sokulmuştur. Bi-
lindiği gibi bu ülkelerde şariat hükümleri uygulanmaktadır. Ve bu ülkeler
ABD'nin bölgemizdeki en güvenilir müttefikleri durumundadırlar.

Cunta döneminde ve günümüzde iç ve dış desteklerle dinsel akım-
ların gelişmesi için her tür önlem alınmıştır. Resmi dairelerde mescit-
ler açılması, dini ibadetin teşvik edilip, aksine davrananların ağır
bir baskı altına alınması, her tür dinsel örgütlenmenin önünü aç

120 lise
400 imam
hatip
okulu
var.

miştir. Kentlerde kasaba ve köylerde, yurtlar, yatılı okullar, kurslar açılması görülmedik boyutlara ulaşmıştır. Tüm bunların sonucunda dinsel örgütlenme (tarikât örgütlenmesi) yarı legal hale gelmiş ve cumhuriyet döneminde hiç bir dönemde olmadığı kadar güç toplamışlardır.

Tüm bu gelişmelerin sonucunda gerek gençlik içinde ve gerekse toplumun diğer kesimlerinde inanışını giyim kuşamı ile de dışlaştıran ve böylece bunu aynı zamanda bir propaganda nedeni olarak da kullanan kesimler belli bir oran oluşturmuşlardır.

Şimdi sormak gerekiyor : Evren Adana'da bilerek isteyerek hazırladığı bu gelişmeler karşısında, neden tartışma açıyor, devlet güçlerine karşı bu kesimlerin giyim kuşama ilgili eylemlerini hedef gösteriyordu ? Aslında olayın yanıtı bu konuşma içinde vardı. Elbette amaçlanan , "irtica tehlikesi" adı altında lâik kesimlerin tepkisi istediği yöne çekebilmek çabası idi. Aynı zamanda da geniş yığınlara göz dağı vererek onları tehdit ederek, kendi buyruğu içinde kalmaya zorlamak. Çünkü, bu konuşmada da belirttiği üzere, "aşırı solla, aşırı sağın işbirliği" dediği, partimizin bu kesimler içinde rejime karşı çıkanlarla geliştirmeye çalıştığı ittifak politikası idi. O ana kadar susup, Partimizin BUDAP'nın hemen ardından bu tür bir çıkış yapmaya gerek görmesi üzerinde durmak gerekiyor. Nitekim daha sonraları gazete manşetlerine tırmanan tartışmalarda olay bu iki boyutuyla birlikte işlenmeye başlandı. Açıkça görüldüğü gibi, rejimi ürküten dinsel politik akımlar içinden bir kesimin çilericilerle ve özel olarak da partimizle rejime karşı eylem birlikleri geliştirme çabalarıdır.

Anlaşılan rejim zayıf karnından yakalanmıştır. Din kendini des-teği ile payandalanmaya çalışılırken, kendi içinde ayrılmış ve bir bölümü kendine karşı tavır almaya başlamış olan dinsel akımlar karşısında toplumsal zemini çökmeye başlamıştır. Çünkü kimi dinsel akımların rejim karşıtları içinde yer alması bir yandan, dinsel akımların gelişmesinden ürküntüye düşen laik çevreler öbür yandan, iki yönlü olarak rejimin toplumsal zeminini sarısmaya, onu sıkıştırmaya başlamışlardır.

Biz iyi biliyoruz ki, baskı dönemlerinde, toplumların ileri gidiş, sosyal adalet istemlerinin terörize edildiği dönemlerde, geniş yığınlar rejime karşı dinsel motiflerle başkaldırıyorlar. Ülkemizde yaşanan faşist terör de benzeri bir gelişmeye neden olmuştur. Demokrasi güçleri baskı alıtına alınırken, geniş yığınların hak talepleri de susturulmuştur. Çökertilen ve yozlaştırılan toplumsal yaşam, yığınları bir kez daha dini keşfetmeye zorlamıştır. Ne var ki bu kez de dinsel akımlar yığınların hoşnutsuzlarını kendi ideolojileri etrafında politize etmeye başlamışlardır. Yani bu kesimlerde yığınlar demokratik seçeneklerin tıkanmış olması nedeniyle dinsel akımlar içinde hareketlenmeye

başlamışlardır. Anlaşılabilirliği gibi demokratik seçeneklerin serbestçe yığınların önüne konabildiği koşullarda, dolaylı istemler yerini doğrudan istemlere, dolaylı örgütlenmeler doğrudan örgütlenmelere dönüşebileceklerdir.

Öte yandan gene biliniyor ki, İslam dini salt insanların inançları doğrultusunda Tanrı ile olan ilişkilerini değil, aynı zamanda insanların birbiriyle, aile içi ilişkileri, özel yaşamın tüm yönlerini ve devlet örgütlenmesini içeren bütün bir sistem önermektedir. Kısaca şeriat tüm bir yaşam biçimi ve devlet düzeni olarak bütünlük içinde sunulmaktadır. Kuşkusuz bu nedenle de demokratik bir içerik taşımamaktadır. Dahası ulus kavramını reddetmekte yerine, ümmet yani tüm İslam olanları içine alan bir tanım getirmektedir. Aynı nedenle de ulus ve ulusallık kavramları ve bunun gerekleri ile İslam dini ve onun şeriat düzeni temelden çelişmektedir. Buna bir de günümüz koşullarında yaşanan Pakistan, İran ve hatta Afganistan örneklerini eklersek (son örnekte sorunun bir ulusal bağımsızlık değil asıl ulus olma konumundaki eksiklikleri düşünmek gerekiyor) dinsel politik akımlar konusunda yürütülen tartışmalar da tehlikeleri dikkate almak gerekiyor. Ülkemizdeki insanların eziçi çoğunluğunun müslüman olması bu tehlikeye işaret edenlerin başlıca gerekçelerinden biri oluyor. İlave etmek gerekirse, uluslaşma süreci içinde halkımızın esas olarak genç bir ulus olduğu, İttihat Ve Terakki döneminde başlayan ama asıl cumhuriyetle birlikte uluslaşmanın temel adımlarının atıldığını bilince çıkarmak gerekiyor. Halifelik döneminden ve şeriat düzeninden gelen halkımızın tarihsel süreci içinde uluslaşma demokratikleşme süreçleri ile iç içe geçmiştir. Bugün demokrasi mücadelesinde bir kere daha şeriat istemlerinin boyatması, demokrasi mücadelesini: uluslaşma sürecini pekiştirmek gibi bir görevle de yükümlü kılıyor. Ama nasıl ?

Burada laisizm, ulusal egemenlik gibi temel normların ülkemizdeki uygulamasını değerlendirmek gerekiyor. Bilindiği gibi laisizm devlet yönetiminin dinden ayrılması ve ona karşı tarafsızlaştırılması ve

Tanrı adına bir kısım kişi ya da güçlerce kullanılan egemenlik hakkının tümüyle ulusa devredilmesidir. Böylece devletin dinler karşısında tarafsız hale gelmesi, inananlar ya da inamayanlar, şu ya da bu dinden olanlarla ateistler karşısında devletin tarafsız kılınmasıdır.

Laisizmin teorik içeriği ile pratik uygulamaları arasında farklılıklar görülmektedir. Örneğin Batı toplumlarında, uzun yıllar süren din ve mezhep kavgaları sonunda, özellikle de burjuvazinin başlıca egemen güç olması ile, belli bir konsensus (or tak anlayış) sağlanmıştır. Dinsel örgütlenme yasaklanmamış ama buna karşın, yaptırımları ya da

ya da amaçları bu **konsensus** içinde kalmıştır. Aynı nedenle örneğin Aris-tiyan demokrat partilerle sosyal demokrat partilerin sosyal ve kültürel programları arasındaki farklılıklar silikleşmiştir. Bizdeki uygulama ise temelden farklıdır. Cumhuriyetin kurucuları en büyük düşman olarak halifeliği ve şeriat sistemini ya da daha geniş bir ele alışla dinsel örgütlenmeyi tanımlamışlardır. Çünkü Cumhuriyet aynı zamanda bu güçlere karşı verilen kanlı savaşlarla kurulmuştur. Bu nedenle ulusal egemenlik ve laisizm cumhuriyetin temel taşları haline gelmiştir. Devlet sadece dinden ve dinsel yaptırımlardan kurtarılmamış ama aynı zamanda devlet dinsel yaşamı yönetim ve gözetim altına almıştır. Bu amaçla Diyanet İş-leri Başkanlığı kurulmuş en büyük din otoritesi olarak tanımlanan bu kurum doğrudan hükümete bağlanmıştır. Din adamları devlet memuru yapılmıştır. Kısaca bugün Türkiye'de din örgütlenmesi camiden, din adamlarına kadar aynı zamanda bir resmi örgütlenmedir. (elbette tarikat örgütlenmesi bunun dışındadır)

Öte yandan Anadolu da kökleri yüzlerce yıl gerilere dayanan bir mezhep farklılaşması vardır. Alevi ve Şii olan farklı mezhepler azınlıkta kalmışlar ve sünni olan çoğunluk tarafından zaman zaman kanlı terör altına alınmışlardır. Örneğin 12 Eylül öncesi gelişen terör bu kesimleri de içine almış, **Karabük**, Malatya, Sivas, Çorum gibi illerde bu kesimlere yönelik kanlı saldırılar yapılmıştır. Ancak Cumhuriyet yönetimi bu kesimlere yönelik olarak dini baskıyı esas olarak ortadan kaldırmıştır. Bu nedenle bu azınlık mezhep grupları cumhuriyete, laisizm ve ulusal egemenlik uygulamalarına taraftar olmuşlar, tercihlerini hep bu yönde kullanmışlardır. Ayrıca örneğin İran'da ki bu mezhep mensupları ile ülkemizdekilerin çok farklı oldukları da bilinmektedir.

Oysa irtica tartışmalarında canlı ve yakın bir örnek olarak değerlendirilen İran'da ki dinsel politika uygulamaları ile bu mezhep mensupları tutucu ve eski kalıplara bağlı olduklarını göstermişlerdir. Bu ülkedeki din örgütlenmesinin, din adamları örgütlenmesinin ayrı bir kast oluşturduğu biliniyor. Bunlar özel bir sınıf konumundadırlar. Dinin bu ülkedeki gücünün nedeni de budur. Tıpkı orta çağ dönemi batı kiliseleri gibi.

Ülkemizdeki 65 yıllık laik devlet uygulaması, ulusal egemenliğin giderek çok partili rejim içinde kullanılıyor olması, bugün dine inananlar ve hatta dinsel politik akımlar içinde bile şeriat uygulamasına yönelik olarak ortak paydalar bulabilmelerini güçleştirmektedir. Aldığı uluslaşmanın bugün vardığı aşamada, artık Türkiye toplumunu ümmet olarak geriye döndürmek zamanın çok gerisinde kalmış bir özlem olmaktan öteye geçemeyecektir.

Ne var ki bir olayın gerçekleşmesi başka, kullanılması başka

Çıkarılacak

bir olgudur. Bugün din, rejimin elinde yığınları yönlendirmek ve depolitize etmek için bir araç olarak kullanılmaktadır. Evren'in başlattığı şeriat tartışması da yukarıda işaret edildiği gibi, bu gelişmeden rahatsız olan kesimleri tekrar kendi yörüngesinde tutabilme çabasından başka bir şey değildir. Türban'ın giyilip giyilmemesi ile sorun çözülemeyeceğine göre, bu tartışmanın da sağlıklı bir sonuca çıkabilmesi olanaklı değildir. Devletin yapacağı dinsel inanç üzerine türban yasaklarıyla ya da 163. madde baskısıyla gitmek değil, dinsel örgütlenmelerden siyasi çıkarıma davranışlardan uzak durmak, başta eğitim sistemi olmak üzere tüm devlet örgütlenmesini dinsel araçlardan ve amaçlardan temizlemek ve gene şimdi olduğu gibi dini ya da kimi dinsel görüşleri depolitizasyon unsuru olarak değerlendirmeye çabalarına son vermektir. Evren başlattığı tartışma ve Özal'la adeta iki ayrı köşede sözde farklı konulardan sürdürdükleri politik tutumlarıyla tıpkı 12 eylül öncesi terör olayları gibi, yığınları baskı altına ^{alınan} /politik hedeflerini şaşırtmak için ^{dini} bir araç olarak kullanıyorlar.

Öte yandan Kanlı Pazar, Kahraman Maraş olayları elbette unutulmamalıdır, dinsel gericilik her zaman ilerici güçlere karşı egemen çevrelerin ve emperyalizmin bir kozu olarak kullanılabilmektedir. Bu nedenle özellikle bugün emperyalizmin ve rejimin dümen suyundaki dinsel politik örgütlenmelerin, demokrasi güçlerine karşı kullanılabileceğinden de kimsenin kuşkusu olmamalıdır. O nedenle neyin, ve nasıl tehlikeler oluşturduğunu doğru saptamak önem taşıyor.

Bu açıdan bakıldığında tüm demokratik güçlerin en başta da sol güçlerin eylem birliğinin yakıcı önemi ortaya çıkıyor. Çünkü eğer dinsel politik akımlarla eylem birliğinin olası tehlikelerine işaret ediliyorsa, yapılacak olan bu kesimlerden uzaklaşmak olamaz. Tam tersine daha da yakınlaşma, eylem birliğini, ittifakları geliştirme çabaları daha da önem kazanıyor. Çünkü ancak böylece en geniş yığınların enerjileri ortak düşmana karşı aynı saflarda birleşebilir. Aynı şekilde ortak çalışmalar sonucu oluşabilecek güven ortamı içinde bu kesimlerdeki yığınları daha ileri demokratik hedeflere yöneltmek olanaklı olabilir. Bunun yolu ise, özellikle sol güçlerin hep birlikte aynı amaçla çalışabilmelerinden geçiyor. Eğer bu yapılamazsa karşılaşılabilecek olası tehlikenin nedeni bu kesimlerle ittifak yapmış olmak değil, sol güçlerin kendi üzerlerine düşen görevi yapmamış olmalarında aranabilir.

Purada tekrar İran örnek gösterilerek yapılan tartışmalara değinmek gerekirse, Bu örnekten alınacak önemli derslerden biri de ilerici sol güçlerin ittifak politikasındaki hatalı tutumlarını yinelemekten kaçınmaktır. İran da sol güçler Cumhurbaşkanlığını kazanabilecek ka-

3/ kadar güçlüydüler. Ama aralarındaki eylem birliği yerini zıtlıklara terkettiğinde, her iki taraf birden ezildi. Bu da yukarıda söylediklerimizi doğrulamaktadır.

Sonuç olarak bizler dinsel akımlar içinde, rejimden hoşnutsuzluğunu dinsel biçimlerle ifade eden yığınlar içinde, onların enerjisini ve gücünü rejim karşıtı güçler içine katmak için enerji sarfetmek bu amaçla bir politika izlemek gereğindedir. İşaret ediyoruz. Bu yönde çaba gösteriyoruz. Kuşkusuz politik ittifaklar ve eylem birlikleri farklı güçlerce yapılabileceğine göre, kimi tehdit ya da tehlikeleri içinde barındırması da doğaldır. Tartıştığımız konu açısından ise öne sürülebilecek böylesi tehlikelere karşı, yapılabilecek olan bu kesimlerden uzaklaşmak olamaz. Tam tersine yaklaşmak ve bu kesimleri demokratik hedeflerle tanıştırmak görevini hiç ihmal etmemek gerekiyor. Çünkü bu kesimler bizlerin ittifak politikası nedeniyle varolmuyorlar. Var oldukları için böyle bir politika gerekli oluyor. Ayrıca öne sürülen tehdit ya da tehlike için de aynı nedenle ittifak ve yakınlaşma politikası kendini dayatan nesnel bir zorunluluk olarak ortaya çıkıyor.

Ayrıca ülkemizdeki 65 yıllık cumhuriyet uygulamasından ve onun ortaya çıkardığı sonuçlardan da güvenilir öğeleri iyi tanımlamak gerekiyor. Bizler demokratik bir ortamda ülkemizin daha geriye değil, daha ileriye gideceğine, demokrasi güçlerinin bu yetkinlikte olduklarına inanıyoruz. Demokrasi güçleri bunu içinde bulunduğumuz dönemde yeteri kadar gösterdiler.

4/ Bu nedenle dinsel politik akımların içinde şeriat istemlerinin rejimi yıkma ve demokrasiyi kurma amacımızın önüne çıkarılmış bir hedef şaşırtma, rejimin buna karşı açtığı tartışmanın yığınları şaşırtma amacı güttüğünü, bu çabaların etkinlik kazanmaması için çabalarımızı yoğunlaştırma gereğinin bugün daha da önem kazandığına işaret ediyoruz.

Biz yığınları kendi istediğimiz gibi değil, olduğu gibi tanımlamak ve ona göre mücadele yürütmek zorundayız. Her tür olasılığı da bu somut durumda değerlendirmek gereğini inanıyoruz. Dinsel politik akımlarla ittifak konusu da, hem rejimin yıkılması ve hem de bu kesimdeki yığınların yalnız bırakılmaması için gerekli, zorunlu bir politika olduğunu savunuyoruz.

H.Parti Örgütü
İ.Ça. Komitesi

①

Ulusal Konferans ön hazırlık çalışmalarına bağlı olarak "parti üyelerinin yazılı görüş bildirmesi" kararına ~~gerek~~ gereği kısa olarak kendi değerlendirmemi yapmaya çalışacağım.

Böylesi bir çalışma için yirmi günlük gibi kısa bir zaman dilimi içinde öncümüze kayılan çok sayıda belgeyi okumak zorundaydık. Herşeyden önce; eğer ayrıntılı ve ciddi temelde bir kiesel ön çalışma yapmak isteyen ve profesyonel parti çalışması yapmayan yani gününün büyük ^{kısmını} hatta tamamını günlük yaşamın getirdiği zorunlu görevlere (okul, iş, sosyal çalışmalar ...) ayırmak zorunda kalan birisi için bu durum büyük zorluklar yarattı. Ki hızlı ve yoğun okuma alışkanlığı olmayan üyelerin bu konudaki zorluğu sanırım iki kat ağır olmuştur. Üstelik tezlerdeki uzun tahliller, gereksiz tekrarlar okunmayı gerektiren zorlaştırıyor. Örneğin çok yerde aynı ifade değişik, esenlenli kelimelerden dusturulan cümlelerle tekrar tekrar ifade ediliyor. Neden daha ~~çok~~ kısa ve anlaşılır ama daha özler yazma yolu derlenmedi anlayamadım doğrusu. Bindebire ataleğe yayın korgasasına vermenin gereği yokta bece ve bunlarla da çok iyi bir yayın çalışması yapıldığı konitlanmıyor absine eneye duyduğunuza sayguya (nasırlayaların ve dayacade olanların) zarar geliyor. Ayrıca söylenmek gerekirse çoğun yerde insan atlayarak okumak gereksinimi duyuyor.

Şimdi bir nokta da Ulusal Konferansın nedeni üzerine; Partimiz 5. Kongresinin üzerinden çok uzun bir zaman geçmedi daha. Bir çok yerde (tezlerle ilgili yayınlarda) tekrarla belirtildiğine göre ülkedeki politik gelişmelerde göre baton belirleyici değişimler en önemlisi de rejimin niteliğinde bir değişime olmadı. Bu anlamdaki kitaplık yayında öne sürülen tezler yine orda yazıldığına göre yeni argümentler ve değişiklikler getirmiyor. İfade edildiğine göre geliştiriliyor, ayrıntılandırılıyor ve tartışmaya sunuluyor. Öte yandan ise yeni dga ve gelişmelerin pratik ve teorik deneglerin dikkate alınarak tezlerin hazırlanmış öne sürülüyor.

Asıl ayrıntılaşması gereken bu noktalar ise yeterince ayrıntılandırılmamış ve sadece 5. Kongrede kabul edilen Ulusal Demokrasi Programına ek olarak hangi yeni dğer ve gelişmelerin pratik ve teorik düzeylerin yasadığı kalem bakımından açık değil. Bu anlamda partimiz böyle si bir kongresi neden topluyor bunu iyi gerekçelendirmek gerek. K.P.ri tarihlerinde kongreslerin anlamı, işlevi nedir biz bu anlamda ne düşünüyoruz?

Eğer böyle si geniş çaplı bir tartışma ortamı yaratılıyor ise tartışmalardan kimi soru ve yeni sorular da çıkabileceği düşünülür mü? Eğer böyle dursa Kongres sorularının ve 5. Kongrede kabul edilen son programın durumu ne olacak?

Yok eğer böyle değilse (ki böyle de kabul edilmiş olan program temel olarak alınacak duralı) dğün parti içi eğitim çalışmalarından soru nedir? K.P.leri kongreslerinin parti içi eğitim çalışmalarıyla özdeş tutulmaması daha ciddi bir önem ve değeri duralı herhalde?

U. Kongres habbında ibneci önemli nokta: U. Kongres hangi koşullarda toplanıyor? bu soruyu uluslararası ve ulusal politik durum değerlendirmesi açısından değil parti içi durum ve parti-yasamı ile soruyorum. Benim asıl üzerinde durmak istediğim nokta burası. Eğer bu konuda parti içinde sorunlar ve huzursuzluk varsa herler habbında & politik, teorik değerlendirmeler ve gntleb pratik çalışmalar habbında koşulları göre değerlendirilen dayanışmalı bir tartışma beklemek duralıdır. Böyle si bir huzursuzluğun ve hoşnutsuzluğun olduğu ise özellikle son son iki yılda artık iyice açığa çıkmıştır. Bugün en çok konuşulan tartışılan konular teorik tartışmalar, politik değil ama parti-içi duruma aittir. Ancak bu süreç olması gerek seçilmiş birimlerle (parti içi demokrasi ve güven ortamında) bir arada, yavaş yavaş düzeyde veya yaygın olarak yürütülmelidir.

Bence bugün ian önemli olan teorik ve politik konularda ataya atılan kimi fikir ayrılıkları (ki bunların parti yönetimi düzeyinde de olduğu söyleniyor sorunun kaynağına inince aittir) değil ama parti içindeki sarsılan esbî giken ortamın yerinden kazanmak görevidir. Partiye fikir ayrılıkları değil ama parti içinde yaşanan sorunlar zarar verir, veriyorda. Bu güvensizlik ortamı ve kimi sorunlar partinin günlük çalışma programında, kadro politikasında ~~aslında~~ hesaplı, dürüst olmayan uygulamalar bakımında yansımabladır. Bu konuda herkes bakımında ve genelde gördüğü sorunları toplantılarda ele almak zorundadır. Görev önce yönetim düzeyinde yerine getirilmeli tabiki. Bu görev ise bugüne değin sürekli atlandı yada üstü kapalı cümlelerle geçiştirildi. Eksikliklerimiz oldu, hatalar yaptık deniliyor, denildi ama nedir bunlar açıklanmıyor. Sonra önemli derslerle dolu bir deney birikimi sağlandı deniliyor. Ders alınmazsa gelecekte veya ders aldığımız olgular neydi? Bunlar açıklanmadıkça deney birikimi aktarılamaz. ve hatta ~~başları~~ dedikodusu düzeyinde konuşulmaktan kurtarılamaz. Hele de Anpa-da yaşanan bu ortamda pratikte hiçbir sorun üstü örtülü kalmıyor, insanlar arasında konuşuluyor. Buna rağmen parti yönetimi ~~her~~ gizlilik ilkelerinin ardına sığınarak (ve ya ilgariteyi pratikte yanlış uygulamadan olacak) somutla sessiz kalıyor veya üstünü örtüyor. ~~Her~~ Terlerin bir çok yerinde Hkathunun konuşulmasında telerarla gülerdik, bu süreci tanımladık şimdi hiçbir zaman olmadığı ölaide güleriyiz deniliyor. Nedir bu gücümüzün biriktirilmesi açıklanmıyor. Güçlenmenin kanıtı partinin nicelik büyümesinde yansın ama politika kararın yığınlaça benimserip hayata geçirilmesinde yatar. Bugün partimiz ülkede geniş yığınların desteğini alan ve politikası yığınlaça benimserip hayata geçirilen bir durumda mı? üstelik ülke de bir demokrasinin güdünün yeddiği acı da beden ve demokrasinin gelişiminde sora

Nedir o zaman gülerdikimizin bankı nerdeyse aklıca
biz yaptık demeye getirilen izmir mitingini yolsa
"Ne yapsak hoşnut oluyorsunuzlar, genli parti düşmanları,
ve polisin partimizi - - - - -" diye başlayan ve süren
bu satırlar mı? Kim bu hoşnutsuz mezmurlar? Parti-
ki yasama dair eleştirileri olan veya bu konuda
hoşnut oluyorsunuzlar mı? Hoşnutsuz mezmurlar ve genli
parti düşmanları ve polis nasıl dunda aynı cümlede
bir virgülcükle bu derli basit yer yere getirilebilir?
Hoşnutsuzlar var aramızda doğru ama bunlar ne
parti düşmanı ne de polis --

Şimdi benim tüm beklentim tartışmalarda herşeyin
akılla konuşulması, eleştiri-öz eleştiri mebarızının
işletilmesi, eksik ve hataların tek tek ele alınması.
Ben bu konuda kendi gördüğüm sorunları ama
yükümlüğüm ama duygularımı ise on yasağların biraz
kendileri tarafından anlatılmalı. Bu yüzden sınırlık
beğlenmeyi bu toplantılarda ortaya çıkarmak
ve sonuçlarını görmek istiyorum. Ve buna göre
eğer aile ve olayın üstüne gidici, çözüm aracı soru-
lar görürsen o zaman yeniden görüş bildirmeyi
düşünüyorum. 12 Eylül 80 öncesi ve özellikle soru-
na ait hata ve eksiklikler (Türkiye ve burada
hapislerde ve dışarda) yasama süreçleri açıkça
konuşulmasını istiyorum. Böylelikle parti kurum ve
kuralları aykırı olarak alarak suç işlediği söylenmiş
ama şimdi yönetimin yeniden görüşüne girmiş olanların
veya düşünen aydın beylerin görüşlerinden uzlaşılma-
ması gibi ortada dolanık tıynetler ^{ve} günün
yüzü görülecek. Bu ortamda kaygıdan büyük
görevler bekliyoruz. Partiye güveni sağlamak görevi
başta ve hepimizin başın borusu olan bir görevdir.
Şimdiden gösterilen çabaları tesekkür ederim ve
kaygıları azaltmalarını ve benzeri sonuçlarını partimiz
iain gerçekler ağı verici olmasını dilerim. (Saadet)

HOLLANDADA YAŞAYAN TÜRKİYELİ SANAT KÜLTÜR ADAMLARININ ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE

I. Neden böyle bir kurum ?

Avrupa'nın kimi diğer ülkelerine göre daha ağır gelişen sanat-kültür adamlarının örgütlülüğü, Hollanda'da ancak bugün kendini bir üst düzeye çıkarabilecek noktaya gelmiştir.

Sanatçılar, öğrenciler ve diğer aydın kesimler için özel bir çekim merkezi olmadığından, Hollanda'nın-özelde Amsterdam'ın-bir Paris'e, bir Berlin'e göre daha az hareketli olması bu açıdan anlaşılabilir. Ancak süreç içinde varılan nokta, artık belirli bir kurumlaşmayı zorunlu kılmaktadır. Gerek kendi içinden yetiştirdiği gerekse de Türkiye'den gelen çeşitli alanlar da uzman sanat-kültür adamlarının biraraya gelişi, tam da Hollanda da yaşayan 200.000'e yakın insanımızın giderek aktifleştiği, kurumsallaştığı, güçlerini birleştirdiği zamana çakışmıştır.

Şimdiye kadar yapılan çeşitli çalışmalar daha çok kişisel ya da salt bir ekibin aşırı çabasıyla çıkmıştır. Elbet bu da önemlidir. Ancak gerçek bir sanat kurumunun eksikliği her adımda karşımıza çıkmaktadır. Ortaya çıkan koordinasyonsuzluklar, kopukluklar; varolan sınırlı gücümüzü dağıttığı, etkisizleştirdiği gibi, bu alana ayrılmış parasal desteklerden de yeterince yararlanmayı engellemiştir. Hatta kimi zaman bu yardımlar göçmenler adına Hollandalılarca ya da bizim adımıza olduğunu belirten kamuoyunun bilmediği isimlerce kullanılmıştır. Böylece de filizlenmiş sanat kültür hareketimiz yapabileceği etkinin de altında kalmıştır.

Özet olarak; bu girişim, Hollanda'daki Türkiyeliler adına yapılan kültür sanat alanındaki çalışmaların tek merkezle yoğunlaştırılmasını amaçlamaktadır. Ancak bu çeşitli yerel, kişisel girişimlere set çekilmesi anlamına gelmiyor. Tersine bu girişim kimi yerel ve kişisel çabaların da önünü açmayı, onları desteklemeyi de amaçlıyor. Ayrıca bu girişim inanıyoruz ki, kadroların ve olanakların dağınıklığını da önleyecek, etki gücünü arttıracaktır.

II. Nasıl bir yapıya sahip olmalı?

a. Kurum için isim önerilerimiz:

- *Hollanda Türkiye Sanat Kurumu.....TÜSAN
- *Türk Kültür Sanat Merkezi.....TÜRK SANAT
- *Hollanda Türk Sanat Evi.....HTSE
- *Türkiye Sanat Kültür Merkezi.....SKM

- *Türkiye Kültür Sanat Merkezi.....KSM
- *Türkiye Kültür Merkezi.....TKM
- *Holl. Türkiye Sanat Evi.....SANAT EVİ
- *Vd.

b. Kurum için ana çalışma dalları önerilerimiz:

*EDEBİYAT

*MÜZİK

*GÖRSEL SANATLAR

/Resim-Heykel

*FOLKLOR

*FOTO-FİLM-VIDEO

*TİYATRO

(Ayrıntılı bilgi ekte)

c. Güreç:

- *Geniş bir kurucular topluluğunca kurulmasına özen gösterilmeli.
- *Kurucuların içinde Türk kültür sanatıyla belirli ölçüde ilgili Hollandalıların bulunmasına dikkat edilmeli.
- *Bir vakıf biçiminde kurumlaşma olmalı.
- *Vakıf yönetim kurulu iki noktaya dikkat edilerek oluşturulabilir:
 - 1.Hollanda kamuoyu için presantatif bir nitelik taşımali, temsil gücü yeterli olmalı(özellikle başkan için bu çok önemli)
 - 2.Kurumsal çalışmalar için bilgi, beceri ve zaman açısından uygun kimi kadrolarla desteklenmeli.
- *Altı ana dal ya yönetim kurulundaki kişilerce paylaşılarak yönlendirilir, ya da yönetim kurulundan bir kişinin denetiminde(bir koordinatör)bu alanlara ait altı sorumlu tarafından yürütülür.
- *Her dalın sorumlusunun altında aktif kişilerden oluşan bir komisyon oluşturulur.
- *Çalışma dalları, olgunlaşma sırasına göre öncelikle örgütlenir.
- *Yönetimde yada yönetime bağlı olarak, proje geliştirme konusunda çalışacak bir iki kadroya gereksinim vardır.

III. Nasıl bir yol izlenmeli?

- *Şu ana kadar yürüyen çalışmanın kadrosunun gerekiyorsa güçlendirilmesi,
- *Gerekli ön görüşmelerin saptanarak tamamlanması
- *Tüzük hazırlığı için bir komisyon oluşturulması,
- *Zamanlama takvimi çıkarılması /ara toplantılar
- *Kurucuların listesinin görüşülmesi,y.k'nun saptanması
- *Ulaşabildiğimiz tüm kişilerle toplantı ve bir kokteyllerle kurumun dışa tanıtılması
- *Kimi dallara ait somut birkaç etkinlik için planlama yapılarak dışa dönük ilk adımların atılması
- *Yer ve diğer olanaklar için çalışmaların hızlandırılması
- *Dergi sorunu bu aşamalarda acildir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

EDEBİYAT

- a. Edebiyat toplantıları ve workshoplar
- b. Edebiyat ağırlıklı bir kültür sanat dergisi
- c. Yayıncılık
- d. Çeviri
- e. Poesihardop' vb çalışmalar

Üçlü bir amaca yönelik çalışmalardır.

1. Hollandada yaşayan Türkiyeli göçmenlerin (özellikle ikinci kuşağın) edebiyat alanındaki açığını doldurmak, onların bu konudaki ihtiyaçlarını karşılamak.
2. Hollandada yaşayan Türkiyeli göçmenlerin içinde, edebiyatla uğraşan kuşağın ihtiyaçlarına seslenmek, onların bu alanda karşılaştıkları zorlukları aşmalarına yardım etmek.
3. Hollanda halkına ve edebiyatseverlerine Türk edebiyatının en iyi ürünlerini sunarak, tanıtarak halklar arası dostluğa, barışa katkıda bulunmak ve iki ülke edebiyatçıları arasındaki kopukluğu gidermek.

a. Edebiyat toplantıları ve workshoplar

Yukardaki üç amaç doğrultusunda ayrı ayrı ya da kombine edilmiş olarak, paket programlar biçiminde hazırlanır.

Bu çalışmalarda, Türkiyeden gelecek edebiyatçılar, Avrupa ülkelerinde bulunanlar ve Hollandada yaşayan edebiyatçılarımız koordineli olarak görev alacaklardır.

Oluşturulacak bir ekip ve bir paket program eğer olanaklıysa kurumun diğer dallarındaki sanat etkinlikleriyle de desteklenerek zenginleştirilir. Değişik şehirlerde böylelikle küçük çaplı sanat kültür haftaları düzenlemek olanaklı hale gelir. Ayrıca paneller, söyleşiler, imza günleri, konferanslar vb.

b. Bu doğrultuda iki alternatif var:

1. Yeni bir sanat kültür dergisi çıkarmak.
2. Varolan bir çalışmayı destekleyip amaca uygun konuma getirmek.

Dergi yukardaki üçlü amacı akılda tutarak çıkar.

Yeterli ürünler yer verir. Amatörlere sayfalarını açar. Hollanda'nın iyi değerlerini tanıtır. Olanaklı olduğunda Hollandaca ekler yayınlayarak, Türk edebiyatının iyi örneklerini Hollandalılara sunar. Ayrıca sanat alanından haberler, yorum, eleştirilere de yer verir.

c. Yayıncılık

Uzun erimli düşünölmeli. Olanaklar geliştirilirse çeşitli Türk yazarlarının kitapları Türkçe ve Hollandaca basılabilir. Asıl olarak Hollandaca olacaktır. Ayrıca ilk başlarda kimi Hollandalı yazar ve şairlerin kitapları Türkçe olarak yayınlanabilir-Seçmeler, antoloji olarak vb-

d. Çeviri

Değinildi.

e. Poesi hardhop (şu ve vaktüli gösteri)

Daha önce bir kaç olumlu örneğine tanık olduğumuz bu stil çalışmalar geliştirilebilir.

MÜZİK

Amaç:

(kaliteli).

1. Türkiyeli topluluğun müzik ihtiyacını karşılamak
2. Özellikle ikinci kuşak gençlerin müzikle doğrudan uğraşan kesiminin arayışlarına, kendi müziğini yakından tanıma çabasına destek olmak.
3. Hollandalı müzikseverlere Türk müziğini değişik kanallarıyla tanıtmak.

Çalışma araçları ve yöntemler:

1. Resitaller: Tek sanatçının katılacağı, küçük salonlarda yapılabilecek konserler. (Örn. Sümeyra, T. İncirci, Talip Özkan, Çalgıya T. Luventi, caz ya da klasik müzik alanından küçük gruplar vs)
2. Konserler: Tek ya da çok sanatçının katılacağı büyük çaplı organizasyonlar. (Örn. Arif Sağ, Zülfü Livaneli, Timur Selçuk, Emel Sayın, Mehmet Özbek, Zeynep Hanlarova, Mustafa Kandıralı, Melike Demirağ, Kürt sanatçıları, Hollandadaki Türkiyeli müzik grupları, Faranturi, Lizbeth List vd..)
3. Kırmızı Karanfil türü organizasyonlar. Belirli bir içerikte düzenlenen daha özel konserler, müzik haftaları..
4. Müzik workshopları : Ünlü müzisyenlerle amatörleri karşılaştırmaya ya da ünlü müzikçilerimizle Hollandalı amatörlerin ortak çalışmalarını organize ve destekleme.
5. Türk müziği üzerine paneller, sempozyumlar, konferanslar vd.
6. Türk Müzik Arşivi oluşturma. Türk müziğinin değişik kanallarının plak ve bantlar aracılığıyla arşivlenmesi önemlidir. Hem ikinci kuşağın kendi ülkesinin müziğinin geçmişine duyacağı ilgi açısından hem de Türk müziğini yakından tanımak isteyen bir Hollandalı müzikseverin yararlanmasına açık bir arşiv oluşturmak olasıdır. Bir bant ya da plak karşılığı üye olabilecek bir kulüp aracılığıyla arşivdeki malzemeler belirli sürelerle ödünç verilir. Ayrıca bir başka oda pikap, teyp, kulaklık gibi araçlarla donatılarak dinleme yeri olarak değerlendirilir. İsteyenlere burada sessizce müzik dinleyebilirler. Satın alma, bağış, ödünç, kopye vb yollarla biriktirilmiş malzemeler belirli aralıklarla üyelere listeler halinde duyurulur. Bu girişim aynı zamanda ikinci kuşak müzikseverlerin değişik bir biçimde örgütlenmesi girişimidir de. Birkaç kişiye çalışma olanağı da sağlayabilecek bir girişimdir.
7. Plak, bant yapımı: Hollanda dışında ve Hollanda'da yaşayan müzisyenlerimizin eserlerini plak ve bant yapma girişimi.

9. Koro oluşturma: Halk müziği, klasik Türk müziği ya da başka türden çok sesli korolar oluşturma.
9. Yarışmalar düzenleme: Amatör ses yarışmaları, müzik gurupları arasında yarışmalar, saz, aşık yarışmaları vb. düzenlemeler.
10. Organizatör bürosu: Kurumun bünyesinde ya da paralelinde oluşturulacak bir büro aracılığıyla ülkeden, avrupadan ve Hollandadan gurup ve şarkıcıların bağlantıları yapılarak belirli düzeyde bir para sağlanabilir. Bu, hem kurumun hem de başka çalışmaların işini çok kolaylaştırır. Hem maddi destek hem de sanatçılar ve değişik kurumlarla ilişkiler açısından önemlidir.

FOTO-FİLM

Amaç: Fotoğraf, film (ve özellikle video çağımızın en etkili sanatlarından. Türkiyeli topluluk da şu veya bu biçimde bu arlardan yararlanıyor. Ancak bunu dana verimli, yararlı hale getirmek olası. İkinci kuşağa, kendi ülkesiyle ilgili belgesel, sanatsal içerikli malzemeleri böylesi bir yolla da taşımak düşünmeli. Ayrıca lke-mizin olumlu kltrel öğelerinin Hollandalılara iletilmesi yönünden de en etkili yollardan.

Araçlar: ya da kurumların

1. Arşiv: Tek tek değişik insanların elinde bulunan belgeseller, dökümanter filmler, fotoğraflar, konulu filmler bir merkezde toparlanmaya çalışılmalıdır. Böylelikle her çeşit aktivite için başvurula-bilcek bir merkez büyük yarar sağlayacaktır.
2. Değişik kurumlarla ortak ağlıklı film gösterileri, film haftaları
3. Yarışmalar düzenleme: -Kısa film yarışmaları, slayt dizisi yarışml. fotoğraf yarışmaları, yılın fotoğrafı dl (Her yıl verilir, yıl boyunca göçmenler ve ulusal azınlıklarla ilgili alanda çekilmiş fotoğraflar dikkate alınır.)
4. Kurslar, konferanslar, sohbt toplantıları: Fotoğraf, video kurslar ve kendi alanlarında uzman kişileri zaman zaman çağırarak yapılacak bilgilendirici toplantılar.
5. Poster, takvim vb alışmalar
6. Uzun erimde stüdyo oluşturarak kısa ve uzun metrajlı filmler ek-

FOLKLOR

(Folklor kelimesini burada dar anlamıyla yani halk oyunları anlamında kullanıyoruz)

Amaç: Halk oyunlarımıza geniş anlamda sahip çıkmak. Onların kaynağından büyük ölçüde uzaklaşıp yozlaşmasını, otantikliğini yitirmesini engellemek, otantiklikle, çağdaşlığı yanyana yürütebilmek.

Araçlar: Değişik yörelerin ekiplerini oluşturma, kıyafetlerin oladığınca yöreye uygunluğunu sağlama, davul zurna sorunlarına kalıcı çözümler bulma, folklor ğretmenliği eğitme, kurslar düzenleme, folklor yarışmaları düzenleme, halk oyunları ve ağdaş baleyi birleştiren, koreografili çalışmalar yapan değişik ekipler oluşturma...

TİYATRO

Varolan tiyatro çalışmaları arasında iletişim sağlamak, Bu alanda varolan çeşitli olanakları arayıp ortaya çıkarmak, Tiyatro eğitimi yapanların sorunlarına eğilmek, bu alandaki olanakları genişletmeye çalışmak

Vd.

Resim - Heykel - Benzeri

NOTLAR:

- *Benim dışımda başlayan bir girişime sonradan benim de çağrılmam biçiminde bir gelişme oldu.Öneren de ilk toplantılara katılmış bulunan İmer Saraçoğlu'ymuş.
- *15-20 kişinin yaptığı iki toplantıdan sonra-ki ilk girişim Bali'den geliyor-beş kişilik bir komisyon oluşturuluyor.Benim de bu komiteye girmem önerildi.Daha önceden vermiş olduğum rapora da uygun bir gelişim olarak gördüğümünden katıldım.Hazırladığım ve önceden sizlere ilettiğim raporun bir çeşit özetini komisyon tartışarak kabul etti.
- *Komisyondaki isimler şunlar:
İlhami Mısırlıoğlu-Üngören Tiyatrosu ve Kırmızı Kar.M.F adına
Yaşar Üstüner-Kunstraad adına
Yusuf Bakırcı-İLKE adına
Sadık Yemni /Yazar
Hüseyin Karadeli/Ressam
- *Değişik sanat dallarından dengeli olarak tesbit edilen 25 kadar isimle,11 ocakta Bali'de bir toplantı yapılacak.Buradaki sunuşu İmer Saraçoğlu'nun yapmasını istiyoruz.
- *Bu toplantıda genel bilgi verilecek,bundan sonrasının perspektifleri tartışılacak.Olanaklı olursa değişik beş altı dalda komisyonlar oluşturulacak.
- *Kurucular Kurulu kesinleştirilecek.(Hollandalı belirli isimler de dahil olmak üzere,sanat,kültür,basın-yayın vb.alanlardan Türkiyeli göçmenlerin bütün isimlerini biraraya getirmek amaçlanıyor.)
- *Saptanacak vakıf yönetim kurulu,bu kurucuların desteğiyle,kesinleşen isimdeki vakfı oluşturacak.(Yeni kurılacak isim belli değil)
- *Değişik dallarda saptanacak belirli etkinliklerle ilk küçük adımlar yazdan önce atılacak.Asıl yoğun çalışması sonbahardan itibaren düşünüyor.
- *Yer sorunu için önce geçici,küçük koordinasyon merkezi düşünülüyor.Belediyeden böyle bir yerin alınma olanakları varmış,araştırılıyor.Ancak belirli etkinlikler gerçekleştirilmeye başlandıktan sonradır ki büyük,gereksinime yanıt verecek yer girişimlerimiz yoğunlaşacak.
- *Yönetim Kurulunda yer alması doğrultusunda önermek istediğim isimler şöyle:İmer Saraçoğlu(Koncertgebauwe Orkestrası /A'dam)

Yaşar Üstüner

Ramazan Tunç

Talat

İnanç Kutluer

Rolan Hurioğlu

Gönül Dinçer

8

- *Bu isimlerden Ramazan Tunç, Talat, Gönül Dinçer dışındakilerle konuşulmuştur. Talat ve Gönül'den ^{en az} birisinin olması çok önemlidir.
- *Yönetim kurulu eğer olanaklıysa bu isimlerin de yer alışıyla 9 ya da 11 kişiden oluşacaktır. Bizim girmesini önerdiğimiz isimler değişik dallarda yapacakları hazırlıklar, üretecekleri raporlarla zaten öne çıkacaklarından kimsenin söyleyecek şeyi kalmayacaktır.
- *Yine yönetim kurulu, eğer olanaklıysa kendi arasında sanat dallarını paylaşarak, sorumluluklarını üstlenecektir. (Ki buraya birkaç isim daha ekleneceğini varsaysak bile bu olanaklıdır) Olmazsa belirlenen bir koordinatörün sorumluluğunda çeşitli dalların sorumlularından oluşan ayrı bir alt komisyon da oluşturulabilir.
- *Umuyorumki oluşturulan kurumun ne denli önemli olduğu ve içinde nasıl bir potansiyeli taşıdığı gözden kaçırılmayacak ve gereken destek sağlanacaktır.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

HTÖB RAPORU

Yoldaşlar, bugün burada Hollanda'da bulunan anadili öğretmenlerinin HTÖB'de demokratik ve yığinsal birliğinin sağlanması, HTÖB'ün güçlendirilip saygınlığının ve etkinliğinin arttırılması için önümüzde duran ciddi görevleri tartışmak ve çözüm yolları bulabilmek amacıyla topl andık.

Yine öğretmen hareketi içinde partimizin son tezlerinin-Barış ve Ulus al Demokrasi Tezleri'nin açtığı politik olanaklardan da yararlanarak parti dostu halkayı nasıl genişletebileceğimizi de tartışacağız. Kendi işlerini yapmakta güçlük çeken HTÖB'ün kadro sorunu dahil, birikmiş tüm sorunlarını açma konularında çözüm önerileri geliştirmek ve biran önce harekete geçmek zorundayız.

Yoldaşlar,

HTÖB'den sorumlu parti birimimiz, bir yandan partinin bize verdiği sorumluluğu devrimci bir insiyatifle sonuna kadar kullanmak, diğer yandan da parti üyesi öğretmen yoldaşların deneylerinden, eleştirisi ve önerilerinden yararlanmak istemektedir. Bu nedenle ; Semt Komitesi aracılığıyla Yöre Komitesine farklı birimlerde çalışan öğretmen yoldaşların belli aralıklarla birlikte toplanmasını önermiştir. Bu toplantı, bunlardan ilkidir.

Parti birimimiz, bu toplantılardan da yararlanarak, htöbün yukarıda belirttiğimiz doğrultuda güçlendirilmesi için yapılması gereken işleri, üretilecek politikayı belirlemek istiyor. Kongreye kadar yapılacak çalışmalar ve kongre, daha sonrasına da açıklık getirecektir.

Yoldaşlar, biz bu ilk toplantıda, kongreye kadar önemli gördüğümüz çalışma alanlarını konu başlıklarıyla sunuyoruz. Şimdi hep birlikte her konuda ve yeni konularda, olabildiğince somut, gerçekçe hedef-

ler koymaya ; ne için,kimlerle beraber,kime-neye karşı, nasıl, ne zaman gibi soruları yanıtsız bırakmayacak şekilde tartışalım ve işimiz belli olsun. Sonra da işçiyi bulalım :Kimler hangi somut çalışmayı yapacak, kimler hangi somut görevi alacak konuları düşünülmelidir. Herkes kendisini işe önermelidir.

Htöb'ün Durumu:

- Htöb'ün Hollanda çapında 120 kayıtlı üyesi vardır. Bunlardan 60 kadarı düzenli ödenti vermekte, 30 dolayında üyeden ise altı aydan fazladır hiç ödenti alınamamaktadır. R.dam,A.dam ve Eindhoven dışında üye sayısı çok düşüktür. Orneğin; Utrecht'te 3,Den-Haag'da 2, Dodrecht'te 1 Htöb üyesi bulunmaktadır. Öğretmen sayısı gözönünde bulundurulduğunda Htöb'ün henüz ilk üç belediye dışında örgütlenemediğini söyleyebiliriz.
- Htöb'le üyeler ve diğer öğretmenler arasında iletişim, R.dam dışında hemen hemen yoktur. Rotterdam'daki ilişkiler ise düzenli değildir. 8. Kongrede vadedilen eğitim seminerleri,bölgesel toplantılar,konferans v.b. yapılamamış,Htöb AJANSI ve BÜLTEN çıkarma istemi gerçekleştirilememiştir.
- Htöb organları iyi çalışmamaktadır. Yönetim kurulu henüz tam katılımlı toplantılar yapamamıştır. Yürütme kurulunun bir üyesi DSB ve İslam Dernekleri Federasyonu tarafından düzenlenen toplantıya katıldığını diğerk arkadaşlara tavrı almıştır.
- Htöb'ün Abop dışında Hollanda demokratik örgüt ve kurumlarıyla ilişkisi çok yetersizdir. Belediyeler de bunlar arasındadır. R.dam belediyesinde çalışan koordinatörler Htöb'den uzak durma eğilimine girmişlerdir. Oysa ki,bunlar Htöb üyesidirler ve kendilerini oraya Htöb desteği getirmiştir.
- Atanma konusu,özlük hakları,sürekli görev hakkı,diploma denkliği, araç gereç ve derslik sorunları....gibi daha bir çok konuda aşılması gereken uzun bir yol görünmektedir.
- Htöb lokali kullanışsızdır ve sadece yönetim ve yürütme kurulu toplantı

larında kullanılmaktadır.

Bu arada A.dam çalışma grubunda olumlu bir atılım gözlemlendiğini vurgulayarak bu özeti durum değerlendirmesini burada kapatıyorum.

Kongre öncesi çalışmalara yönelik öneriler:

- 1) HTÖB ile taban arasında iyi bir iletişim için ; Ocak, şubat ve mart aylarında birer sayı haber bülteni çıkarılmalı, her sayıda o ayın örgüt çalışmaları ve önemli gelişmelerle ilgili bilgi verilmelidir. Hacmi dört yaprağı geçmemelidir. İlk sayıda "din dersleri" konulu ortak toplantıya sunduğumuz metin yayınlanmalıdır.
- 2) Nisana kadar, şubat başı ve mart başında iki sayı HTÖB AJANSI çıkarılmalıdır. Bunlar, öne çıkan yasal ve özlük konuları ile ilgili konularda bilgi verici, bu alanlardaki örgütsel tutumu açıklayıcı olmalıdır. Türkiye öğretmen hareketi, YÖK ve gençlik hareketleri konusundaki gelişmeleri, varsa örgütsel haberleri kapsamalıdır.
- 3) Broşür: HTÖB'ün 10.yıl nedeniyle HTÖB'ü tanıtıcı bir kitapçık kongreye kadar hazırlanmalı, kongrede satışa çıkarılmalıdır. Bu kitapçık, HTÖB'ün doğuşuna Türkiye sınıf hareketinin, TÖB-DER ve DİSK'in etkilerini vurgulamalı, göçmen işçilerin Hollanda'da kalıcılığa sürecine girmelerini, Hollanda temel eğitim yasası gibi etkenlerin yerini de değerlendirmelidir. HTÖB'ün önemli dönemlerdeki tutumunu, çabalarını vurgulamalı, birlik mücadele ve yığınsallaşma hedefleri ile barış, demokrasi ve insan hakları konularındaki kararlılığı anlatılmalıdır. Son bölümünde ise önde duran görevler, çözüm önerileri ve HTÖB'de birlik işlenmelidir.
- 4) Abop dergisi, tv mozaik, MTV, NOS türkçe radyo yayınları, pasaport gibi kitle iletişim olanakları değerlendirilmeli, türkçe çıkan dergilere yazı gönderilmelidir. Bu konuda somut öneriler geliştirilmeli.
- 5) R. dam, A.dam ve Eindhoven'da üye, mümkünse tüm öğretmenlerle top-

lantılar yapılmalı, buralara güçlü bir hazırlıkla gidilmelidir. Bu toplantılarda, temel konularda net görüşler savunulabilmelidir.

Anadili öğretmenlerinin HTÖB'de birliği ve güçlü bir yönetim için:

1) Htöb organlarına, özellikle de yönetim kuruluna iş yapabilecek, örgütü yönetebilecek yeni isimler düşünülmeli, bunlar daha şimdiden işe koşularak kongreye kadar sınanmalı, etkinleştirilmelidir.

2) HTÖB'e üye olmayan ya da karşı duran öğretmenler şöyle belirlenebilir

a) Sol radikaller: Bir kısmı Htedb'de örgütlenmeye çalışan bu kesime bağlı öğretmenlerle şu ana kadar yumuşayan ilişkileri daha da geliştirmek ve Htöb'de birlik yönünde bir karara dönüştürmek önde durmaktadır.

A.dam çalışma grubunda bulunan yoldaşımız bu konudaki gelişmeleri bize aktarmalıdır.

b) Dinsel politik kesim: Demokratik laik eğitim ilkeleri temelinde bu kesimle her türlü çalışmaya açık olunmalıdır.

c) Sol birlik: Sol birlik sempatisanı öğretmenlerle görüşülmeli ve sol birlik işbirliği platformunun da ilkelerine uygun birlikte çalışma yolları bulunmalıdır.

d) Sosyal demakratlar: Dinsel politik akımla iş yaparak, onların elinden tutarak yürümeye çalışan bu kesimden bir çok öğretmen halen Htöb'e üyedir. Kongre öncesi görüşülerek Htöb'de birlik önerilmelidir. Temel konularda Htöb'den farklı bir şey söylememektedirler.

3) Belediyelerde çalışan koordinatörlerle görüşülerek apolitik ve yeni giren öğretmenler üzerindeki etkilerini HTÖB için kullanmaları sağlanmalıdır.

4) Genişçe bir hazırlıktan sonra bir "birlik toplantısı" düzenlenmelidir.

Türkiye demokrasi güçleri ve eğitim emekçileriyle dayanışma için:

10. kuruluş yılı nedeniyle HTÖB, bir kültürel gece düzenlemeli, bu gece-

nin geliri ABC ve şehit öğretmen aileleri ile dayanışma için kullanılmalıdır. Eğer abop'la birlikte yapılabilirse çok daha iyi olur. Kongreden hemen önce gece düzenlenebilir. Ayrıca, Htöb'ü tanıtıcı kitapçık bu geceye yetiştirilebilirse, kongre öncesi iki çalışma birbirini güçlendirerek etkiler.

Ülkemizdeki faşist rejimin şimdi daha kurnazca yürüttüğü halk ve demokrasi düşmanı politikaları karşısında Hollanda demokrasisi güçleri nin yardım ve dayanışmalarını alabilmek öncelikle onlarla sağlıklı ilişkileri kurmayı gerektiriyor. Bu ilişkiler, hem Htöb'ün demokratik işlevini arttıracak hem de yeni işbirliği olanaklarını büyütecektir. Htöb, varolan ilişkileri kongre öncesinden başlamak üzere sistemli olarak daha da gel iştirmelidir.

Kongre öncesi iki konuda seminer verilmesi düşünülebilir:

a) Hollanda'da demokratik göçmen hareketleri ve bu hareketlerde Htöb'ün, tek tek öğretmenlerin yeri.

b) Htöb ve eğitim anlayışı.